MAY - 2 1955
MAY - 9 1955

The Latvian Newspaper for Canada and U.S.A.
Published Twice Weekly by the Daugavas Vanagi. — Editorial and Business Offices: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Telephone — EM 8-0792. Cable Address: Latamerika. Editor in U.S.A. — A. Zvēriņš, 102-15 85 Drive, Richmond Hill 18, N.Y., U.S.A. Tel.: Virgina 9-7778.
AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA
WEDNESDAY, APRIL 27, 1955

LATVIJA
AMERIKĀ

32./ 363. n-rs — TREŠDIEN, 1955. GADA 27. APRĪLĪ — 5. GADS

Latviešu laikraksts Amerikā
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — apgāds Daugavas Vanagi. Redaktori: I. Vīksna, J. Vītols, A. Gailīte. Redakcija un kantoris: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Tel. — EM 8-0792. Telegrammu adrese — Latamerika. ASV redakcija — A. Zvēriņš, 102-15 85 Drive, Richmond Hill 18, N.Y., U.S.A. Tel. — Virgina 9-7778. Abonēšanas maksa ASV un Kanadā: par 1 mēn. $1.50; par 3 mēn. $4.50; par 6 mēn. $8.50; par 1 gadu $16.00. Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $1.40; tekstā $2.80 par 1 colas telpu 1 slejā

PAGAIDU VALDE

AMERIKAS LATVIEŠU APVIENĪBAS KONGRESAM SANĀKOT

Ir tikai divas atbildes: jā vai nē, dibināt vai nedibināt Brīvās pasaules latviešu apvienību, — jā vai nē. Vienkārši un skaidri ir šie divi latviešu visīsākie vārdiņi, ņem kuru gribi, vienu vai otru! Bet tāpat kā katram visvienkāršākajam vārdam vai burtam var piekārt klāt daudzus ragus un astes, tā arī katru vienkāršu lietu var padarīt par bezgala sarežģītu. Dažreiz tas ir skaisti, bet dažreiz arī riebīgi un nelietderīgi.

Tā tas nu, diemžēl, ir arī noticis šoreiz, ka skaisto ideju par Brīvās pasaules latviešu apvienību esam tā sarežģījuši un samezglojuši, ka atraisīt daudzos mezglus un mezgliņus šobrīd laikam vairs nav iespējams. Visiem šiem mezglu mezgliem un problēmām šinīs dienās vainagu uzlicis Latvijas atjaunošanas komitejas Eiropas centrs, piekārdams šīm problēmām klāt vēl vissarežģītākos mūsu šīs dienas sabiedriskās dzīves jautājumus, proti: pavalstniecību un politiskās partijas.

Ko darīt? Laikam cita ceļa vairs nav kā pārcirst visus šos mezglus, lai dabūtu taisnus virves gabalus. Bet kam būs drosme pacelt aso cirvi un pārcirst vairāk vai mazāk rūpīgi sasietos mezglus? Kas ir tie burvju vārdi, kas cels augšā šo gandrīz jau aprakto gaismas pili?

Apsverot pašus pēdējos zīmīgos notikumus mūsu sabiedriskā dzīvē un pārlasot pašas pēdējās ziņas mūsu laikrakstos, rodas maza nojauta, ka laikam šie burvju vārdi ir jau atrasti. Un tie ir: PAGAIDU VALDE —.

Latviešu nacionālās apvienības Kanadā valde savā pēdējā sēdē nolēma iesniegt Amerikas latviešu apvienības kongresam noteiktu priekšlikumu dibināt Brīvās pasaules latviešu apvienības pagaidu valdi. Amerikas latviešu apvienības centrālās valdes priekšsēdim prof. P. Lejiņam pēdējā valdes sēdē, ziņojot par bēdīgo stāvokli, sašutumā paspruka vārdi: jārada pagaidu valde.

Un tā tas ir bijis un būs visos laikos: ja nevar radīt kaut ko pastāvīgu, tad vēl vienmēr var radīt kaut ko pagaidu. Latvijas valsts ideologi Jānis Čakste, Gustavs Zemgals, Kārlis Ulmanis u.c., vēl 1918. gadā neuzdrošinādamies radīt Latvijas valdību, radīja pagaidu valdību. Kā zinām, šī pagaidu valdība piedzīvoja ilgu un panākumiem vainagotu mūžu. Zinām arī, ka šai pagaidu valdībai netrūka drosmes uz saviem pleciem uzvelt visas pilnvaras, kādas vien vienai valsts varai var būt. Tai netrūka drosmes proklamēt brīvu neatkarīgu Latvijas valsti. Šiem vīriem netrūka drosmes uzsākt karu, līgt līgumus sasaukt Satversmes sapulci un veikt citus lielus darbus. Nav šaubu,ka Latvijas pagaidu valdības darbs ir tas lielākais, kādu vien pazīst mūsu vēsture.

Tātad piedzīvojumi rāda, ka nav jābaidās no mazliet nedrošā pagaidu valdes vārda. Arī uz šī pamata varam droši celt Brīvās pasaules latviešu apvienību, ja tikai to gribam un ja mums netrūkst drosmes to darīt. Šai grūtā brīdī nav arī jābaidās dot šai pagaidu valdei visas iespējamās pilnvaras.

Latviešu nacionālās apvienības Kanadā valde savā 15. aprīļa paplašinātā valdes sēdē, ļoti nopietni apsvērdama un izšķirdamās par vienīgo iespējamo pagaidu valdes radīšanu, arī nolēma, ka pirmais un svarīgākais šīs valdes uzdevums ir izdarīt BPLA padomes vēlēšanas vai sastādīšanos proporcionāli latviešu iedzīvotāju skaitam visās brīvās pasaules zemēs. Šī padome tad arī būs tiesīga ar balsu vairākumu izšķirt visas tās problēmas, kuras nevar un nekad nevarēs izšķirt sarakstīšanās un sadarbības ceļā. Ja citas varas un cita spēka mums nav, kas ved mūs pa vienotības un vienprātības ceļu, tad vēl atliek demokratisma vispār atzītais vairākuma spēks. Vairākumam būs spiesti paklauties vismaz visi tie, kas vispār atzīst demokratisku iekārtu.

Bet LNAK valdes lēmums neaprobežojas ar to vien. Blakus šim svarīgajam uzdevumam pagaidu valdei jāuzņemas arī citi uzdevumi un visi citi pilnvarojumi, kādi vien Brīvās pasaules latviešu apvienībai varētu būt šodien un kādi tie varētu rasties tuvākā vai tālākā nākotnē. Tai jāuzņemas reprezentēt visus brīvajā pasaulē dzīvojošos latviešus. Tai nekavējoties jāķeras pie mūsu kultūras lietu kārtošanas visas pasaules mērogā. Kritiskā brīdī, kāds var rasties rītu vai parītu, tai jādara viss iespējamais latviešu tautas un Latvijas valsts neatkarības labā.

LNAK valde ar savu lēmumu ir izšķīrusies lūgt šā gada Amerikas latviešu apvienības kongresu Ņujorkā ievēlēt pagaidu valdi un jau iepriekš nodevusi jaunajai valdei visplašākās pilnvaras. Ja tas notiks un ja jaunajai pagaidu valdei netrūks drosmes uzņemties visas iespējamās pilnvaras, tad jau šī mēneša beigās varēsim teikt, ka Brīvās pasaules latviešu apvienība ir nodibināta.

Tā nu beidzot liekas, ka viss ir kārtībā, un es varētu mierīgi nolikt spalvu, ja man nebūtu vienas bažas; vai Amerikas latviešu apvienības kongresam pietiks ideālisma un drosmes radīt šādu pagaidu valdi. Vai būs pietiekami daudz to, kas spēs atminēt šo burvju vārdu un celt augšā nogrimušo gaismas pili?

Mēs zinām, ka bija laiki, kad ALA's centrālās valdes sēdē pietrūka entuziastu Brīvās pasaules latviešu apvienības dibināšanai un notika plašas debates par to, kādi ir šīs apvienības mērķi. Vai kongresam šo entuziastu, šo drošsirdīgo ideālistu pietiks?

Amerikas latviešu apvienības kongresam sanākot, novēlu visiem tā dalībniekiem izturību un drosmi cīņā par latviešu tautu un brīvu neatkarīgu Latvijas valsti.

A. Svenne,
LNAK valdes priekšsēdis.

Dr. V. MĀSĒNS ATGRIEZIES NO EIROPAS

Apspiesto Eiropas nāciju asamblejas ģenerālkomitejas priekšsēdis un KLB pr-dis Dr. V. Māsēns 19. aprīlī atgriezās no sava Eiropas ceļojuma, kur noskaidroja iespējas asamblejas sesijas noturēšanai. Bija izkārtots, ka asamblejas delegātu sanksme notiks Strasburgā no 17. līdz 20. maijam, bet no 20. līdz 28. maijam turpat bija paredzēta Eiropas padomes konsultātīvā asamblejas sēde. Tagad noskaidrojies, ka sakarā ar parlamenta vēlēšanām Anglijā, šī sanāksme atlikta uz 6. jūniju. Ir liela nozīme tam, ka apspiesto Eiropas tautu sanāksme notiek apm. tanī pašā laikā, kad sanāk brīvo Eiropas tautu organizācija. Tāpēc paredzams, ka AEN asamblejas sanāksmi Strasburgā atliks uz 2. jūniju.

Dr. V. Māsēns apceļoja Angliju, Franciju un Vāciju, kur satikās arī ar latviešu vadītājām personām un piedalījās archibīskapa T. Grīnberga jubilejas svinībās Eslingenā.

A. Klaupiks izbraucis uz Eiropu

ALAs Aprūpes biroja vadītājs A. Klaupiks 19. aprīlī izlidoja uz Eiropu, lai kārtotu baltiešu ieceļošanas lietas. Viņš brauc Intergovernamental Committee for European Migration uzdevumā. Klaupiks apceļos Angliju, Vāciju, Franciju, Austriju un atgriezīsies Amerikā augustā.

„Lielo konference atrodas Rietumu rokās," saka Padomijas premjērs Bulgāņins

Maskavā. — Kādās Polijas ministru prezidenta Cirankieviča godināšanai rīkotās viesībās Maskavā Padomju Savienības ministru prezidents māršals Bulgāņins sarunās ar ārzemju žurnālistiem izteicās, ka lielo konference atrodas Sav. Valstu prezidenta Eizenhauera un Anglijas ministru prezidenta Īdena rokās. Viņš savu viedokli šai jautājumā jau esot deklarējis.

Viesību laikā Rietumu žurnālisti ilgāku laiku sarunājās arī ar Polijas ministru prezidentu, kas bija ieradies Maskavā, lai nosvinētu Polijas un Padomju Savienības draudzības līguma desmito gada dienas atceri. Uz žurnālistu jautājumiem ministru prezidents Cirankievičs atbildēja nelabprāt un, pēdējiem ievaicājoties par 8 komūnistu nāciju Austrumeiropas armijas dibināšanas progresu, Cirankievičs apklusa pavisam. Tā arī žurnālistiem neizdevās izdibināt, vai jaunformējamās armijas priekšgalā stāsies padomju maršals Koņevs, vai poļu maršals Rokosovskis.

Kad nebija jāatbild uz jautājumiem, kuru atbildēs viņš pats varētu sapīties, Polijas ministru prezidents ar saviem uzskatiem neskopojās. Viņš vilka noteiktu līniju starp Vācijas un Austrijas problēmām. Viņš apsveica Padomju Savienības valdības izstrādāto Austrijas miera līguma plānu, kura parakstīšanai sagaida Padomju Savienības, Sav. Valstu, Anglijas un Francijas konferenci, un uzsvēra arī, ka Austrija nav nekāda problēma. No neatkarīgās Austrijas briesmas nedraud. Bet briesmu periods varētu atkal iestāties tad, ja Austrija no jauna apvienojas ar Vāciju.

Japāņi sniedz ziņas par latviešu leģionāriem Sibirijā

Šinīs dienās Japānā atgriezušies 88 japāņu kara gūstekņi, kas preses pārstāvjiem sniedza satriecošas ziņas par apstākļiem vergu darba nometnēs Sibirijā. Viens no atbrīvotajiem gūstekņiem zināja stāstīt, ka pie Kolimas upes Austrumsibirijā ir vergu darba nometne, kurā ievietoti 3000 bij. kara gūstekņu no Latvijas, Igaunijas un Lietuvas. Šos gūstekņus nodarbina urāna raktuvēs.

Japāņu gūstekņi atstāsta vairākus sacelšanās gadījumus vergu darba nometnēs. Ziemeļsibirijā 1953. gada pavasarī izcēlies streiks, kurā piedalījušies 150.-000 ieslodzīto. Čekisti ar ziņotāju palīdzību apcietinājuši streika organizētājus un nošāvuši tos ik pa trim dienām vienu. Beidzot administrācija tomēr piekāpusies. Karagandas vergu darba nometnē (Kazachstanā) streiks turpinājies no pag. gada 15. maija līdz 27. jūnijam. Šo streiku čeka likvidējusi ar tankiem un ložmetējiem, pie kam nogalināti 200 un ievainoti 180 apcietinātie.

VĀCIJAS LATVIEŠIEM IR SAVAS DOMAS

LAK EC spriež par Brīvās pasaules latviešu apvienību

LAK EC piektā kopsēde notika Augustdorfā 9. un 10. aprīlī un tajā piedalījās 12 delegāti no dažādām Eiropas zemēm, kā arī 9 partiju pārstāvji. 16 stundu ilgajā darba sēdē vienojās par principiem, kādi jāievēro, radot Brīvās pasaules latviešu apvienību, pieņēma ieteikumu latviešu papildskolu programmu un mācības grāmatu jautājumā, lēmumu par latviešu raidījumu veicināšanu dzimtenei, noteikumus LAK EC kopsēdes, prezidija un revīzijas komisijas darbībai, kā arī apsprieda jautājumus, kas saistīti ar Eiropas latviešu kultūras fondu, latviešu jaunatni un LAK EC turpmāko darbību.

No Anglijas bija ieradušies A. Alksnītis, J. Andrups, K. Strazdiņš un P. Reinhards, no Šveices A. Skrēbers, no Holandes Dr. O. Makstenieks un substituts A. Stuburs, no Zviedrijas (Latviešu nacionālā padome) agr. J. Andersons, K. Gulbis pārstāvēja Beļģiju un Dāniju, R. Liepiņš piedalījās reizē kā Francijas un arī Vācijas delegāts, Vācijas latviešus reprezentēja V. Janums, J. Zegners un Antons Abakuks, bet KLB loc. V. Hazners piedalījās sēdē kā novērotājs bez balstiesībām. Sociāldemokratu partija bija deleģējusi K. Dzelleju, A. Kalniņu un H. Skrastiņu (kas bija vienīgā delegāte), zemnieku savienība — J. Daģi, Latvijas katoļu un zemnieku bloks — prāv. R. Mutuli un J. Rubuli, liberāļu apvienība J. Breikšu un K. Egevicu, bet Latvijas jaunsaimnieku un sīkgruntnieku agrārpartija — A. Šildi.

Plenārsēdes beigu posmā darba kārtībā bija LAC EC prezidija, revīzijas komisijas vēlēšanas un arī delegātu izraudzīšana apspiesto tautu asamblejai Strasburgā, kas, cik paredzams, notiks maija mēnesī. Sēdes dalībniekiem vairākkārt nācās nodarboties ar mandātu komisijas ziņojumu Zviedrijas delegātu jautājumā, kuru prezidijs atkārtoti nodeva mandātu komisijai papildināšanai un pārstrādāšanai. Mandātu komisijas ziņojums galīgā redakcijā atzina, ka balstiesības klātesošajam ZLNP pārstāvim jāpiešķir tikai šinī sēdē, un ka ZLCP jāuzaicina noorganizēt un izdarīt Zviedrijas latviešu pārstāvniecības vēlēšanas līdz 1956. g. 1. janvārim, lūdzot ZLNP tās aktīvi atbalstīt, ka ZLNP vairs netiek atzīta par Zviedrijas latviešu pagaidu pārstāvību un tādēļ līdz vēlēšanu izdarīšanai LAC EC jāsadarbojas ar abām padomēm (ZLNP un ZLCP). Nobalsošana par šo atzinumu pēc spraigām debatēm notika tikai pirmo Lieldienu pēcpusdienā un to pieņēma ar 1 balss vairākumu (par — 12, pret — 11) vārdiskā balsošanā. Par šo atzinumu balsoja A. Alksnītis, J. Andrups, K. Strazdiņš, P. Reinhards, J. Zegners, V. Janums, K. Gulbis, A. Skrēbers, O. Makstenieks, bet pret — R. Liepiņš, K. Dziļleja, A. Kalniņš, H. Skrastiņa, J. Daģis, prāv. R. Mutulis, J. Rubulis, J. Breikšs, K. Egevics un Ad. Šilde. Kad tapa zināms balsošanas rezultāts ZLNP delegāts J. Andersons paziņoja, ka viņa pilnvaru devēja (ZLNP) uzdevusi viņam piedalīties kopsēdē tikai tad, ja Nacionālai padomei vieta LAK EC būtu piešķirta galīgi, ne tikai vienīgi šinī sēdē. Atrazdams, ka tādos apstākļos viņam trūkst pilnvarojuma sēdē piedalīties, A. kopsēdes tālākai gaitai sekoja no klausītāju soliem, kamēr politisko partiju delegāti savu neapmierinātību ar šādu lēmumu deklarēja sapulces prezidijam rakstveida iesniegumā.

Garākās debates izraisīja BPLA statūtu projekti. Bargu kritiku, it sevišķi no politisko partiju runātājiem nācās piedzīvot ALA's izstrādātajam projektam. Kā abu projektu galvenais trūkums atzīmēts apstāklis, ka BPLA eksekutīvā neesot paredzēta vieta politisko partiju centrālbiroju pārstāvjiem.

Abu projektu saskaņošanai izraudzīja 3 vīru komisiju (A. Alksnīti, J. Breikšu un J. Andrupu), kuras izstrādātos pamatprincipus sanāksme akceptēja, politisko partiju pārstāvjiem no balsošanas atturoties (par balsoja 15, bet 9 atturējās). Pieņemtie pamatprincipi ir šādi: **1) LAK EC šinī sēdē izsaka gatavību iestāties Brīvās pasaules latviešu apvienībā, 2) nolemj, ka ALA's centrālās valdes 5. marta sēdē izstrādātais statūtu projekts saskaņojams ar Vācijas LAK EC delegātu projektu, kura principus jau pieņēmusi Latviešu apvienība Austrālijā, 3) BPLA darbību vada valde, kas sastāv no valdes priekšsēža, 1 priekšsēža vietnieka, 2 vicepriekšsēžiem un 7 valdes locekļiem; tos ievēl ASV, Kanadā, brīvajā Eiropā un Austrālijā dzīvojošo latviešu centrālo organizāciju delegātu sanāksmes pēc šāda samēra: ALA (pārstāvot arī D. Amerikā dzīvojošos latviešus) — valdes priekšsēdi, 1 vicepriekšsēdi un 3 valdes locekļus, LNAK — 1 valdes locekli, LAK EC — priekšsēža vietnieku un 2 valdes locekļus, bet LAA 1 vicepriekšsēdi un 1 valdes locekli; 4) BPLA padomes funkcijas izpilda iepriekšminētās centrālās pārstāvības; 5) BPLA darbība sākama nekavējoties un galīgais statūtu projekts izstrādājams BPLA valdei, pie kam projekts apstiprināms zemju centrālajām pārstāvībām, un 6) BPLA valdes locekļiem jābūt Latvijas pilsoņiem. Kopsēdes dalībnieki vienojās, ka LAK EC delegācijas sastāvā Brīvās pasaules latviešu apvienībā saskaņā ar Eiropas Centra statūtiem paredzama vieta arī politisko partiju centrālbiroju pārstāvim.**

(Nobeigums 3. lapp.)

KOMŪNISTU NEVEIKSME BANDUNGĀ

Turcija apsūdz komūnismu. — Nēru mēģina izva irīties no koloniālisma definīcijas. — Čuenlajam izsisti ieroči no rokām.

Koloniālisms, kas Bandungas konferences sākumā likās komūnistu spēcīgākais ierocis Rietumu prestiža iznīcināšanai, nodara vairāk ļauna pašiem komūnistiem nekā viņu ienaidniekiem. Arī Turcija pievienojas Persijai, Irakai, Pakistanai, Filipīnu [illegible] un Taizemei, nosodot jauno koloniālismu, ko tagad piekopj komūnisti.

Bandungā. — Tuvojoties noslēgumam, 29 Āzijas un Afrikas nāciju konference Bandungā piedzīvoja negaidītu sastrēgumu, kad klātesošie pārstāvji nespēja vienoties „koloniālisma," daudzo runu laikā visbiežāk dzirdētā vārda, definēšanā. Visasākās debates izraisījās komūnistu Ķīnas un nelokāmi pretkomūnistiskās Turcijas starpā. Turcija, pretkomūnistu bloka atbalstīta, pieprasīja koloniālismu definēt un Rietumu aizjūru koloniālpolītiku nosodīt tā, lai tur tiktu ietilpināts arī jaunais koloniālisms, ko ar varas, infiltrācijas un subversijas palīdzību piekopj komūnisti. Šādai prasībai pretojās „neitrālistu" atbalstītais komūnistu Ķīnas ministru prezidents Čuenlajs, kas ieteica konferencei izvairīties no tādu soļu speršanas, ko varētu iztulkot kā kādas valsts vēlēšanos aukstā kara laikā nostāties kādā noteiktā pusē.

Koloniālisma jautājums konferencē izraisīja ilgstošas debates, kur brīvās pasaules uzskatus un kopējas aizsardzības nepieciešamību aizstāvēja Turcija, Persija, Iraka un Filipīnu salas. Indijas ministru prezidents Nēru, parādīdams savu Bandungas konferences laikā līdz pilnībai nobriedušās neitrālitātes neapšaubāmo vienpusību, 20 minūšu ilgā runā uzbruka Rietumu polītikai un jo sevišķi Ziemeļatlantijas organizācijai, kas pēc viņa domām ir spēcīga koloniālisma aizstāve. Kad Indijas ministru prezidentam vaicāja, vai Gvatemala, kas zināmu laiku atradās komūnistisku elementu rokās, nebūtu uzskatāma, kā jauna veida koloniālisma piemērs, Nēru atbildēja, ka viņš neesot teicis, ka tas tā būtu bijis, un vaicāja, kādā veidā ir iespējams noskaidrot, kura territorija atrodas apspiedēju varā un kura ne.

Kamēr Čuenlajs un Nēru kopīgiem spēkiem mēģināja izvairīties no komūnistiem tik nepatīkamās koloniālisma definīcijas, daudz un dažādo plānu dēļ iesala un apstājās arī konferences polītiskās komitejas darbība, kas bija cerējusi pieņemt rezolūciju kopējam projektam par miera veicināšanu pasaulē.

Debates atklāja Burmas ministru prezidents U Nu, viens no centīgākajiem Nēru skolniekiem, kas lika priekšā pieņemt pēdējā iztsrādāto piecu punktu plānu miermīlīgās koeksistences nostabilizēšanai: 1) Visu nāciju neatkarības un vienotības respektēšana; 2) atteikšanās iejaukties citu valstu territorijā un to iekšējās darīšanās; 3) savstarpēja sadarbība savstarpēju interešu veicināšanai; 4) visu nāciju, kā lielu, tā mazu, un visu rašu vienlīdzības atzīšana, un 5) neuzbrukšana. Japāna izteica domu, ka Nēru plāns būtu vienkāršojams, nākot ar savu priekšlikumu, kurā paredzēts aizliegt militārās varas lietošanu, un iesaka vispārēju sadarbību. Septiņu punktu plāns bija Pakistanas ministru prezidentam, krasi atšķiroties no Burmas un Indijas priekšlikuma, jo Muhameds Ali paredz kopējas drošības sistēmas dibināšanu. Septiņu punktu plānu bija izstrādājis arī Ēgiptes militārais diktātors Nasers, pieprasot: atbruņošanos vispārējā un atomieroču laukā, turēšanos pie Apvienoto Nāciju chartas un izbeigt tādu lielvalstu polītiku, kas mazās valstiņas izlieto kā savus ieročus.

Arī polītiskā komitejā Turcija lika sevi manīt. Turcijas ministru prezidenta vietnieks Zerlu vērsās pret konferencē dzirdētiem neitrālistu uzskatiem, piemēram, minot Turcijas attieksmes ar Padomju Savienību un Rietumiem pēdējo desmit gadu laikā. **Kamēr Rietumi demobilizējās, pārdeva savu iero u pārpalikumu un aicināja visas valstis, Padomju Savienību ieskaitot, iesaistīties kopējā sadragātās saimniecības rehabilitācijas programmā, Padomju Savienība turpināja savu bruņošanos un mēģināja iegūt daļu no Turcijas un citu savu kaimiņu territorijām. Pastāvot Pad. Savien. spiedienam, Turcija meklēja sabiedrotos Sav. Valstīs un vēlāk Ziemeļatlantijas organizācijā, „Ja mēs to nebūtu darījuši," uzsvēra Zerlu, „tad mēs nebūtu izglābušies un nebūtu arī šodien šai konferencē."**

Čuenlajs „zaudē" atmiņu

Bandungā. — Kad pirms desmit dienām Bandungā sākās Āzijas un Afrikas nāciju konference, komūnistu Ķīnas ministru prezidents Čuenlajs paziņoja, ka ir gatavs sniegt roku katram, atskaitot Sav. Valstis. Bet polītiskā biržā desmit dienas ir ilgs laiks un daudz kas var mainīties. Tās maiņas, kas notika Bandungā, katrā ziņā nebija tādas, ar kādām bija rēķinājies Čuenlajs. Bandunga bija viņa konference, viņa un Nēru. Tur drīkstēja dominēt vienīgi komūnistu un viņu līdzskrējēju uzskati. Bet tas bija tik sen. Vienas nedēļas laikā komūnisms tika pārvērsts jaunā, briesmīgā koloniālismā. Un ar koloniālisma zākāšanas palīdzību Čuenlajs bija cerējis sev iegūt sabiedrotos! **Vienas nedēļas laikā komūnistu Ķīna tika pārvērsta agresorā un visi Čuenlaja agresoriem veltītie uzbrukumi kā paklausīgs bumerangs, gabaliņu palidojis, apmeta līkumu un ar tādu pašu spēku atgriezās tieši sava sviedēja sejā. Bet, nosodot agresiju, Čuenlajs bija cerējis sev iegūt sabiedrotos!**

Labi redzēdams, ka līdzšinējā melošanas veidā vairs nekas nav panākams, nedēļas nogalē Čuenlajs paziņoja, ka ir gatavs sēsties pie viena galda ar Sav. Valstīm, lai, mēģinot panākt vienošanos Formozas jautājumā, izvairītos no draudošām kara briesmām. Visa bravūra un rokas nedošana Sav. Valstīm ir aizmirsusies, un Čuenlajs pēkšņi ir sarāvies maziņš kā Marijas ielā pirkts uzvalks pēc pirmā lietus: „Ķīniešu tauta negrib karu ar Sav. Valstīm. Ķīnas valdība ir gatava uzsākt sarunas ar Sav. Valstu valdību, lai pārrunātu jautājumu par saspīlējuma mazināšanu Tālajos Austrumos un jo sevišķi Formozas apkārtnē."

ASV Čuenlaja priekšlikumu uzņem rezervēti

Sav. Valstu valdība Čuenlaja priekšlikumu uzņēma ļoti rezervēti un sacīja, ka komūnistu Ķīnai savi labie nodomi vispirms būtu jāparāda darbos. Bez tam sarunas Formozas jautājumā var notikt vienīgi Ķīnas nacionālistu pārstāvjiem klātesot. Sav. Valstu ārlietu ministrija pēc sarunām ar valsts prezidentu Eizenhaueru paziņoja komūnistu Ķīnai, ka tā savu labo sadarbošanās gribu var parādīt darbos 3 dažādos veidos: **nekavējoties uzsākt pamiera stāvokļa ievērošanu Formozas apkārtnē; atbrīvot 15 amerikāņu lidotājus un apmēram 40 civilistus, kas netaisni tiek turēti apcietinājumā komūnistu Ķīnā, un pieņemt Apvienoto Nāciju Drošības Padomes aicinājumu, lai pārrunātu iespējas nesaskaņu izbeigšanai Formozas apkārtnē. Bez tam Savienoto Valstu ārlietu ministrija lika saprast, ka Sav. Valstis var ar komūnistu Ķīnu arī tieši nerunāt, jo šādas sarunas varētu atstāt iespaidu, ka Sav. Valstis ir diplomātiskā ceļā netieši atzinušas Ķīnas komūnistu valdību.**

SAIGONĀ NOTIEK IELU CĪŅAS

Dienvidvietnamā stāvoklis kļūst nopietns

Min. prez. Ngo Dinh Diem ierosina sasaukt vispārējas vēlēšanas

Vašingtonā. — Nedēļas nogalē no Saigonas Vašingtonā ieradās ģen. Kollins, Sav. Valstu prezidenta Eizenhauera speciālvēstnieks Dienvidvietnamā un ziņoja, ka tur stāvoklis kļūst ļoti nopietns.

Preses pārstāvjiem ģen. Kollins paskaidroja, ka Sav. Valstu atbalstītā Dienvidvietnamas ministru prezidenta Ngo Dinh Diema valdība grīļojas, Saigonā notiek ielu cīņas ministru prezidenta Diema un Bing Ksujena, kādreizējā upju pirāta, karaspēku starpā. Līdz šim Ksjuena rokās atradās visa Saigonas policija un atklātie nami. Tagad viņš grib arī valdību.

Ne tikai ministru prezidenta Diema, bet arī Sav. Valstu stāvoklis Dienvidvietnamā vairs nav nekāds patīkamais. Francijas valdība un franču militārās personas Dienvidvietnamā domā, ka Ngo Dinh Diems ir polītisks vārgulis, no kura būtu pēc iespējas ātrāk jāmēgina taisīties vaļā. Šādu nostāju franči nemaz arī nemēģina slēpt. Amerikāņi, no otras puses, domā, ka Diems ir spējīgākais Dienvidvietnamas polītiķu starpā un vienīgais, kam vispār ir kādas cerības ar laiku panākt Dienvidvietnamas apvienošanu ar Ziemeļvietnamu. Visi milzīgie amerikāņu financiālie ieguldījumi Dienvidvietnamā tika izdarīti cerībā, ka Diems spēs ne vien noturēties dienvidos, bet arī nākamgad uzvarēs Vietnamas vispārējās vēlēšanās. Tomēr, kā redzams, franči un Bing Ksujens domā citādi un lād amerikāņus, ka tie jaucas viņu darīšanās.

Nav zināms,kādi lēmumi tika pieņemti ģen. Kollinsa un prezidenta Eizenhauera sarunu laikā, bet skaidrs ir viens, ka amerikāņu stāvoklis Dienvidvietnamā ir jāuzlabo.

Lai izbeigtu mēnešiem ilgās dažādo armiju cīņas Dievidvietnamā, ministru prez. Ngo Dinh Diems beidzot izšķīrās par pārdrošu soli. Viņš aicināja visas valdības opozicionāru grupas pārtraukt kara darbību un sarīkot vispārējās vēlēšanas Dienvidveitnamā, lai tad tauta pati izšķir, kādu valdību tā vēlas. Kaut arī Diema uzvaras izredzes ir niecīgas, cerības tomēr ir. Un tas katrā ziņā ir vairāk, nekā viņam būtu bijis pašreizējām stāvoklim turpinoties.

Anglija gatava runāt ar Padomju Savienību

Londonā. — Anglijas valdība paskaidro, ka Anglija ir gatava uzsākt sarunas ar Padomju Savienību katrā laikā, ja vien ir cerība, ka šo sarunu rezultātā var tikt panākta vispārējā pasaules saspīlējuma samazināšana. Valdības paskaidrojums tālāk vēstī, ka Anglijai ir gluži vienalga, vai sarunas notiek 4 lielvalstu galvu starpā, vai arī uz zemāka līmeņa. Galvenais, ka tik sarunas.

LATVIJA

Draugi grib mūs asimilēt,
Ienaidnieki grib mūs iznīcināt,
Bet mēs gribam palikt latvieši.
Archibīskaps T. GRĪNBERGS

STARP KARU UN MIERU

K. KAMPE

Klasiskās kapitālistiskās valstīs, kādas ir ASV un Kanada, ļoti ievērojama problēma ir bezdarbs. To rada modernā tehnika ražošanā, jo tā samazina strādnieku daudzumu, un otrs cēlonis ir pietiekamu tirgu trūkums. Pārdot kādu preci šeit ir grūtāk nekā to pagatavot. Tādēļ iekšējā tirgus kapacitāte ir pārslogota līdz maksimam. Šeit visu var pirkt ar ļoti mazu iemaksu vai pat bez tās. Iekšējā tirgus apgrozība ļoti ievērojami samazinātos, ja tas tā nebūtu.

ASV arodbiedrību vadītājs Valters Reuters saka, ka ar modernās tehnikas palīdzību divi strādnieki vienā dienā tagad varot uztaisīt tūkstoš radio aparātu, kur tikai priekš dažiem gadiem šim pašam darbam tai pašā laikā bijis vajadzīgs divi simti strādnieku. Šiem tehnikas sasniegumiem jāuzlabojot arī strādnieku stāvoklis, tiem jāizcīnot 30 stundu darba laiks nedēļā un augstākas algas. Pēc Reutera domām tehnikas attīstība vispārī, samazinot darba laiku un paaugstinot izpelņu, izlīdzināšot starpību starp mantīgiem un nemantīgiem. Liels jautājums, vai kapitālistiem šis Reutera ceļš, kas ved uz viņu nonīvelēšanu uz leju, būs pieņemams. Paliek vēl otrs — klasiskais — ceļš iegūt jaunus ārējos tirgus ar kara palīdzību. Ārējie tirgi, dodot darbu bezdarbniekiem lekšzemē, reizē pallelina arī iekšējā tirgus pirktspējas. Liekas, ka balles no moderno ieroču lietošanas, kas varētu iznīcināt civilizāciju abās karojošās pusēs, no kara tomēr nevienu pusi neatturēs. Pēdējā laikā ne Kremlis, ne Dalless šo versiju par civilizācijas iznīcināšanu, uz kuras arī bazējas koeksistences sludināšana, vairs neuztur.

Bezdarbs vēl nav tik liels, ka kapitālisti ar karu nevarētu pagaldt, (pie kam Rietumi pēdējā karā dīvainā kārtā gandrīz nekādus jaunus ārējos tirgus neieguva), bet otrā pusē — pie komūnistiem — stāvoklis ir sliktāks. Kā jau agrāk esam atzīmējuši, vienošanās par Rietumvācijas apbruņošanu bija vissvarīgākais politiskais notikums pēc 2. pasaules kara darbības izbeigšanās. Komūnisti Vācijas apbruņošanu nevar pielaist, un, ja to nevar novērst, tad jāsāk tā saucamais Trešais pasaules karš. Šī kara pagaidu novēršanai (acīmredzot, tie kara risku uzņemties vēl negrib) komūnisti ir nākuši klajā ar ekselentu plānu. Viņi aizsauca Austrijas ministru prezidentu uz Maskavu un viņam piedāvāja Austrijai patīkamu un pieņemamu miera līgumu ar visu svešo karaspēku izvākšanu no Austrijas un Austrijas pilnīgu suverēnitāti ar vienīgo ierobežojumu, ka Austrija būtu demilitārizēta, t. i., bez armijas. Izklausās tiešām augstsirdīgi: komūnisti taču parasti labprātīgi neatdod ne pēdu zemes, ko tie okupējuši. Šī labvēlība Austrijai nav parādīta Austrijas dēļ. Komūnistu prese jau liek saprast, ka to pašu privilēģiju varētu baudīt Vācija, ja tā būtu ar mieru palikt bez ieročiem. Atkal izklausās lieliski: kam, tad vajadzīgi ieroči, ja var panākt Vācijas apvienošanu bez tiem. Rietumu prese jau raksta, ka Austrijas jautājumā Padomju Savienības Otrā pasaules kara partneriem pret šo komūnistu plānu iebildumu nevarēšot būt. Bet nav ticams, ka no komūnistu puses lieta aprobežosies ar Austriju. To pašu gribēs attiecināt uz Vāciju. Berlīnes ekonomiskā blokāde un draudzības līgumu uzteikšana Anglijai un Francijai tai pašā laikā ir paņēmieni sakarā ar Austrijas akciju veicināt neapbruņotās Vācijas apvienošanu.

Ja neapbruņotas Vācijas apvienošanai bijušie kara partneri komūnistiem pievienosies, tad gan ar šo diplomātisko gājienu komūnistu hegemonija šai pasaulē būs pilnīgi nodrošināta, jo tad Trešajā pasaules karā, kas pēc tam nāks, vācu armija Rietumu pusē vairs nevarēs piedalīties, un komūnisti karu sāks tieši ar to, ka pašā pirmajā kara dienā okupēs visu neapbruņoto Vāciju. Šis Padomju Savienības gājiens Austrijas miera līguma jautājumā ir Ļeņina vecā taktika: soli atpakaļ (Austrijā), divi soļi uz priekšu (Vācijā).

Tātad, Rietumiem karš vēl nav vajadzīgs, bet Austrumiem tas ir nepieciešams, ja nevar novērst Rietumvācijas apbruņošanu, bet ja var, tad ar apbruņotu Vāciju viņi jau ir tādā stāvoklī, ka Trešā pasaules kara risku var uzņemties. Tad Rietumiem būs grūti riskēt karu, kas dotu arī ārējos tirgus, un, ja komūnisti karu nesāks, būs jālet Reutera ceļš ar visām tā konsekvencēm.

KONGRESAM SANĀKOT

Amerikas latviešu apvienības 4. gadskārtējais kongress notiks 29., 30. apr. un 1. maijā Ņujorkā, Jaegerhaus zālē, 1253 Lexington Ave, Manhattan, N.Y.

Kongresa darba kārtība un programma būs šāda:

Piektdien, 29. aprīlī, plkst. 2.00—6.00:

a) Apvienības centrālās valdes priekšsēdis prof. P. Lejiņš atklāj kongresu, seko svētbrīdis un ASV un Latvijas himnas, pēc tam Ņujorkas latviešu organizāciju padomes priekšsēža prof. P. Starca, Latvijas sūtņa ASV Dr. A. Spekkes, KLB priekšsēža v. i. A. Blodnieka, ALJAs valdes pr. K. Sventecka un citi apsveikumi; Kultūras fonda valdes priekšsēža prof. P. Lejiņa ziņojums.

Pēc īsa pārtraukuma sekos mandātu pārbaudes pagaidu komisijas ziņojums un eventuāli kongresa Mandātu komisijas un kongresa prezidija, Rezolūciju komisijas un event. Nominācijas komisijas vēlēšanas; kongresa darba kārtības pieņemšana.

Sekos apvienības darbības gada pārskats,ko sniegs Centrālās valdes priekšsēdis prof. P. Lejiņš (Apvienības atsevišķo nozaru un biroju darbības pārskati delegātiem un organizācijām jau izsūtīti pirms kongresa). Pēc tam paredzēts statūtu komisijas un revīzijas komisijas ziņojums, debates.

Pēc kongresa pirmās dienas sēdes beigām kongresa delegātus pie sevis uzņems atsevišķās vietējās organizācijas.

Sestdien, 30. aprīlī, plkst. 9—12 priekšpusdienas sēdi ievada svētbrīdis, sekos Apvienības centrālās valdes un revīzijas komisijas vēlēšanas. Pēc tam paredzamas debates par Brīvās pasaules latviešu apvienības organizēšanas jautājumu.

Pēc pusdienas pārtraukuma, pl. 2.00, delegāti pārrunās apvienības turpmākās darbības jautājumus:

a) 1955./56. g. darbības gada budžeta projekta pieņemšana, b) Apvienības nozaru un biroju darbība. (Priekšlikumi sagatavojami un iesniedzami rakstveidā). Sekos delegātu ziņojumi. Sēdes noslēgumā Ņujorkas latviešu organizāciju padome uzņems kongresa delegātus Baltijas brīvības namā — 131 East 70th St., New York 21, N.Y.

Svētdien, 1. maijā, plkst. 9 svētbrīdis, pēc tam informācija par Apspiesto Eiropas tautu asambleju, dažādi jautājumi un ierosinājumi, rezolūciju un apsveikumu pieņemšana un kongresa noslēgums.

Delegātu un organizāciju informācijai

Delegātiem Ņujorkā pirms ALAs kongresa atklāšanas pēc informācijas jāgriežas pie prof. P. Starca, tel. LO 9-4820. Pasta adrese — 9 Sherman Ave, Apt. 2 E, New York 40, N.Y. Tur saņemama informācija par naktsmājām, kam tādu nebūtu, un visos citos ar kongresu saistītos jautājumos. Kongresa sēžu laikā informācija būs uz vietas pieejama.

Kongresa sēdes notiks Jaegerhaus zālē — 1253 Lexington Ave, Manhattan, N.Y. (ieeja no 85-ās ielas, otrā stāvā). Visiem delegātiem un viesiem, kongresa atklāšanas dienā, 29. aprīlī, Ņujorkā iebraucot, ir jāgriežas mītnēšanās vietā pēc vajadzīgās tuvākās informācijas. Turpat kongresa sēžu zāles priekštelpā pirms kongresa sākuma izdarāma delegātu reģistrēšanās. Kongresa izdevumu segšanai delegātiem un viesiem ir noteikta reģistrācijas maksa $3.00 no personas, kas samaksājama pie reģistrācijas. Delegātiem ieteicams iepriekš pārbaudīt savus mandāta rakstus. Jārauga, lai organizācijas vai draudzes, kas delegātu sūta, būtu rīkojušās saskaņā ar Apvienības statūtiem un instrukciju noteikumiem par delegātu sūtīšanu.

Kongresa delegātiem un viesiem kongresa namā būs iespējams uz vieta dabūt arī pusdienas.

TRIMDINIEKI PROTESTĒ

Bažas par bēgļu likteni Austrijā

Apspiesto Eiropas Nāciju asamblejas sēdi Ņujorkā ar svētbrīdi ievadīja Latvijas delegāts prāv. J. Kullītis. Viens no darba kārtības punktiem bija Jaunu deportācijas vilnis Vidus- un Austrumeiropā, par ko referēja Latvijas delegāts A. Blodnieks. Viņš aizrādīja, ka kopš 1954. gada liels skaits jauniešu no Latvijas izsūtīti uz Aziju neapstrādātas zemes kultivēšanai. Saskaņā ar Nirnbergas starptautisko tiesu šāda rīcība atzīstama par noziegumu pret cilvēcību. Padomju valdība to dara ar acīmredzamu nolūku okupētajās zemēs mazināt nacionālo raksturu. Asamblejas nosūtīja Apvienoto Nāciju pilnsapulces prezidentam un ģenerālsekretāram lūgumu spert soļus genosida novēršanai Padomju Savienībā.

Par vergu darbu runāja Latvijas delegāts prof. Ed. Laimiņš, uzsverot, ka vergu darbs ir komūnistiskās sistēmas sastāvdaļa. Arī tā sauc. „brīvais strādnieks" Padomju Savienībā nevar brīvi mainīt darba vietu.

Par baznīcas vajāšanu aiz dzelzs aizkara referēja igauņu delegāts L. Vahters pieminot, ka Latvijā luteriāņu baznīca Ludzā pārvērsta kinoteātrī, Anglikāņu baznīca Rīgā pārvērsta noliktavā, tāpat katoļu baznīca Viļakā; katoļu baznīca Ozolmuižā izlietota kā dejas zāle un baptistu Pestīšanas templis Rīgā izlietots kā kino teātris. Komūnistu okupācijas laikā noslepkavoti pieci luterāņu un trīs katoļu mācītāji.

Par kultūras un vēsturisku pieminekļu iznīcināšanu referēja ungāru delegāts Čako, pieminot, ka Latvijā iznīcināti atbrīvošanas pieminekļi Cēsīs, Tērzenē un Jelgavā, un Nacionālā teātrī Rīgā iznīcināta piemiņas plāksne neatkarības pasludināšanas piemiņai.

Ungāru delegāts Dr. Ekhards ziņoja par bēgļu stāvokli Austrijā, izsakot bažas, ka nolīgstot miera līgumu ar Austriju, krievi varētu prasīt bēgļu izdošanu. Austrijā pašlaik ir 30.000 bēgļu. Tie ir pa lielākai daļai veci laudis, slimi, vai ģimenes ar bērniem, kuriem nav iespējas izceļot. Apmaiņā pret austriešu gūstekņu atbrīvošanu iespējams, ka krievi pieprasa bēgļu piespiedu repatriāciju.

Ar Amerikas balss palīdzību A. Blodnieks ziņoja par asamblejas darbu tautiešiem dzimtenē.

DV ROČESTRĀ

27. aprīlī notika DV Ročestras apvienības paplašināta valdes sēde, kurā piedalījās apvienības vadība un Vanadzes. Sēdē tika izstrādāti un apv. valdes apstiprināti Daugavas Vanadžu komitejas Ročesterā noteikumi. Par Vanadžu komitejas priekšnieci ievēlēja M. Krēsliņu, dzīvoj. 1. Stebbins St., Rochester, N. Y. Bez tam sēdē tika caurskatīts un pieņemts nākošā gada darbības plāns un budžets.

Tālāk valde atzina par nepieciešamu šovasar atklāt īslaicīgu DV apvienības piederīgo bērnu atpūtas nometni.

Līgo svētkus, ko rīkos Ročesteras latviešu organizāciju izraudzīta rīcības komiteja, DV apvienībai ir paredzējusi kuplināt ar īpaši sagatavotu uzvedumu.

APSPIESTO TAUTU PIEDERĪGO SADARBĪBA MONTREĀLĀ

Konsula V. Tomsona tezes

Īsi pirms Lieldienām Montreālas Antibolševistiskā tautu grupa: ukraiņi, ungāri, baltkrievi, igauņi, lietuvieši un latvieši rīkoja kopēju sarīkojumu — koncertu. Sarīkojums bija pulcinājis pāri par 300 apmeklētāju, kuŗi noklausījās referātus un dažādo tautu mākslinieku priekšnesumus.

No latviešiem uzrunu angļu valodā teica konsuls V. Tomsons, pieminēdams šī sarīkojuma nozīmi trimdā dažādo komūnistu apspiesto tautu starpā un izceldams vienotības nozīmi zaudēto valstu brīvības atgūšanā.

Konsuls teica: „Komūnistu pasaules iekaŗošanas tieksmes vajag apturēt, un mums jābrīdina brīvā pasaule no mēģinājuma atrast vienošanos ar komūnistiem. Nevar būt nekāda saprašanās starp demokratiju un komūnismu, starp pasaules brīvību un verdzību. Mums jāaptur komūnistu ekspansija! Diezgan ar Jaltas konferenci, kuŗas maldīgās vienošanās rezultātā tik daudz tautu iedzina postā.

Referāta turpinājumā konsuls norādīja trīs galvenos uzdevumus, kas jāievēro un jāpatur prātā, bet vēl vairāk jāveic komūnistu apspiestām tautām viņu kopējā darbā cīņai par savas brīvības atgūšanu.

1) Lūgt visus brīvību mīlošos cilvēkus atbalstīt mūs cīņā par savu zemju atgūšanu.

2) Neatlaidīgi griezties pie Apvienotajām Nācijām un lūgt komūnistu nomākto tautu taisnīgo prasību izmeklēšanu.

3) Atbalstīt Kanadas, ASV un Lielbritanijas mērķus šo tautu cīņā vienreizēja miera nodibināšanā.

„Pasauli no komūnisma neglābs ne atoma, ne ūdeņražbumba, tikai vienīgi cīņa, ko izcīna brīvību un taisnību mīloši, cilvēki. Komūnistu uzbrukumu var apturēt tikai ar pretuzbrukumu, bet ne ar runām un konferencēm, jo Kremļa vadoņi ir krāpnieki un blēži, un komūnisti izlietos visus līdzekļus, lai sasniegtu savus mērķus — pasaules iekaŗošanu. Komūnistu agresiju neapturēs ar apgabalu un cilvēku atdošanu," uzsvēra V. Tomsons.

Konsuls referātu nobeidza vārdiem: „Strādāsim visi kopīgi, kopējiem spēkiem savu mīļo dzimteņu brīvības labā."

Plašu referātu par ukraiņu brīvības armijas (UPA) darbību un cīņas sparu sniedza Montreālas franču universitātes profesors Dr. N. Rusovs, pastāstīdams par šīs varonīgās armijas kaŗavīru morāli, nesalaužamo ticību brīvai Ukrainai un par armijas labo organizāciju. Starp citu profesors pieminēja, ka šīs armijas slimnīcas atrodas pazemē un apgādātās ar gandrīz visiem moderniem medikamentiem un ārstniecības rīkiem. —

Koncerta daļā vairākas dziesmas nodziedāja ukraiņu vīru koris, kuŗa dziedoņi visi bija tērpušies savos tautiskos tērpos; patika arī ukraiņu tautas dejas. Uz zilos toņos karogiem dekorētās skatuves vēl piedalījās igauņu, ungāru un lietuviešu mākslinieki.

Neliekuloti var teikt, ka šis sarīkojums bija ne vien vērtīgs, bet arī daudzsološ tajā ziņā, ka tas stiprinās apspiesto tautu vienotības saites un pacels morāli cīņai pret mūsu vienīgo, kopējo, vēl neuzveikto naidnieku — komūnismu, jo tikai vienotībā mīt spēks!

Par šī sarīkojuma gaitu un nozīmi plašu atreferējumu bija snieguši divi Montreālas laikraksti: lielais Montreal Star un rīta laikraksts The Gazette.

I. Skrastiņš

SVĒTBRĪDIS AR KONCERTU KURZEMES 10 GADU KRIŠANAS DIENAS PIEMIŅAI

DV Toronto nodaļa rīko 8. maijā, plkst. 20.00 sv. Jāņa baznīcā svētbrīdi ar koncertu, piedaloties māc. A. Lūsim, 1. ev.-lut. latviešu draudzes kōrim dir. T. Ķeniņa vadībā, vīru koŗa Viesturs Toronto nod. diriģenta V. Rundāna vadībā, solisti E. Sedliņa, P. Geistauts un Ž. Zentiņš, kas izpildīs fragmentus no T. Ķeniņa kantātes Kurzemes kareivim. Pie ērģelēm būs Edite Timermane - Ozola.

Koncertu ievadīs īsa māc. A. Lūša svētruna un korālis, noslēgs — tautas lūgšana. Ievērojot šīs dienas svinīgumu, kā arī koncerta augstvērtīgo programmu, rīkotāji cer, ka 8. maija vakarā sv. Jāņa baznīcā iegriezīsies katrs latvietis, kam vien tas būs iespējams, lai īsu brīdi pakavētos svētcerē pie mūsu/kritušajiem un verdzībā nonākušajiem varoņiem Kurzemes krastā, pie mūsu mīļajiem dzimtenē.

PASKAIDROJUMS

gaidu un skautu jendas Kanadā un LNJAK lietā

Pārrunājot LNJAK delegātu kongresā par 1955. g. 16. apr. laikrakstā Latvija Amerikā skautu vad. Z. Šuriņa raksta, sniedzu sekojošu atbildi.

Š. g. 26. februāŗa rakstu laikrakstos Latvija Amerikā un Laiks, uz ko Z. Šuriņa kungs atsaucās, nesmu rakstījis es. Tas bija žurnālistu atreferējums par TLJP Lāpas biedru pilnsapulci. Pulciņa viesis A. Krūmiņš (vecākās paaudzes pārstāvis) uzdeva man jautājumu: vai gaidu un skautu organizācijas nevarot piedalīties LNJAK kongresā? Uz to atbildēju, ka pēc manām domām ir liela starpība starp jaunatnes pulciņiem un gaidu un skautu organizācijām kā uzbūvē,tā arī darbībā. LNJAK aktīvo biedru vecums ierobežojas ar 14-30 gadiem, un tās amatpersonas un pārstāvji tiek ievēlēti. Turpretī gaidu un skautu organizācijas aktīvu biedru vecuma robeža ir daudz plašāka. Jo tā apvieno bērnus, jaunatni un pieaugušos. Tālāk izsacīju savas domas, ka šīs organizācijas nebūtu ieinteresētas pavisam citādas uzbūves organizācijas darbībā. Izsacīju arī šaubas, vai gaidu un skautu organizāciju statūti atļautu tām, kā organizācijām, darboties LNJAK, kas izveidota no atsevišķiem jaunatnes pulciņiem un individuāliem biedriem.

Domāju, ka Z. Šuriņa kungs ar savu paskaidrojumu arī nav ļaunu domājis, bet gan mūsu starpā ir radies pārpratums.

Pirms dažām nedēļām pāris vec. paaudzes pārstāvji izteica man sašas domas, ka uz LNJAK delegātu kongresu būtu jāaicina gaidu un skautu pārstāvji. Tā kā man toreiz, kā LNJAK pag. valdes priekšsēdim, nebija tiesības bez delegātu pilnsapulces lēmuma tos aicināt un šo domu izteicēji nebija nedz gaidu, nedz skautu oficiāli pārstāvji resp. locekļi, es nekādus soļus šinī lietā nespēru. Ja kāds no gaidu un skautu vadītājiem būtu izteicies LNJAK pag. valdei jendu vadības viedokli, vai ja Z. Šuriņa kunga raksts būtu ievietots savlaicīgi pirms kongresa sanākšanas, bet ne tai pašā dienā, pag. valde varētu atrast kādu kompromisu.

16. aprīļa LNJAK delegātu kongress, pieņemot statūtus, nolēma,ka LNJAK apvieno jaunatnes pulciņus un atsevišķus biedrus, bet ne jaunatnes organizācijās.

Ja gaidu un skautu vadītājiem ir tiešām bijusi doma dibināt kādu jaunatnes organizāciju apvienību, kuŗā ietilptu gaidu un skautu jendas, LNJAK mazpulku org.| skautu un sporta apvienības u.c., tad LNJAK valde būtu katrā laikā ar mieru satikties ar gaidu un skautu vadību, šīs idejas iedzīvināšanai.

Šis paskaidrojums dots LNJAK delegātu kongresa uzdevumā.

T. Kronbergs, LNJAK valdes pr-dis

GENERĀLKONSULS
Mr. R. N. BRYSON

Toronto, tel. GE 2707
114 DANFORTH AVE

KONSULS
VILIS TOMSONS

Tel. RE 8-7798, MONTREAL, P.Q.
5210 VICTORIA AVE, APT. 16

TORONTO JAUNIEŠU PULCIŅŠ

1. maijā sv. Andreja baznīcas sarīkojuma zālē, pl. 8.00 vakarā, pulciņa mākslas puduris rīko jauniešu mūzikāli-vokālu vakaru. Programmu izpildīs Toronto karaliskās konservatorijas, komp. T. Ķeniņa, brīvmākslinieces M. Gūteres un J. Niedras studiju audzēkņi. Visi tautieši laipni lūgti ierasties, lai dzirdētu mūsu jaunatnes spējas.

30. aprīlī Bramptonas jaunatnes pulciņš Liesma rīko gada svētku sarīkojumu. Liesma lūdz Lāpas biedrus ierasties kuplā skaitā. Sarīkojuma sākums pl. 19.30 Campbells Cross zālē, priekšnesumi, noslēgumā deja. Ceļa plāns: pa Queen Elizabeth Highway līdz 10. Highway, tad pa labi. Pa 10. Hwy jābrauc cauri Kuksvillei Bramptonai līdz Viktorijai, kur jāgriežas pa labi uz Campbell Cross (apmēram 1 jūdzi no 10. ceļa). Tālāko ceļu norādīs ceļa zīmes. Uz redzēšanos Liesmas sarīkojumā!

LASĪTĀJU VĒSTULES

KAM ĪSTI JĀBRAUC UZ EIROPU?

LA 20. aprīļa numurā Sportistu draudzene -si sakās sameklējusi pretrunas manās Lasītāju vēstulēs iespiestās rindiņās par basketbolistu Eiropas braucienu un attiecīgu informāciju laikraksta sporta nodaļā un esot lielā nezināšanā, kas brauks uz Eiropu un kam dot savu dolaru?

Ir skaidrs, ka jābrauc labākiem, t. i. Kanadas latviešu reprezentācijas komandai, kuŗā tad arī 4/5 ir Toronto DV vienības spēlētāju, īsi sakot — DV vienība, papildināta ar pāris citiem basketbolistiem. Ir tik bezgala skaidrs, ka svarīgāka par kāda spēlētāja dzīves vietu vai piederību vienam vai otram klubam ir pati spēles māka, griba un prasme iekļauties vienībā.

Nav arī nekādu pretrunu — viens vienīgs mana rakstiņa teikums — „visi vienības spēlētāji nedzīvo Toronto" — to noliedz.

Mīļā sportistu draudzene, variet ziedot savu dolaru bez sirdsapziņas pārmetumiem — brauks labākie, un droši vien viņu skaitā būs arī kāds no jūsu draugiem.

Sporta draugs -is, Toronto

KOMUNISTTI ARI SAVU „LIELO" NOSVIEŽ

No Ungārijas nāk jau gaidītā ziņa, ka kompartija nomainījusi sarkanās valdības premjēru I. Nagi, kas maģāriski nozīmē „Lielais". Jākrīt reiz bijis arī vienam no partijas sekretāriem M. Farkašam (nozīmē Vilks).

Kas tad tagad būs galva? Laikraksti min jau noteiktu personu, bet arī ar zīmīgu vārdu! Proti, Andrasu Hegedušu. Jādomā, ka maģāru rakstībā tas būs Hegedūs, kas nozīmē — vijoles spēlētāju. Tas arī saprotami, jo jāspēlē — pēc Maskava notīm 100% īgi.

J. M., Nebr.

Sarīkojumu kalendārs Toronto

1. maijā, plkst. 2 pp. TLBS — skolas Ģimenes dienas sarīkojums skolas telpās.
7. maijā, plkst. 7 vak. sv. Andreja baznīcas zālē DV Hamiltonas Teātŗa izrādē A. Galiņa drāma Drupas par labu latviešu skautiem un gaidām.
8. maijā Kurzemes kapitulācijas atceres akts ar vīru koŗa Viesturs Toronto vienības, l. ev.-lut. draudzes koŗa un solistu E. Segliņas un P. Geistauta piedalīšanos.
13. maijā Maija balle Kolumbus zālē.
14. maijā, plkst. 8 vakarā, L. Sepes koncerts 570 Shaw ielā.
15. maijā sv. Andreja baznīcas zālē komp. T. Ķeniņa 6. atklātais audzēkņu vakars.
27. un 28. maijā Baltiešu sporta svētki centrālā YMCA.
28. maijā Baltiešu sporta federācijas balle Masarika zālē.

Redakcija patur tiesības iesūtītos manuskriptus saīsināt.

Neizlietotos manuskriptus neuzglabās, bet uz vēlēšanos sūti, atpakaļ, ja būs pievienota pastmarka.

Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var arī neatbilst redakcijas viedoklim.

DAUGAVAS VANAGI

INSTRUKCIJA BĒRU FONDAM PIE DV ORGANIZĀCIJAS KANADĀ

1. DV organizācijas biedru un to ģimenes locekļu apbedīšanas izdevumu segšanai pie DV Kanadas valdes pastāv Bēru fonds.

2. Līdzekļus Bēru fondā deponē visas DV nodaļas, kā vienreizēju iemaksu 50c apmērā no katra biedra. Minēto summu DV nodaļas iemaksā DV KV kasē, tā ierakstāma atsevišķā kontā, noguldāma bankā un izlietojama tikai 1. paragrafā paredzētiem mērķiem.

3. DV organizācijas biedra nāves gadījumā izmaksājams vienreizējs pabalsts apbedīšanas izdevumu segšanai $300 apmērā, bet ģimenes locekļa nāves gadījumā $200 apmērā.

Piezīme: par ģimenes locekļiem uzskatāmi — organizācijas biedra sieva vai vīrs, tēvs un māte, kā arī bērni līdz 18 gadu vecumam.

4. Miršanas gadījumā apbedīšanas pabalstu no DV KV izprasa vietējā DV nodaļas valde un to izmaksā mirušā piederīgiem, kas rūpējas par apbedīšanu. Ja mirušajam piederīgo nav, tad par apbedīšanu rūpējas vietējās nodaļas valde, sedzot izdevumus vispirms no atstātās mantas, bet ja tādas nebūtu vai nepietiktu, tad iztrūkumu pieprasa no DV KV Bēru fonda.

5. Apbedīšanas pabalsts izsniedzams nekavējoties pēc tā pieprasīšanas.

6. Katrā izmaksas gadījumā DV Kanadas valde Bēru fondu papildina līdz tādam apmēram, lai tas sastādītu 50c no katra biedra. Šo papildinājumu KV sadala nodaļām proporcionāli biedru skaitam. Papildinājumu summas iesūtāmas KV 10 dienu laikā pēc paziņojuma saņemšanas.

Par šo līdzekļu sagādi nodaļas lemj uz vietas atkarā no vietējiem apstākļiem.

7. Pabalsti no Bēru fonda izmaksājami tikai tiem DV biedriem (vai viņu ģimenes locekļiem), kuŗi nomaksājuši savas biedru maksas vismaz 6 mēn. pirms nāves gadījuma, vai slimības gadījumā 6 mēneši pirms slimības sākuma. Tāpat pabalsti izmaksājami tikai to nodaļu biedriem, kuŗu valdes nokārtojušas savlaicīgi visus maksājumus Bēru fondam.

Par neparedzamiem svarīgiem izņēmuma gadījumiem katrā atsevišķā reizē lemj DV KV event. saziņā ar vietējo (ieinteresēto) nodaļu.

8. Bēru fondu var likvidēt DV Kanadas delegātu pilnsapulce un tādā gadījumā uzkrātie līdzekļi ieskaitāmi Aprūpes kontā.

V. Mukts, DV KV priekšsēdis
I. Jankovskis, Aprūpes daļas vadītājs.

ZIEDOJUMI

A. Gugāns $1,00; P. Kuģis $1,00; A. Gugāns $1,00; J. Feldmanis $1; V. Simins $2.00; J. R. $2,00; J. Seskjānovs $2.00; M. Egle $2,00; A. B. $2,00; R. Dreimanis $1,00; V. Galviņš $2,00 un L. Salms $1,00.

Ar šo Lieldienu akcijas ziedojumi noslēdzas, savāktā kopsumma ir $257.25.

Latvisks paldies ziedotājiem un ziedojumu vācējiem.

DV Toronto nodaļa

KANADĀ

HAMILTONĀ

Ludmillas Sepes koncerts Hamiltonā nenotiks, kā iepriekš ziņojām, 15. maijā, bet gan sestdien, 28. maijā, plkst. 8 vak. Hamiltonas konservatorijas zālē James St. S. Ieeja $1.25, skolēniem un bērniem — brīva. Rīko HLB un DV.

HLB koŗa gadskārtējais koncerts nolikts sestdien, 21. maijā, pl. 8 vak. Dalewood skolas zālē Main St. W. Koncertā paredzēta arī solista piedalīšanās. Diriģents Jānis Cīrulis. Pie klavierēm Imants Sakss

J. G.

Hamiltonas latviešu draudzes dāmu komiteja sarīko sestdien, 30. aprīlī, plkst. 7 vakarā Dalewood skolas telpās (Main W. un Haddon ielu stūrī) Toronto nacionālā teātŗa pirmizrādi — R. Blaumaņa stāsta drāmatizējumu Brīnumzālīte 5 cēlienos. Reisore Milda Bērziņa. Ieeja pieaugušiem $1.00, skolēniem 25c, bērniem brīva.

EDMONTONĀ

30. aprīlī Edmontonas DV, noslēdzot savu pirmo darbības gadu, Lietuviešu apvienības zālē rīko plašu sarīkojumu ar mūzikāliem priekšnesumiem, piedaloties jaunajai Edmontonas solistei, soprānam, Ainai Saujai, pianistei M. Leimanei un dubultkvartetam Dzintars, tāpat sarīkojumu kuplināt lūgts fleitists Bergs no Reddīras.

Mūzikāliem priekšnesumiem sekos groziņu vakars ar deju. Par deju mūziku gādās mūzikas skolotāja, igauņa Valdena kapella, kas savukārt cer edmontoniešiem sagādāt pārsteigumu, jo iemācījusies spēlēt latviešu tautas dejas. Sarīkojuma sākums plkst. 7.00 vakarā.

Z. Čaks

KALGARIJĀ

Mācītājs E. Bērziņš kristījis Rutu Viju Kornu, Edvīna un Irēnes meitu.

TAUTAS SKAITĪŠANA KANADĀ

Nākošā gadā Kanadas valdība izdarīs savu pirmo valsts piecu gadu tautas skaitīšanu. Agrāk visas dominijas apmēros tautas skaitīšanas izveda reiz desmit gados, bet Kanadā pēdējos gados tik strauji augusi, ka skaitīšana jāizdara divreiz tik bieži.

Pēdējā tautas skaitīšana, ko izdarīja 1951. gadā, bija vispārīgā tautas skaitīšana: t. i. sīkas ziņas ievāca ne tikai par iedzīvotāju skaitu, bet arī par to mājokļu ērtībām. 1956. gada skaitīšana nebūs tik sarežģīta kā iepriekšējā, bet tās izvešanai būs nepieciešami tomēr ap 15.000 skaitītāju, kam būs jāsaskaita ap 16 miljonu ļaužu.

JAUNA STIPENDIJA

General Motors of Canada, kas ir visas valsts lielākā automobiļu rūpnīca, nesen paziņoja, ka nodibinājusi $150.000 gadskārtēju stipendiju fondu Kanadas universitātēs studējošiem. Tas ir lielākais šāda veida fonds Kanadā.

Vēl starp līdzīgiem fondiem jāmin Ford of Canada, Union Carbide Co., Imperial Oil Ltd., International Nickel Co., Canadian Kodak, The Steel Co. of Canada, un The Atkinson Charitable Foundation.

„Financiālā palīdzība spējīgiem studējošiem Kanadā," pasvītro laikraksts Toronto Daily Star, „salīdzinot ar palīdzību Lielbritanijā un ASV, ir visai bēdīga. The General Motors plāns palīdzēs šo plaisu sašaurināt."

ZVIEDRIJAS LATVIEŠU VAIRĀKUMAM DOTA TAISNĪBA

Beidzot rasts atrisinājums Zviedrijas latviešu pārstāvniecības lietā

VŪSTULE NO STOKHOLMAS

Paldies Dievam, ka tas notika un ka Zviedrijā radās bezbailīgi un enerģiski tautieši, kas apņēmās nepieļaut šiem diktētājiem vienkārši uzmesties par visa rīkotājiem un pavēlētājiem, neklausīšanas gadījumā — „norobežojoties".

Dziļgan bieži Zviedrijas latviešiem bija jādzird, ka viņi ir visnesaticīgākā trimdinieku saime. Kaut arī ir arī pateikts, ka tie paši Zviedrijas latvieši ļoti daudz darījuši trūkumcietēju aprūpei, ka viņi uzrādījuši lielu nacionāli-politisku aktīvitāti u.t.t. Bet visai retu reizi ir sacīts, ka Zviedrijas latviešu „plēšanās" bija un ir nopietna cīņa par mūsu nacionālās frontes nostiprināšanu, par to nacionālo vienību, par kuru tik daudz tiek runāts, darbiem ejot gluži pretējā virzienā. Nekur visā trimdinieku saimē nav tik neatlaidīgi aktīva internācionālā marksisma grupa kā Zviedrijā ar Bruno Kalniņu priekšgalā, kas, izmantodama savus sociālistiskās internacionāles sākarus, ir gadiem ilgi terrorizējusi latviešu nacionālos darbiniekus un ārdījusi nacionālo darbību, ja tā nepadevās internacionālistu diktātam. Un kur tad visus desmit gadus ilgā cīņa pret veco politisko partiju dīvaino pretenziju, ka no 30 pārstāvjiem, kas Zviedrijā būtu ievēlami, desmit pienākas šīm partijām bez kādām vēlēšanām, dibinoties uz sen aizmirstiem Saeimas 1931. gada mandātiem. Vai lai Zviedrijas nacionālie latvieši vienkārši būtu padevušies šim internacionālistu diktātam? Latviešu saime, kas vistuvāk mūsu mājām?

Bet kas to deva. Mūsu prātus atkal satrauc kādi kritizētāji, kas Čikāgu apgriezuši pilnīgi otrādi.

Mūsu draugs Elgūts, labu domādams, nesen izdeva tādu kā derīgu rakstu sakopojumu par Čikāgu. Sak, lai ļaudis iepazīstas ar to vietu, kur dzīvo. Dažs labs te ilgus gadus slaucījis fabriku gaiteņus, kļuvis par namsaimnieku, nosirmojis no Čikāgas gaisa, bet nezina tik elementāras lietas, kā to, cik Čikāgā krogu, cik baznīcu, pat ne to, cik ir latviešu organizāciju un cik ir vēl tādu, kas sevi uzskata par latviešiem, pa kuru ielu vistālāk var tikt utt. Bet grāmatiņa vēl nebija lāga iznākusi, kad kāds jau kliedz: par daudz komātu un par maz adresu!...

Čikāgiešiem neuzbrūk savējie vien. Arī no ārienes tiek raidītas bultas pret Čikāgu. Tikko mūsu rakstnieks Aleksis Rubulis bija uzrakstījis savu slaveno romānu Ar nāvi uz tu, vēl tinte nebija nožuvusi, kad jau kāds no tālienes, sauc: „Ātru tiesu!" Es nodrebēju. Vai jau tik tālu, ka rakstniekus sāks likt uz sārta? Tik traks kritiķis vēl nebija dzirdēts. (Laikam autors bija trāpījis kādam „varonim"). Steidzos autoru brīdināt, lai pie laika slēpjas. Bet Rubulis iekš viena miera: „Neuztraucies, Ego. Ja krievi ar mašīnpistolēm mani nenošāva, tad šie kāpostiņi ar spalvaskātiem man neko neizdarīs..."

Es nomierinājos. Ejot mājās saskrējos krūtis ar pašu izdevēju Šķirmantu Jāni. — Kā iet Alekša grāmata Ar nāvi uz tu? — aizelsies kliedzu jau no gabala. Šķirmants sajūsminās: — Dod Dieviņ, izdot vēl tādas grāmatas. Lieli pieprasījumi. Pirmais iespiedums tikpat kā cauri. Gatavoju otru. Vienīgā nelaime, ka autors dzimis nepareizā apgabalā. Bet tas nekas. Labas atsauksmes no lasītājiem. Steidzos uz spiestuvi. Sveiks!...

Es ilgi vēl noskatījos šī lielā vīra solos un nodomāju: Cik labi būtu, ja slikta kritika vienmēr panāktu pretējo. Tad mums viss ietu tā, kā vajaga."

Tad nu sasplaujiet tik saujās, kritiķu kungi, un pucējiet valā pēc Ego parauga — varbūt patiesi tad mūsu sabiedriskā dzīve tiks uz ceļa!

Mīkroskops

NEGALS AR ČIKĀGU

Čikāgietis Ego no slavenās stēku un gangsteru pilsētas raksta:

„Ak tu gangsteru un nelaimes pilsēta! Nekas te neiet tā, kā vajaga. Čikāgieši nekad nav apmierināti. Te tie sūdzas — par viņiem neraksta; te atkal — par viņiem rakstot tā, kā nevajagot... Es jau saku, ka Čikāgiešiem ir un ir nepieciemaša sava avīze. Tad varētu rakstīt, cik patīk un kā patīk. Bet kur lai ņem redaktoru? Mans draugs Alumsalums arī atsakās. Laikam nobijies kritikas.

Ir jau tiesa, kritiķu gan mums nesamērīgi daudz. Tā vien liekas, ka visi Latvijas kritiķi būtu devušies trimdā. Bet ko gan viņi tur palikuši darītu?! Tur kritiķi nav vajadzīgi. —

It sevišķi Čikāga, šī nelaimes pilsēta, apsēsta no visādiem kritizētājiem. Pamēģini vien ko iesākt, tad nokritizēs no galvas līdz papēžiem. Ja mums būtu tik daudz darītāju kā kritizētāju, tad Čikāgā jau sen būtu uzcelti vairāki nami; Latviešu biedrībā būtu 2000 biedru; radiofons būtu raidījis katru dienu: Krolls būtu rīkojis teātrus ik sestdienas; Kreicers būtu mācījis 400 bērnu; Elgūts ik gadus izdotu „Pazīsti Čikāgu" utt.

Kādu laiku mums te bija paklīdis tāds Pēteris Pakurs. Es saku, nevarēja vairs uzstāties neviens mākslinieks. Čikāgā bija apdraudēta. Ar lielām pūlēm dabūjam viņu projām, Brīvi uzelpojam. Nu būs miers mājās.

Bet kas to deva. Mūsu prātus atkal satrauc kādi kritizētāji, kas Čikāgu apgriezuši pilnīgi otrādi.

Mūsu draugs Elgūts, labu domādams, nesen izdeva tādu kā derīgu rakstu sakopojumu par Čikāgu. Sak, lai ļaudis iepazīstas ar to vietu, kur dzīvo. Dažs labs te ilgus gadus slaucījis fabriku gaiteņus, kļuvis par namsaimnieku, nosirmojis no Čikāgas gaisa, bet nezina tik elementāras lietas, kā to, cik Čikāgā krogu, cik baznīcu, pat ne to, cik ir latviešu organizāciju un cik ir vēl tādu, kas sevi uzskata par latviešiem, pa kuru ielu vistālāk var tikt utt. Bet grāmatiņa vēl nebija lāga iznākusi, kad kāds jau kliedz: par daudz komātu un par maz adresu!...

Čikāgiešiem neuzbrūk savējie vien. Arī no ārienes tiek raidītas bultas pret Čikāgu. Tikko mūsu rakstnieks Aleksis Rubulis bija uzrakstījis savu slaveno romānu Ar nāvi uz tu, vēl tinte nebija nožuvusi, kad jau kāds no tālienes, sauc: „Ātru tiesu!" Es nodrebēju. Vai jau tik tālu, ka rakstniekus sāks likt uz sārta? Tik traks kritiķis vēl nebija dzirdēts. (Laikam autors bija trāpījis kādam „varonim"). Steidzos autoru brīdināt, lai pie laika slēpjas. Bet Rubulis iekš viena miera: „Neuztraucies, Ego. Ja krievi ar mašīnpistolēm mani nenošāva, tad šie kāpostiņi ar spalvaskātiem man neko neizdarīs..."

Es nomierinājos. Ejot mājās saskrējos krūtis ar pašu izdevēju Šķirmantu Jāni. — Kā iet Alekša grāmata Ar nāvi uz tu? — aizelsies kliedzu jau no gabala. Šķirmants sajūsminās: — Dod Dievin, izdot vēl tādas grāmatas. Lieli pieprasījumi. Pirmais iespiedums tikpat kā cauri. Gatavoju otru. Vienīgā nelaime, ka autors dzimis nepareizā apgabalā. Bet tas nekas. Labas atsauksmes no lasītājiem. Steidzos uz spiestuvi. Sveiks!...

Es ilgi vēl noskatījos šī lielā vīra solos un nodomāju: Cik labi būtu, ja slikta kritika vienmēr panāktu pretējo. Tad mums viss ietu tā, kā vajaga."

Tad nu sasplaujiet tik saujās, kritiķu kungi, un pucējiet valā pēc Ego parauga — varbūt patiesi tad mūsu sabiedriskā dzīve tiks uz ceļa!

Mīkroskops

UN TIKAI DIVI NO VINIEM ATGRIEZĀS

Otra pasaules kara beigu posmā vācieši nometa krievu aizmugurē 160 latviešu izplētņu lēcējus. No viņiem atgriezās divi. Par šo divu vīru varonību un neticamajām dēkām stāsta

ĢIRTS SALNAIS

savā grāmatā

ATVARS

$1.60, ies. $2.20, pieprasiet latviešu grāmattirgotājiem.

DAUGAVA,

Garvargatan 11., Stockholm K, Sweden

Latvietis apdrošināšanas darbā

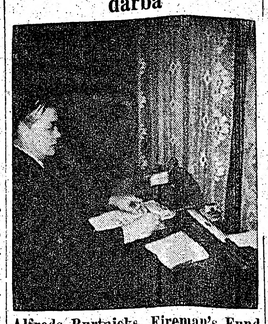

Alfreds Burtnieks, Fireman's Fund Group latviešu apdrošināšanas aģents, savā birojā Čikāgā. (Skat rakstu LA iepr. n-rā 8. lpp.)

VĀCIJAS LATVIEŠI IZSAKA SAVAS DOMAS...

(Pārnesums no 1. lpp.)

Pārrunājot latviešu raidījumus dzimtenei, nolēma aicināt Eiropas latviešu centrālās pārstāvības izraudzīt korespondentus, kas regulāri dotu materiālus latviešu raidījumiem Madridē, kā ar atzina, ka iespēju robežās šie raidījumi jāatbalsta ar materiāliem līdzekļiem un skaņu platēm. Uzdeva arī centra prezidijam izmantot pašreizējo labvēlīgo situāciju, lai vistuvākā nākotnē uzsāktu Amerikas balss raidījumus latviešu valodā no Minchenes. Prezidijam uzdeva paziņot ar rakstu Amerikas balss latviešu raidījumu vadībai kopsēdes debatās izteikto viedokli par šo raidījumu raksturu un satura uzlabošanas iespējām.

LAK EC izglītības daļas vadītāja K. Dziļlejas ziņojums ierosināja dzīvas debates par papildskolu programmu pārveidošanas nepieciešamību un jaunu, programmai pieskaņotu mācības grāmatu izdošanu. Kopsēde atzina, Anglijas un Vācijas latviešu centrālajām organizācijām nekavējoties jāizrauga Izglītības komisijai pa vienam locekļim, kam būtu nepieciešamā pieredze paidagoģiskā darbā. Izglītības komisijai izstrādājamas jaunas programmas latviešu skolām latviešu valodā, ģeografijā, pieskaņojot šīs programmas trimdas skolu apstākļiem un paidagoģiskiem pamatprincipiem. Jārūpējas arī par jaunu mācības grāmatu sagatavošanu sasaņemšanā ar pārstrādātajām programmām tādā veidā, lai šīs grāmatas būtu noderīgas latviešu skolām visos kontinentos. Nolēma, ka jāizstrādā arī rokas grāmata vecākiem un audzinātājiem.

Pēc pārrunām par Eiropas latviešu kultūras fonda darbību kopsēde akceptēja pēdējās prezidija sēdes lēmumu par ziedojumu vākšanu KF vajadzībām caur zemju centrālajām organizācijām un latviešu politisko partiju centrālbiroajiem. Tuvākā laikā nodomāts izsludināt stāstu un novelu sacensību, labākajiem darbiem paredzot godalgas.

Nolēma izteikt pateicību izdevējiem, kas ar lieliem materiāliem upuriem un neatlaidīgām pūlēm apgādājuši reprezentātīvus izdevumus, kas kalpo Latvijas vārda popularizēšanai un latvisko kultūras vērtību izplatīšanai: Zelta Ābelei (M. Goppers), Stokholmā par prof. A. Spekkes, J. Andrupa un V. Kalves Latvian Literature, prof. A. Spekkes Latvijas vēsturi un V. Tonnes mapi. Apgādam Trīs Zvaigznes Stokholmā par prof. A. Švābes rediģētās Latviešu enciklopēdijas, A. Johansona Latviešu literatūras izdošanu un projektēto prof. A. Švābes Latvijas vēsturi. Apgādam Imanta (I. Reitmanis) Kopenhāgenā, par Latvju tautas dainu un citu izdevumu apgādāšanu. Latvju biedrības Lielbritanijā apgādam Londonā par žurnālu Ceļa Zīmes. Daugavas apgādam Stokholmā par K. Skalbes rakstu izdevumu. Ziemeļblāzmas (J. Abučs) apgādam Vesterosā, par Raiņa kopoto rakstu izdevumu.

Par Eiropas latviešu jaunatnes apvienības pagaidu valdes nodomiem un darbību ziņoja ELJA sekretārs P. Strante. Š. g. sākumā plānots latv. jaunatnes kongress Augustdorfā, uz kuru jau pieteikušies dalībnieki no 8 valstīm. Paredzēta plaša darba programma ar referātiem un koncertu. Zināmu materiālu atbalstu kongresam solījusi Latviešu centrālā komiteja (Vācijā) un DV Rietumvācijas valde.

Pēc prezidija priekšsēža A. Alksnīša, daļu vadītāju, revīzijas komisijas, zemju pārstāvju un politisko partiju ziņojumiem kopsēde apspriņāja pārskatu par LAK EC ieņēmumiem un izdevumiem pag. gadā un budžeta projektu 1955. gadam, kas sabalansēts uz 611.10.0 märc.

Prezidija vēlēšanās no zemju delegātu sektora kopsēde izraudzīja 6 delegātus: A. Alksnīti (21 b.), J. Andrupu (15), P. Reinhardu (22), V. Janumu (20), R. Liepiņu (22), K. Gulbi (15 b.). Partiju delegātu sektors deva 3 pārstāvjus: K. Dziļleju (21), J. Zelmeni (22) un J. Roskošs (22 b.). Prezidija kandidāti — J. Zegners un K. Mangulis no zemju delegātiem, bet A. Šilde no partiju sektora. Revīzijas komisijā ievēlēja Dr. O. Makstenieku, J. Savicki un H. Skrastiņu (pēd. no pol. partiju delegātiem), bet par tās kandidātiem Antonu Abakuku un J. Daģi. Par Eiropas latviešu pārstāvjiem apspiesto nāciju asamblejai izraudzīja sūtni O. Grosvaldu, R. Liepiņu un K. Dziļleju.

Sēdes straujās debates lietiški vadīja A. Skrēbers. Tā vietnieka pienākumi bija uzticēti J. Breikšam, protokolēja Dr. O. Makstenieks. Nobeiguma vārdos J. Breikšs konstatēja, ka sēdes gaitā notikusi spraiga domu izmaiņa, taču abas puses palikušas katra savās pozicijās.

LAK EC prezidija pr-dis A. Alksnītis sēdes sākumā paziņoja, ka sūtnis K. Zariņš lūdzis delegātiem nodot labākos vēlējumus sekmīgai darba gaitai. Kopsēde lūdz prezidija pr-di pateikties sūtnim par labajiem novēlējumiem un viņam nodot delegātu dievpalīgu grūtajam un atbildīgajam darbam. Telegrafiski sveicienus bija sūtījis Latvijas sūtnis Šveicē J. Kļaviņš — Elanskis.

Pēc kopsēdes notika jaunievēlētā prezidija sēde, kuŗā vienojās par šādu pienākumu sadalījumu:

LAK EC prezidija priekšsēdis A. Alksnītis, vicepr-dis un nacionālo uzdev. daļas vad. V. Janums, vicepr-dis un izglītības daļas vad. K. Dziļleja, ārējās daļas vad. R. Liepiņš, informāc. daļas vad. P. Reinhards, kult. daļas vad. J. Andrups, administratīvo uzdevumu daļas vadītājs K. Gulbis, saimniecisko uzd. daļas vad. E. Zelmenis, aprūpes daļas vad. J. Roskošs.

JĀPATUR CERĪBAS, JĀIZTUR

PULKVDIS LOBE BĒRZAINĒ

DV CV loceklis no Zviedrijas plkv. K. Lobe savā uzturēšanās laikā Vācijā apmeklēja arī mūsu darba vīru novietojumu Kaiserslauternā, kur iepazinās ar veicamajiem darbiem un amerikāņu armijas grandiozajiem noliktavu rajoniem šajā apvidū.

Savā tālākajā braucienā plkv. K. Lobe ieradās Bērzainē, lai redzētu mūsu cietušo cīnītāju mājas vietu un iepazītos ar šīs mītnes iekārtu un vajadzībām. Garākā uzrunā sirmais pulkvedis norādīja uz vienotas domas un Bērzaines, kā tās īstenojuma, lielo nozīmi svešumā. Tās īsto vērtību izjūt tikai to zaudējot. — Šodien leģionāru cīņas, turpināja pulkvedis, — vēl nav pilnīgi izvērtējamas, un vienam otram varbūt uzmācas šaubas, vai tās bija maz vajadzīgas. Invalidu ziedojums, kas atstājuši savus locekļus un veselību, ir vērtība, kas nekad nezudīs. Tikai pateicoties kaŗavīru cīņai ir nodrošināta veselo dzīve, kaut arī tie šodien dažreiz paiet invalidiem garām. Šī satikšanās šeit Bērzainē ar invalidiem, uzsvēra plkv. Lobe, ir domāta kā pateicība viņu lielajiem upuriem. Ne pienākums, kas var arī aizvainot, bet patiesa, dziļa mīlestība pamudināja mani šurp braukt. Tāpat DV organizāciju un tautiešus, ar ziedojumiem īstenojot invalidu mītnes ideju, vadīja ne pienākuma izjūta, bet gan mīlestība.

Bērzaines simbolika ir liela: tā segta pret ziemeļu vējiem ar skatu uz dienvidiem. Pa Bērzaines nogāzēm dzen vagu latviešu arājs. Šī ir mazā Latvija, kur mūsu tautas cietušie cīnītāji var dzīvot. Mūsu darbs vēl nav padarīts. Ir jāpatur cerība, ir jāizturr, jo reiz nāks tā diena, kad varēsim atgriezties mājās. Šajā darbā jāpiedalās visiem, iekarojot mūsu cīņai ne tikai latvju dvēseles, bet arī sveštautiešus. Mūsu pēdējais valsts prezidents sacīja: labāk stāvus mirt, nekā rāpus dzīvot. Leģionāri ar saviem upuriem to ir apliecinājuši.

Latviešu pārstāvis Ženēvā A. Skrēbers, kas reizē ar DV CV locekli no Zviedrijas plkv. K. Loši viesojās Bērzainē, īsumā pieskārās Latvijas propagandas iespējām pie dažādām starptautiskām organizācijām un komisijām Šveicē. Šis darbs ne vienmēr uzrāda vēlamos panākumus, jo visai reti attiecīgās iestādes ir ar mieru uzklausīt bēgļu pārstāvju domas.

No Bērzaines atvadoties, tās rentnieks Vīnakmens pasniedza plkv. K. Lobem un plkv. V. Janumam pašrocīgi grieztus šķīvjus. — Kāda Stokholmas dzīvokļa istabiņas sienu šodien rotā koka šķīvis ar uzrakstu No zobena saulē lēca, kas stāsta bij. Imantas pulka komandiermi par cīnītāju mītni Bērzaini Švarcvaldes kalnu aizvējā. -kis

PSRS Zinātnu akadēmija izstrādā plānu satelita radīšanai izplatījumā

Londonā. — Padomju Savienības Zinātņu akadēmija paskaidro, ka padomju zinātnieki pašreiz esot nodarbināti ar izplatījuma laboratorijas būvi, kas kā satelits riņķos ap zemi. Šai sakarā Padomju Savienības Zinātņu akadēmijas astronomiskā padome izveidojusi īpašu komisiju, kuŗas pienākums būs izplatījumā iekarošana. Komisijā ietilps arī Pēteris Kapista, viens no visslavenākajiem padomju atompētniekiem, kas kādreiz bija pazīstams kā Kembridžas universitātes profesors.

Informējot presi par padomju satelita laboratorijas būvi, jaundibinātās komisijas sekretārs Anatolijs Karpenko izteicās: „Viens no pirmajiem komisijas uzdevumiem būs darbu organizēšana automatiskās laboratorijas izveidošanai zinātniskiem pētījumiem kosmiskā telpā. Ar šādas laboratorijas palīdzību, kas kā satelits riņķotu apzemi, būtu iespējams novērot daudz ko tādu, kas pašreizējos apstākļos nav iespējams." Karpenko sacīja, ka laboratorijas automatiskie instrumenti ļaus padomju biologiem iepazīties ar dzīves apstākļiem telpā bez zemes pievilkšanas spēka.

Dr. J. Salka serumu racionēs

Ņujorkas valsts veselības aizsardzības pārraudze Baumgartnere ieteikusi radīt federālu iestādi, kas izdotu Dr. Salka seruma sadalīšanas noteikumus pa vecuma grupām.

Baumgartnere paskaidro, ka sadales uzdevums brīvprātīgajām un vietējām organizācijām nav pa spēkam, īpaši vēl tādēļ, ka jūtams šī bērnu triekas seruma trūkums. Arī justīcijas min. Dževits izteicies, ka seruma racionēšana būtu izdarāma visas nācijas apjomā.

⁂

Ņujorkas universitātē jūnija mēnesī izlaiduma aktā godinās bērnu triekas pretlīdzekļa atradēju Dr. J. Salku, kuŗu profesoru padome izraudzījusi par tiesību goda doktoru.

55 gadu laikā, kopš pastāv universitāte, Dr. Salks būs 8. persona, kas saņem šādu pagodinājumu.

Lavīna izposta māju

Šveicē 25. martā Zermatas tuvumā lavīna izpostījusi kādu māju un restorānu. Šinī vietā neviena lavīna nebija nogāzusies kopš vairāk simtiem gadu, izpostītā māja bijusi 400 gadu veca.

SAVIENOTĀS VALSTĪS

KALAMAZŪ

Ev.-lut. latv. draudze, lai rastu līdzekļus sava nama remontam un Eiropā trūkumā nonākušo aprūpei, sestdien, 30. aprīlī, pulkst. 19, Recreation Parka telpās rīko plašu sarīkojumu ar mūzikāliem priekšnesumiem un deju. Piedalās: Z. Ķestere (koloratūrsoprāns), A. Ruševica (soprans), A. Sīle (soprans), un stīgu kvartets (prof. V. Ruševics un R. Miervaldis — vijole, J. Osis — alts un M. Matevs — čello), R. Rolla deklamācijas. Pie klavierēm M. Bradley. Bez tam būs dažādas izlozes un uzjautrinājumi.

ALAs kongresam Ņujorkā no Kalamazū ev.-lut. latv. draudzes par pārstāvi izraudzīts K. Brūveris.

Kalns

Vietējo latviešu skautu un gaidu vienību sv. Jura dienas dievkalpojums notika sestdien, 16. aprīlī Ciānas baznīcā. To vadīja Kalamazū ev.-lut. latv. draudzes mācītājs A. Piebalgs. Dievkalpojums bija ļoti labi apmeklēts. To kuplināja prof. A. Ābele ar ērģeļu un J. Rinkušs ar vijoles solo. Pēc svinīgā dievkalpojuma baznīcas apakšējās telpās notika sarīkojums, kuŗā skauti, gaidas, guntiņas un mazskauti sniedza savus priekšnesumus raibā virknē: tie bija jauki — latviski. Viesi bija arī no Saginavas un Grand Rapidiem, kas nesa sveicienus un laba vēlējumus. Vakars noritēja sirsnīgā latviskā garā.

— Tēva diena? Tas ir tas pats, kas Mātes diena, tikai tad var pirkt lētāku dāvanu.

PASAULES GARĀKAIS TELEVĪZIJAS TĪKLS

Pasaules garākā mikroviļņu sistēma 3.800 jūdžu gara transmisijas torņu važa no Sidnejas Jaunskotijā līdz Vankuverai Britu Kolumbijā, jau 1958. gadā sākumā vadīs televīzijas raidījumus pāri visai Kanadai.

Šo sistēmu uzbūvējusi Trans-Canada Telephone System sabiedrība, kas pieder kopīgi dažādām galvenajām telefona sabiedrībām visā valstī.

Komunikācijas važai būs vajadzīgas kādas 140 stacijas. Šī sistēma, kas nelieto pārraidīšanai stieples, bet pārraida signālus ar radio viļņiem no torņa uz torni, pārraidīs ne tikai televīzijas signālus, bet arī tālsatiksmes telefona sarunas, radio programmas utt.

Satiksme starp Toronto un Vinipegu būs izveidota līdz 1956. gada rudenim, bet 800 jūdžu garā Toronto — Redžainas—Kalgārijas sekcija būs iesaistāma darbā 1957. gada sākumā.

CS

Vēstule klīvlendiešiem

Sveiki, tautieši, dāmas un kungi!

Kādēļ jūsu jaunā dziedātāja dziedo-mažorā un liek savam vārdam klāt „kontralts," ja viņa ir mecosoprāns un viņas balss, auguma, gadu un citas priekšrocības jums var sagādāt daudz prieka tāpat, bez kādas dziedāšanas? Bet man ar jums jāpārrunā vēl citas lietas, gribu jums jautāt, kā tas toreiz tā gadījās, ka viena jūsu jaunava precību gados atrakstīja man vēstuli un žēlojās, ka jūsu neprecētie vīrieši par precēšanos nemaz nedomājot? Vēstules saturs apmēram bija tāds:

„Avīzēs raksta par visādiem jautājumiem, bet neraksta, ka vajaga precēties... Es dziedu korī, katru svētdienu eju baznīcā, apmeklēju visus sarīkojumus — ko viņi gaida? Esmu vēl tikai jaunības otrā pusē, man ir laba figūra, bankā daži tūkstoši, lūpas un nagus nekrāsoju, darba vietā mani uzteic, pielika algu, nopirku visus mājturības piederumus... Ko viņi gaida? Pie kāda cittautieša es jau sen būtu izgājusi, ja gribētu, piedāvājumi bijuši, kādēļ jālielās, nav nekāda prieka, latvietis tomēr pašu cilvēks, kopā esam bēguši, kopā nometnēs nīkuši, kopā turamies arī tagad. Tikai — ko viņi gaida?"

Šai tautietei, liekas, ir taisnība, un es jums, Klīvlendas vecpuiši, jautāju uz preses likuma pamata: ko jūs gaidāt? Varbūt šī jaunava neprot dziedāt do-mažorā un par naga mēlnumu augstāk, varbūt viņa ar savu balsi, augumu un gadiem nevar iegūt sev priekšrocības, bet vai tad jūs tādēļ visu mūžu gribat palikt neprecējušies? Padomājiet daži tūkstoši bankā, visi mājturības piederumi, algas pielikums, tikai jaunības otrā pusē, laba figūra... Un jūs vēl gaidāt? Kas ir laba balss, salīdzinot ar labu figūru, padomājiet! Un vai Klīvlenda to ir pelnījusi? Teofils Cirķelis, V. Eltermanis, Jānis Plukšis, J. Ūdris, J. Ladusāns — tie visi ir ticīgi latvieši. Un svētdienas skolu vada K. Purviņš — vai par viņu varētu būt kādas šaubas? Vēl mazāk jāšaubās par Jēkabu Kugrēnu un Kārli Sautiņu. Kuŗš tad tur ir grēkojis? Varbūt pār jums gul tas vecais grēks no Eslingenas dziesmu svētkiem par 800 reichsmarkām par Latvijā atstāto sievu un pārdoto laulības gredzenu? Lai J. Kalnietis jums to visu izstāsta, jo viņš tajos dziesmu svētkos piedalījās ar savu kori. Un ja jūs atrodat vainīgo, tad lai tas nekavējoties lec iekšā Erī ezerā, lai Klīvlendas latviešu kolonija tiktu izglābta, gan jau kāda liela zivs viņu ieris savā vēderā un pēc trim dienām izmetīs krastā kaut kur pie Bufalo vai Toronto, jo reichsmarkām toreiz nekāda lielā vērtība nebija, bet sieva un laulības gredzens ir katra pilsoņa privāta lieta.

Tā Klīvlenda tiks vaļā no posta, un vainīgais bojā nebūs gājis, tas pārnāks mājā sveiks un vesels. Un tad jūsu jaunības otrā pusē esošajām jaunavām vairs nebūs jāžēlojas, ka neprecētie vīrieši uz viņām neskatās, ka nezin' ko gaida, jo viņu prāti tad būs apskaidroti, viņi būs atraisīti no lāsta važām, kā no ņaudzēja, meklēs sev sievas, dzers kāzas un kristības.

Tad nu gan neaizmirstiet aicināt godībās arī mani, nabaga žurnālistu, kaut vai par labo padomu, ko jums dodu, un tad pie viena man būs arī izdevība intervēt jūsu apžēloto grēcinieku, kā viņam labi klājies zivs vēderā, ko viņš tur domājis — par dziedāšanu „do-mažorā," „la," „si-b:: vai „toņa piestīvēšanu," Varbūt viņš tur būs nodevies miesīgām kārībām un ēdis tikai kaviāru?

Kas tā būs par brīnišķīgu ziņu avīzei, un kā visi to gribēs izlasīt, bet nebūs tik daudz eksemplāru iespiests; tādēļ viens otram raus no rokām laukā, bet nedabūs pat ieskatīties, jau atkal cits tam no rokām būs izrāvis, un tā tas ies, līdz avīze būs driskās, un tā ziņa paliks nezināma, to vajadzēs iespiest nākamajā numurā, bet notiks atkal tas pats, vajadzēs vēl un vēlreiz iespiest. Avīzes tiraža kāps uz augšu un viens numurs sekos otram straujā tempā, un kad nu visiem pietiks, tad izrādīsies, ka daudzi vairs neprot latviski lasīt, jo azīvi gadiem rokā nebūs ņēmuši, bet zināt viņi gribēs, kā klīvlendietis 3 dienas pavadījis zivs vēderā, un prasīs saviem kaimiņiem, bet tie atbildēs: „Izlasi, te ir melns uz balta." Tad notiks tas, ka viņi atsvaidzinās savas latviešu valodas zināšanas, izpirks grāmatu galdos visas āheces, ņems privātstundas un nerimsies, kamēr nebūs iemācījušies izlasīt brīnišķīgo ziņu. Tā Klīvlendas latviešu kolonija būs izdarījusi savai tautai lielu pakalpojumu, izraujot no asimilācijas apkampieniem simtiem tautiešu, un šis notikums mūsu trimdas vēsturē ieies ar nosaukumu: „Nacionālās kultūras atdzimšana zivs vēderā."

Jūsu Alumsalums

CEĻA VĀRDI

Arī visneparastākajam cilvēkam pienākas veikt savu gluži parasto pienākumu.

Ebnere-Ešenbacha

⁂

Ir zelta ļikums par cilvēkiem nespriest pēc viņu uzskatiem, bet pēc tā, ko šie uzskati no viņiem izveido.

Lichtenbergs

⁂

Spožums, kas apstaro patiesību, ir pats skaistums.

M. Pikārs

KUNGU SPĒLE TURPINĀS

VISVAIRĀK BOĻSEVIKU IZNĪCINĀJIS STAĻINS

Diemžēl, pārāk agri aizsaukts no šīs pasaules latviešu žurnālists Artis, kas pierādīja, ka neviens nav noslepkavojis tik daudz boļševiku kā Staļins. Viņa argumenti bija tik labi, ka mēs — parastajā neuzticībā pašu prātiem — jautājām, vai tik viņa doma nav kaut kur aizgūta. Bet nomira Staļins, un doma nav nekur atkārtojusies, ja neskaita pašus boļševikus, kas režīma maiņas laikā pārvietojuši „savējos" un „mūsējos", ar pēdējo termīnu apzīmējot apm. Maļenkovu, kam nu tik un tā nekādas lūgšanas nevarētu palīdzēt atbrīvoties no elles. Rietumu pasaules standartizētā kļūda ir uzskatīt boļševikus par mazliet nomaldījušamies ļautiņiem, kas, jūtot brīvās pasaules sviestu un labo gribu, pamazām atgrieztos pie normālas dzīves standarta. Zināmā iekārtā var izcelties tikai ar zināmām īpašībām apveltīti ļaudis, ja tie pārspēj vidusmēru neuzticībā, bailēs un aprēķinā. Tādēļ Rietumpasaules žurnālistu cerības, ka Pad. Savienībā varētu pēkšņi iznirt kāds ar neiedragātu „cāļa morāli", ir bērnišķīgas. Visi šie ļautiņi ir pārbaudīti nežēlībā līdz pēdējai iespējai, jo nav cita ceļa, kā tikt augšā. Viņiem nav citas izejas. Lai viņiem būtu kāda cita, par to tad visu konfesiju baznīcas lūdz Dievu, kas šai gadījumā ir visai neitrāls priekšstats. Tai pašā laikā mazticīgie izmēģina ūdeņraža bumbas, tā ka komūnistiem ir pilnīga tiesība teikt, ka uz Dievu vien nepaļaujamies. Napolenos teica, ka Dievs ir allaž stiprāko ieroču pusē. Klāt nākusi liela nelaime — Ķīna, ko savā laikā ASV, daudz nedomājot, nodeva „agrārreformistiem". Šī nostāja nav bez zināmas konsekvences, jo tāpat savā laikā pionieri pārņēma indiāņu apmedītās territorijas, vienīgi, būdami stingri savā dzīvības instinktā, ko Apvienotās Nācijas neuzskata vairs par noteicēju faktoru.

Katra spēle spiež uz zināmu likumību, un mēs droši vien piedzīvosim laikus, kad krieviem būs jāiet palīgā, lai ķīnieši nekļūtu pārāk stipri. Vai nu tas būtu Maļenkovs ar melanholiķa un fatālista skatienu, ko boļševiki paši dēvējuši par „trekno zēnu", vai Hruščevs ar atlobītām ausīm, kas atgādina viltīgo kalpu, kas neko nav palaidis garām, klausoties pie saimnieku durvīm — kādu dienu izrādīsies, ka visu nežēlību meistara Staļina mantojums viņiem ir par smagu. Histerijā krītot, viņi varētu izdarīt lielas kļūdas. Bet nenoliegsim, ka viņiem ir labi nervi, bez jebkādas morāles. Morāle pēc marksisma definicijas ir kapitālistu izgudrota lieta, lai ikvienu turētu piemērotā kalpībā; nav nekādas žēlastības. Komūnista līdzcietība ir vienīgi apsveikums — uz augšu! Dažam pie karātavām.

Apsveikumi beigsies, rēķinot, ka Ķīna varētu pārņemt galveno apsveicēja lomu. To cer Rietumi, kas allaž ar mieru sūtīt pārtiku, ja vien tas kautiņš iet mazumā. Bet partneri tikai uzbarosies. Un būsim spiesti palīdzēt nabaga krieviem, lai tie tiktu galā ar ķīniešiem!

Nav sevišķs brīnums, ja krievi Rietumu diplomātiju necienī. Jo nav taču nekā ko cienīt no tāda cilvēka, kas dara gandrīz bez mudināšanas — ko pats esi nodomājis!

Knuts Lesiņš

Neparasti kupls Sudanas kokvilnas zaļi-balti svītraina auduma tērps. Pagatavots pēc īrietes Irēnes Džilbertes meta

KREMĻA VERGU RAŽOJUMI HOLANDES IZSTĀDĒ

31. martā beidzās Holandē pazīstamā Utrechtas pavasaŗa izstāde, kas aizņēma 52.000 kvadrātmetru platību. Šogad tanī piedalījās pavisam 3123 firmas, 60% no tām ārzemju. Vācijas Bundesrepublika piedalījās ar 733 firmām, tā tālu pārspējot pārējo izstādītāju skaitu. Anglija piedalījās ar 307, Beļģija — 99, Francija — 97, ASV — 96, Šveice — 90, Zviedrija — 44, un Italija ar 40 firmām. Pārstāvētas bija arī Spānija, Pakistana, Japāna, Luksemburga, Kanada, Austrija un Padomju Savienība. Kanada izstrādāt galvenokārt sporta piederumus, mājsaimniecības aparātus un rotaļlietas. Padomju Savienība sava paviljona iekārtošanai izdevusi pusmiljonu guldeņu. Kāds Šveices korespondents izteicies, ka valstij, kur valda diktatūra un vergu darbs, šādi izdevumi sagādā maz rūpju. Padomju Savienības paviljona vad. Nikolajs Kuzņecovs, atklājot paviljonu, franču valodā teica, ka Holandes un Padomju Savienības starpā nodibināsies dzīva preču apmaiņa. Klātesošie 40 smaidošie krievi un krievietes tomēr ar apmeklētājiem sarunājās tikai kopā pa diviem, trim. Paviljonā bija novietoti arī naivi propagandas plakāti, kas izteic Padomju Savienības ārējo politiku, kas izejot uz „miera uzturēšanu" pasaulē, pēc tā paša korespondenta izteicieniem — ar melu saukļiem runāja par draudzīgo koeksistenci. Paviljona priekšpusē bija 16 Padomju Savienībā iekļauto valstu ģērboņi un, pēc krievu informācijas, 3000 izstādīto objektu vērtība sniedzās vairāk miljonu guldeņos. Paviljons bija loti impozants, bet atgādināja mauzoleju. Izstādītās mašīnas, traktori un automašīnas Rietumvalstu izpratnē gan neizskatījās pārāk modernas. Izstādītie fotoaparāti likās patapināti no vācu firmām. Labi bija kažokādu izstrādājumi. Grāmatas, skaņu plates, portreti utt. rādīja krievu kultūru. Labi redzamā vietā bija novietota izgreznota Ziemassvētku eglīte ar bērnu rotaļlietām un aktīvistu pasakām. Par cenām krievi runāja nelabprāt un varēja manīt, ka izstādes cenas ir krietni zemākas nekā pašu mājās. To izskaidroja, ka krievu strādnieks pelnot daudz vairāk nekā nabadzīgais Rietumeiropas strādnieks. Viduvēja lieluma radio aparāts, kas Pad. Savienībā maksā 1000 rubļu (1 Guldenis — apm. 1 rublis), ārzemēs tiek pārdots par 500 rubļiem.

Rietumvācijas saimniecība atplaukst

Rietumvācija arvien vairāk saviem ražojumiem iekaro pasaules tirgu: ārējās tirdzniecības bilance uzrāda visu laiku strauju pieaugumu. Reizē ar to pieaug arī importēto preču daudzums. Eksports, salīdzinot ar 1954. gada pirmajiem mēnešiem, palielinājies par 27%, bet imports pieaudzis par 39 por. Pagājušā daga janvāŗa un februāŗa mēnešos tirdzniecības bilance rādīja, ka eksports pārsniedzis importu par 483 milj. DM, kamēr šogad pārpalikums ir tikai 155 milj. marku. Šī eksporta un importa izlīdzināšanās tendence nav pārsteigums. Bonnas saimnieciskās nozares speciālisti jau agrāk paredzēja, ka bilancei ar laiku jātuvojas līdzsvara stāvoklim. Importa palielināšanos sekmē atvieglotie ievešanas noteikumi un sagaida, ka tos vēl joprojām mīkstinās. Muitas pazeminašana reizē bremzē nepamatotu cenu kāpšanu iekšzemes ražojumiem.

Lielākais importēto preču daudzums nāk no dolaru zemēm. — 57 proc., bet paredz, ka importa aploku paplašinās. Vācijas importa pieaugumu speciālisti atzīst par visai normālu, jo sakarā ar rūpniecības atjaunošanu pieaug dzīves standarts un iedzīvotāji ir spējīgi patērēt vairāk, nekā tas bija vēl pirms neilga laika. Zināmu iemeslu Vācijas ārējās tirdzniecības bilances aktīva samazināšanai deva arī tas, ka pa daļai bija pasliktinājušies noteikumi vācu preču eksportam, bet pēdējā laikā šī tendence vairs nav vērojama.

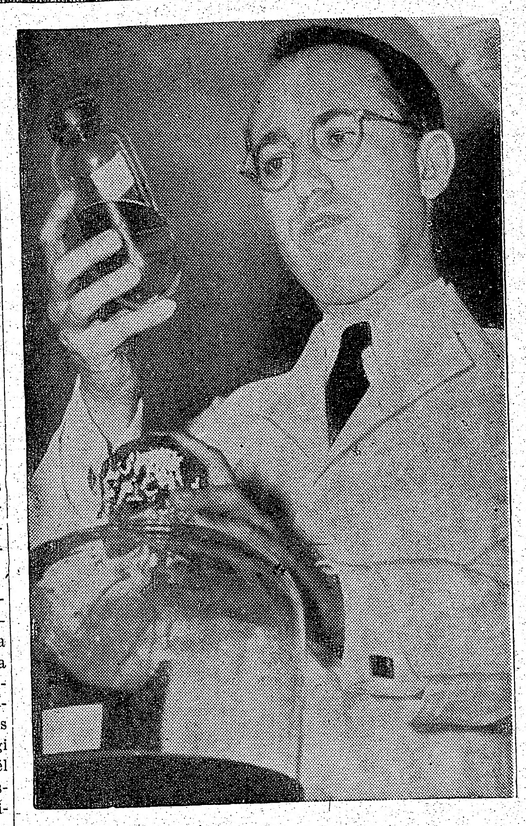

Pēc atrastā bērnu triekas pretlīdzekļa izziņošanas, kas jaunajam zinātniekam Dr. Jonasam Salkam sagādāja pasaules slavu, viņš atgriezās Pitsburgas slimnīcā, kur turpina pētījumus. Dr. Salks savā laboratorijā pārbauda serumu.

SVĒTDIENAS MIERS KANADĀ

Kanadas apmeklētāji un jaunieceļotāji bieži sūdzas, ka Kanadas svētdiena, ar vienīgo izņēmumu Kvēbekas provinci, ir visai garlaicīga. Vienīgi Kvēbekas provincē svētdienās atļautas filmu izrādes, tikai Kvēbekas un Ontario provinču pilsoņi var svētdienās noskatīties sporta sarīkojumus. Tikai Kvēbekas provincē slāpstošais var likumīgi iegūt glāzi alus.

Par šādu stāvokli galvenokārt jāpateicas Tā Kunga dienas alianses biedrībai. To noorganizēja kāda grupa presbiteriāņu mācītāju 1886. gadā un formāli to izveidoja 1888. gadā, pievienojoties anglikāņiem, metodistiem un baptistiem. 1906. g. Alianse panāca „Tā Kunga dienas likuma" pieņemšanu, kas regulē tirdzniecisko un cita veida darbību svētdienās.

Gadu pēc Tā Kunga dienas likuma izvešanas ap 80.000 strādnieku atbrīvoja no pienākumiem, ko tie veica svētdienās. Tomēr šī likuma spēks ar gadiem ir mazinājies. Kanadas svētdiena mūsu dienās ir brīvāka nekā pirms 25 vai 30 gadiem. Likumu noteikšana ir atstāta katras komūnas policijas rokās, un tā vairs nevajā lielāko daļu likumu pārkāpēju. Bet, ja tā to darītu, daži simti tūkstoši kanadiešu nonāktu tiesas rokās.

Piemēram, nav likumīgi svētdienās pārdot laikrakstus vai žurnālus, bet aptieku preču veikali to dara. Nav likumīgi, arī svētdienās nodarbināt dārznieku vai citu kādu amatnieku, bet pašiem pilsoņiem nav aizliegts pašiem veikt dārznieka, rorlicēja, galdnieka vai cita kāda amatnieka darbus.

Alianse Toronto pilsētā ar lielu sparu cīnījās laikā no 1891. līdz 1897. gadam, lai panāktu, ka noliegtu svētdienās ielu dzelzceļu darbību. Torontieši tomēr nobalsoja par labu svētdienas ielu dzelzceļu kustībai.

Vēl 1937. gadā kādu Toronto pilsētas vīru nodeva tiesai, apvainojot viņu tabakas pirkšanā svētdienā. Magistrāts viņu atzina par vainīgu un sodīja ar divi dolariem vai vienu dienu cietuma sodu. Saniknotais pilsonis atteicās sodu maksāt un nakti pavadīja cietumā. Kopš tā laika līdzīgas vajāšanas vairs nav notikušas.

Pēc Otrā pasaules kaŗa Ontario provincē pieauga svētdienas darbība, un ģenerālprokurors paziņoja, ka vairs nepiekritīs vajāšanas ievadīšanai par zināmiem Tā Kunga dienas likuma pārkāpumiem. Starp tiem ietelpa piemiņas lietiņu pārdošana, tirgošanās ar saldējumu, sviestmaizēm, tabaku, laivu, zirgu un velosipēdu iznomāšana, svētdienas ekskursiju sarīkošana vai lidmašīnu lidojumi.

Tāpat pēc Ontario provinces noteikumiem pārtikas veikali un gaļas pārdotavas var vasaras atpūtas vietās tirgoties svētdienās un lauksaimnieki var pārdot ceļmalās paši savus ražojumus.

Tomēr Tā Kunga dienas alianse turpina izdot ap $40.000 gadā, lai veicinātu savus ideālus, un daudziem strādniekiem būtu jābūt savās darba vietās svētdienās, ja nebūtu šīs biedrības un tās nepagurstošā cīņa par svētdienas mieru Kanadā. Tās pūles ir tiktālu vainagojušās sekmēm, ka Kanada ir viena no tām angliski runājošām zemēm pasaulē, kur vismazāk ir svētdienas darbu. **CS**

RĪGAS PRIVĀTDETEKTĪVI

A. Liepas kriminālgrozeksa

(13. turpinājums)

„Ko?" jauneklis miegā iztraucēts pieraušas sēdu. — „Vai Zulters?" viņš tad, ātri atžilbis, noprasa.

„Nē, nē — piedodiet — bet es vakar pavisam piemirsu. Un nu tēvs dusmīgs. Piemirsu palūgt jums pasi. Piedodiet," viņa brīdi pacīnījās ar smaidu; „bet ir jau diezgan vēls." Jauneklis, roku pēc svārkiem pastiepis, sameklēja pasi un sniedza to viņai.

„Vai . . . Vai brokastis uznest jums augšā?"

„Vai jūs to varētu?" viņš atjautāja, un piepeši nosarkdams, savāza ciet uz krūtīm atpogājušos kreklu.

„Labprāt," meitene smaidīja, un vaigā tai iegūla smieklu dobīte. Tad viņa devās lejā un priekštelpā atšķīra dabūto pasi: Jāni Bērziņš, tur bija rakstīts. Dzimis un arī tagad vēl pierakstīts Rīgā.

⁂

Nikaraguas konsula sekretāre piepeši atģidās, ka jau labu laiku domājusi par vīrieti tai pretim un nemaz nav klausījusies, ko tad viņš stāsta. Balss skanēja tik tīkami piedzīvojusi un apvaldīta.

„Nepārprotiet mani, jaunkundz. Bet šis publiskais kantoris, es domāju — konsulāta telpas, nav īstā vieta, lai jums visu izstāstītu. Gribēju jūs lūgt, vai jūs, jaunkundz, nevarētu šovakar, nu, teiksim, ar jūsu atļauju, šovakar astoņos, ziedot man dažus mirkļus ūsu dārgā laika? Saprotiet, jaunkundz, nepārprotiet mani, neļūdzu jūs personiskos nolūkos, tas ir, mēs pārrunāsim tikai tādas lietas, kas lielākā mērā skar jūsu ciešākās intereses un jūsu sfērisko darbu, es domāju: jūsu darba sfēru."

„Piedodiet," aizsāka Spalvas jaunkundze," bet vai tas tomēr nav drusku pārsteidzīgi? Vai tad mēs nevarētu tepat?"

Detektīvs bija pievīlies un pāri galdam satvēra jaunkundzes roku. „Jaunkundz, es heroiski lūdzu! Jaunkundz, kā jau teicu: uz spēles likta starptautiska karjēra, es domāju, starptautiska afēra. Diplomātijas aizkulises un labirinti. Gaidīšu jūs pulksten astoņos Itaļu pagrabā."

Viņš spēji palaida jaunkundzes roku un sāka maukt cimdus. „Es jums pēcpusdienā vēl zvanīšu, jaunkundz."

Cepuri platā vēzienā gludajiem matiem uzsēdinājis, lietus sargu un portfeli satvēris, viņš izgāja pa durvīm dziļās rūpēs sakrunkotu pieri. Nikaraguas konsula uzticības persona pēc mirkļa attapās, ka vēl joprojām sēž un vienā rokā tur apvītušu orchidejas ziedu, bet otrā rokā vizītkarti.

Oktaviāns Lauris
Privātdetektīvs.

14.

Nāc, nāc, dod roku un saki jā.
Rūdolfs Blaumanis,
„Salna Pavasarī".

LŪDZU, NIKOLAJ

„Nesauciet mani par Eulaliju," teica Saules viesnīcnieka meita. „Tīkai tēvs mani tā sauc. • Visi citi saka — Lija."

„Lija? Tas skan skaisti," mazliet sapņaini atteica pinņainais jauneklis.

Tad viņi abi, laiciņu klusēdami, vēroja sauli, kas, tuvu mežiem nolaidusies, jau taisījās rietēt.

⁂

Krumholda kundze mums jau zināmajā istabā ar briežu medību ainu nopūtās un, no savas vietas piecēlusies, sāka nokopt vakariņu traukus. Pāris šķīvjus virtuvē iznesusi, viņa atgriezās un gluži negaidot atmetās uz Nikolaja krēsla atzveltnes.

„Nikolaj," viņa sacīja, piespiezdama pieri vīra plecam, „nedusmo man, muļķītei. Es laikam izturos kā gražīgs bērns. Reiz'm tomēr vēl pati jūtos kā bērns. Un reizēm atkal tik savādas nojautas."

Krumholds gariem, slaidiem pirkstiem glāstīja sievas muguru.

„Būs jau labi, Ilzīt, būs jau labi, sieviņ," viņš murmināja.

Brīdi viņi tā sēdēja, viņa vīra plecam pieplakusi, viņš sievas muguru paijādams un kaut kur savā priekšā lūkodamies. Tad Ilze piecēlās.

„Būs jau labi," viņa teica. „Būs jau labi. Vai ne? Tagad mudīgi novāksu galdu, un tad tu izstāstīsi pavisam sīki, kā tev šodien gāja."

Krumholds stāstīja, un Ilze paņēma adīkli.

Nekas liels jau nebija ko stāstīt. Astoņus piena ratus viņš bija reģistrējis — te tie bija, glīti sagrafētās grāmatiņas lapas pusēs, un uz beigām bija kļuvis itin garlaicīgi. Ne jau vienmēr detektīviem asins darbi darāmi. Šaušanas un līķi, un tādas lietas, kādas Aristofanam stāv galvā, tagad jau tīkai romānos vēl atrodamas. Kaut gan gadīsies, cerams, arī drusku interesantākas lietas.

Stāstu nobeidzies, Krumholds mazliet pasēdēja, pirkstiem galda malu taustīdams, tad satvēra laikrakstu un aizslēpās aiz tā.

Labu laiku istabā dvašoja klusums. Brieža atlauztā galva karājās kokos, mednieks, bisei pieķēries, joprojām gaidīja, kad tā beidzot reiz sprāgs, Ilze kniukšķināja adāmās adatas, Krumholds skatījās laikrakstā.

Likās, šim vakaram viss jau būs izrunāts.

Bet tad Ilze pacēla galvu un ierunājās: „Nikolaj," balss viņai bija aizmilzusi. „Nikolaj, ja es tomēr tevi loti lūgtu?" Laikraksts nokustēja, bet Krumholds pats aiz tā vēl nekļuva redzams. Kundze ap galdu apgājusi, atkal atmetās uz vīra krēsla atzveltnes.

„Nikolaj, ja es tevi loti, loti lūgtu . . ." Krumholds uzmanīgi nolika laikrakstu uz tachtas, un roka pa paradumam uzgūla sievas muguraī. Pirksti pāris reizes noglāstīja saliekto augumu, bet tad apstinga.

„Ja es tevi loti, loti lūgtu tomēr atteikties? Tu taču vari aiziet un paciekt, ka neiznāk, ka tev ir kaut kas cits, vai, vienalga, kā . . ."

Krumholds nepacietīgi sakustējās.

„Lūdzu, lūdzu, Nikolaj. Es zinu, ka tas tev grūti. Es zinu — man liekas — arī, kāpēc tu to darīji. Bet tas gan aplam."

Vīrs sakniebtām lūpām sāka aplūkot aizšauto briedi.

„Nedusmo man. Bet man liekas, ka tāpēc, ka Paukšelis un tie citi . . . Un tu jau vēl neesi vecs. Man liekas, to tu darīji tikai, lai pierādītu, lai visiem pierādītu. Bet tā taču nemaz nevajag. Un tu jau zini, ka es . . ." Krumholds drusciņ sarāvās un pacēla uzacis.

„Tie taču nieki, Nikolaj. Vismaz es taču noteikti tā nedomāju. Un, ja tev kādreiz pat Aristofans — tētiņ — mēs jau savu puiku laikam gan esam izlaiduši. Krietni vien izlaiduši, Nikolaj, un vēl viņš ir muļķītis. Nē?" Krumholda kundze apklusa un vēl ciešāk piespieda pieri vīra plecam.

„Nikolaj, ja es tevi loti lūgtu. Nevajag jau tūlīt. Tas tev par daudz grūti būtu. Bet drīz gan. Lūdzu, lūdzu. Es taču tik reti ko lūdzu. Bet šoreiz tāda nojauta. Tāda nojauta. Jau visu nakti, un šodien arī . . ." Ilze laikam apraudājās.

Mugura savādi nokustējās, un vīra pirksti atkal neapzinīgi atsāka to glāstīt.

Ilgi istabā bija klusums.

„Vai tu aiziesi, Nikolaj?"

Vecie slaidie pirksti braucīja sievas muguru.

„Tu aiziesi, Nikolaj. Tu aiziesi. Vai ne?"

Vēl mirkli klusējusi, Ilze piebilda: „Atceries taču, kā mēs uz šo vasaru priecājāmies. Nu tā jau klāt. Atceries: mēs gribējām divi vien lauku pansijā padzīvot. Atceries? Nu taču jau laiks. Un tu gribēji iet makšķerēt. Un es ietu tev līdz. Mēs taču vēl neesam tik veci, Nikolaj, ka nevarētum kopā iet makšķerēt?"

Nikolajs Krumholds raudzījās kaut kur tālu prom un smaidīja.

„Pacietīsimies vēl šo mēnesi, bet tad taču mēs varēsim. Varēsim, vai ne, Nikolaj?"

Pie durvīm zvanīja. Pārnāca Aristofans.

„Labvakar, tēt," viņš ienākdams brammanīgi sveicināja. Tad, it kā ostīdamies, pavērās apkārt. „Liekas, vecīšiem ģimenes idilli iztraucēju?"

„Aristofan! Kur tu mācies šo neciešamo ielas zēnu valodu?" iesaucās Krumholda kundze, un pēkšņi, acis noslēpdama, devās virtuvē.

Zēns, mirkli apmulsis, sastinga, tad tīši izlaidīgi rokas nošūpodams, iezvēlās sēdeklī. Krumholds pāri laikraksta malai stingri pavērās dēlā, bet neteica nekā.

Pēc brīža Aristofans nomurmināja: „Atvaino, bet es nemaz nedomāju ko sliktu . . ." Un redzēdams, ka tēvs, aiz laikraksta aizslēpies, neatbild, turpināja: „Paldies par kino biļeti! Redzēju filmu, kas patiesībā arī tev būtu jāapskatās. Īsti detektīvi, nevis . . ."

Šai brīdī atgriezās māte, un viņš nekad — tas ir — nekad kopš nomira māte, neviens . . . Bet tomēr nav atkal tā kā ar māti . . ."

„Tēvs nāk!" meitene sacīja un atspārga no jaunekļa nost.

„Vai Zulters atbraucis?" apjautājās Bērziņš.

Saimnieks vispirms apstājās, tad pagriezās tā, lai stāvētu tieši pret jautāju, brīdi aplūkoja viņu, tad teica: „Nav!"

Brozlie plecī pilnīgi aizsedza saules ripu, kas gluži sarkana un milzīgi liela bija jau tuvu apvārsnim.

16.

Tā ir no komitejas akurāti, punktum diviem personiem uzbrukšana, rājās Švauksts.
Brāļi Kaudzītes — „Mērnieku laiki".

ĶĪNAS CINOBRS

Otrā diena, kas gāja jau stingri uz beigu galu, spoži bija pierādījusi Darvina dabiskās izlases teorijas patiesīgumu.

Pie Andreja Dziļezera galdiņa tovakar „Itālijā" sēdēja Džonis Luksts, Apse, Kļauksts un vēl „Skrudalienes Vēstneša" redaktors Skalders. Visumā gan varēja manīt jaunu draugu pieplūdumu, jo pilsētā bija paklīdušas baumas, ka šis pats provincietis atbraucis ar uztūkušu maku un nu sajūsmā par savu kādreizējā līdzstrādnieka Dziļezera dižo sabiedrību prasot sev pirmtiesības visu maksāt.

Andreja draugi, Skaldera mīlestību pamanījuši, arī neskopojās ar bohēmiskumu un lielpilsētnieciskumu, kas lāga vīram tik gauži gāja pie sirds. Vienā laidā tie ļāva redaktoram klāstīt savus uzskatus par gleznām, literātūru, superfosfātu un citiem māksliģiem mēsliem, zobgalībām durstīdamies tikai savā starpā. Vienīgi Džonis šovakar jau reizes trīs bija norūcis: „Jūs, kungs Balbier, laikam esat idiots." Viņš neatlaidīgi dēvēja Skalderi par Balbieri.

(Turpinājums sekos)

Sabiedriskai darbiniecei Martai Ešei 65 gadi

Plaši pazīstamai sabiedriskai darbiniecei Martai Ešei, dzim. Vidiņai, š. g. 3. maijā piepildās 65 g. Viņa dzimusi Rīgā 1890. g. 3. maijā un jau 18 gadu vecumā sāk darboties palīdzības biedrībā Sieviešu darbs, kas nodibinājās pie Olava skolas. 27 gadus Ēše ļoti aktīvi strādājusi arī baznīcas palīdzības darbā, būdama Rigas Jēzus baznīcas padomes locekle un sekretāre šīs baznīcas dāmu komitejā. Viņa darbojusies arī Amerikāņu palīdzības biedrībā. Tomēr par Ēšes sirdslietu un mūža darbu kļūst viņas aktivitāte Sieviešu nacionālā līgā. Tajā viņa iestājās 1922. gadā un kā vicepriekšniece nostrādāja tur līdz 1944. gadam, kad minētā gada rudenī uzsāka bēgļu gaitas, izceļojot uz Vāciju.

1923. g. Ēše palīdz Līgā ierīkot mazu darbīncu ar tikai 2 aužamiem stāviem, bet drīz vien viņas vadībā mazais pasākums izveidojās par aušanas kursiem, un 1927. gadā par divgadīgu mākslas aušanas skolu. 1929. g. Izglītības ministrija minēto skolu apstiprina par trīsgadīgu LS Nacionālās līgas daiļošanas skolu. Marta Ēše ir šīs skolas vadītāja. Šajā skolā mācīja aušanas teoriju, daiļaušanu, ornamentālo un brīvrokas zīmēšanu, stila mācību, krāsu kompoziciju un rokdarbus. Līgas darbnīcās auda arī grīdsegas — paklājus, noorganizējot pie skolas pat persiešu technikā tepiķu siešanas klasi J. Straumes vadībā. Skolā bija nodarbināti vairāki mākslinieki: Ansis Cīrulis, E. Veilands, A. Dzērvītis, J. Bine un citi. Jubilāre pati nolasījusi daudz lekciju Latvijā par mūsu nacionālo mākslu. Bez tam viņas vadībā rīkotas daudzas nacionālās mākslas izstādes Rīgā un provinces pilsētās. Līga piedalījās arī ārzemju izstādēs, gūstot bieži 1. godalgu un Parīzē pat zelta medaļu. Šajā izstādē arī Martu Ēši apbalvo ar zelta medaļu. Bez tam M. Ēše 1935. gadā iegūst no Starptautiskās sieviešu līgas goda nozīmi un kā augstāko balvu sabiedriskā darbā — Latvijas Triju Zvaigžņu ordeni.

Atzīmējams Ēšes darbs arī Starptautiskās sieviešu līgas kongresos Vīnē, Parīzē un Dubrovņikos — Raguzā (Dievidslavijā), vadot tur Latvijas sieviešu darba sekciju. Šie piemīnētie jubilāres darba gadi ir viņas skaistākie mūža gadi. Tagad trimdā viņa diemžēl aktīvi nekur nepiedalās, spiesta kā visi grūti strādāt. Viņas vīru boļševiki deportēja uz Sibiriju, un viņai nācies pārciest daudz grūtumu. No Vācijas viņa izceļojusi uz ASV un apmetusies Ņujorkā. Novēlam jubilārei veselību un izturību turpmākajā dzīvē.

-rs

ATKLĀTA VĒSTULE AR BILDĒM

PAR TEMATU „MŪSU JAUNIEŠI"

Tā kā mūsu laikrakstā ir nodaļa Lasītāju vēstures, tie, kuri ar kaut ko nav vienisprātis, ar laipnu atļauju caur šo ierīkojumu var izbrēkt savu sašutumu pasaulē.

Man arī vienmēr bija gribējies to izdarīt, bet nekad nevarēju samekļēt īsto iemeslu. Un ar to rakstīšanu ar' neko lāga neveicas. Skolā gan iemācija, bet prāts, kā saka, nesās uz augstākām lietām. Sāku zīmēt bildes. Vispriekš — kur pagadījās, tad iedeva papīra gabalu, citus papīra gabalus, daudz papīra gabalu, un beidzot no bilžu zīmēšnas vairs nevarēju atturēties. Bez tam, ko tur daudz rakstīs. Pie mums, Pigbridžā, jau viens tāds ir, kas jaunākos notikumus un klačas zibeņātrumā nodrukā avīzē, tā kā citiem maz kas paliek ko teikt. Bet Augusts Nopūta gan ir laipnīgas dabas cilvēks un pat par visbriesmīgākajām lietām raksta priecīgi — miermīlīgā garā, tā kā viņa darbus Lasītāju vēstulēs neviens nedrukā.

Un man beidzot gadījās iemesls kaut kam pretī runāt. Apskatīju mūsu avīzītē jaunākos komikus un nospriedu, ka kaut kas nav kārtībā. Amata brālis Deksnis ir nošāvis buku. Nemācīšu jau viņu zīmēt, tās bildes ir labas diezgan, bet „mūsu jaunieši" nav pareizi. Nav pareizi, jo tādi mūsu jaunieši neizskatās, vismaz Pigbridžā ne. Cienījamais bilžotājs ir modei atpakaļ palicis vismaz par desmit gadiem, jo tie tamā bildē izskatās gandrīz tādi kā tie, kurus es pazinu 1944. gadā, kad pati vēl stiepu grāmatas (portfelī).

Tas jaunais cilvēks varbūt retu reizi izskatās tāds, kā Dekšņa kgs viņu ir sazīmējis, bet tas notiek tikai pāris reizes gadā — tad, kad Pigtaunā ir Pavasara balle un tad, kad viņš iet apciemot savu veco un bagāto tanti Otīliju. Bet tad viņš nenes grāmatas. To es labi zinu, jo pie mums kaimiņos viens tāds dēlietis dzīvo, vārdā Džo Letiņsons. Vēl vakar Džo pie manis iegriezās, taisni no skolas nākdams, jo man bija izcepti pīrāgi un viņam vajadzēja zaļo ūdenskrāsu aizlienēties. Tad nu es arī Džo nopētīju pavisam pamatīgi un, lūdzu, te viņš ir — melns uz balta.

Bet tas meitēns ir aplams cauri un cauri. Tādas nav redzētas. To es atkal labi zinu, jo man ir māsīca tai vecumā, kad

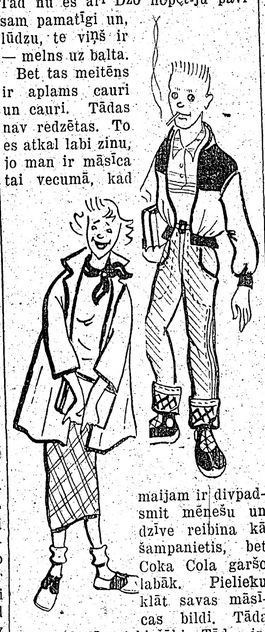

maijam ir divpadsmit mēnešu un dzīve reibina kā šampanietis, bet Coka Cola garšo labāk. Pielieku klāt savas māsīcas bildi. Tāda viņa izskatās visbiežāki. Tādas izskatās arī viņas astoņas labākās draudzenes. Protams, mājās rūtainos brunču vietā tiek valkātas džīnas. Bet sestdienās, kad Pigbridžā notiek dancošana, meitene pārvēršas, kā pazīt vairs nevar. Tad mugurā ir kleita kā sapnis, kā rožains mākonis. Trīs apakšbrunči un kaili pleci, uz deguna neviena vasaras raibuma. Es saku, lēdija, kas lēdija.

Jā, tādi visā visumā izskatās „mūsu jaunieši" Pigbridžā. Ieteicu kollēģim Deksnim atbraukt un apskatīties, lai turpmāk negadītos kļūdas. Jo mūsu jaunieši ir loti svarīgas personas, ar kurām mums nākotnē, droši vien, iznāks vēl daudz darīšanu. Tāpēc ir svarīgi, ka mēs viņus pazīstam un pareizi bildējam.

Mans sašutums pamazām ir izkūpējis, tā ka būs jābeidz rakstīt. Nedomāju arī turpmāk ar rakstīšanu daudz nodarboties. Nav laika. Augusts ir atkal sarakstījis veselu gubu tenku, kuras man būšot vēl vairāk izpušķot.

Sirsnīgi sveicinu visus savus koilēģus un amata brāļus. Ceru, ka neviens nav dusmīgs.

Jūsu Zete Palete, Pigbridžā

J. un F. Kalēju panākumi Otavā

Otavas laikraksts Citizen ar virsrakstu Latviešu mākslinieku interesants koncerts labvēlīgi recenzē Felicitas un Jāņa Kalēju kupli apmeklēto koncertu Otavā, kuru bija rīkojusi Arkādijas universitātes absolventu biedrība. (Kā zināms, F. un J. Kalēji tagad ir šīs universitātes mācības spēki Jaunskotijā).

Laikraksta mūzikas kritiķis raksta: „Kalēji abi ir iespaidīgi ar savu spožo techniku, bet vēl vairāk ar stila izpratni un labo gaumi priekšnesumā." Recenzents izsakās atzinīgi par izvēlētās programmas svaigumu dāņu komp. Turīnas, angļu Dēliusa sonātu vijolei un klavierēm, u. c.), it īpaši atzīmējot pēdējā skaņdarba vienreizīgo priekšnesumu, kas pārliecinājis ar dvēseliskumu un vitālitāti. „Kalēji allaž būs sirsnīgi gaidīti viesi, kad tie atkal ieradīsies šeit," noslēdz raksta autors.

Ottawa Journal Kalēju koncerta recenzijai liek virsrakstu Vijolnieks un klavierniece sniedz augstvērtīgu koncertu, un raksta: „Viscaur programmai J. Kalējs demonstrēja augsti respektējamu techniku, ja ne arī allaž lielu toni. Izpildījums bija pārdomāts un detalizēts, atskaņots perfektā intonācijā. Dēliusa 2. sonāta tika atskaņota skaidrā, pārdomātā lējumā, bet ja arī citos darbos atrodām slavējamas īpašības, Turīna sonāta bija koncerta visiespaidīgākais sniegums."

Andrejs Pablo Mierkalns

SPITĪBA

Tā ir kā nikīgs zirgs,
Kas sadomājis
Kāpties atpakaļ,
Dažreiz tā aulekšo
Un dažreiz
Rikšo.
Kas to būtu domājis,
Ka mans vecais zirgs
Tik sprigans —

ZEM LAGZDĀM

Gul rieksts
Un debesīs
Raugās, —
Ar vienu
Tārpa
Izgrauztu aci, —
Varbūt, ka viņš
Smaida
Debesīs raudzīdamies?

VISVAIRĀK APDRAUDĒTA JAUNATNE

APMĀCĪŠANA KOMŪNISMĀ AUSTRUMVĀCIJĀ

Mums visiem pazīstami komūnistu paņēmieni bērnu un pieaugušo pievēršanā komūnismam mūsu zemē. Komūnistiem mērķis vienmēr ir attaisnojis līdzekļus, kaut arī abi — kā mērķis, tā arī līdzekļi — ir launi. Vēstures, tautas gara mantu un literāro darbu sagrozīšana komūnistiem ir attaisnojams un parasts paņēmiens, ja tas nepieciešams komūnisma sekmīgākai izplatīšanai un nostiprināšanai.

Ar komūnisma līdzekļiem un paņēmieniem viņa mācību iepotēšanā patlaban spiestas iepazīties daudzas Austrum- un Rietumeiropas kultūras tautas. Komūnisma indoktrinācijas paņēmieni vai līdzekļi katrai tautai nav gluži pēc viena šablona, bet gan pielāgoti attiecīgās tautas vēsturēs, valodas un ieražu īpatnībām visplašākā nozīmē.

Te īsumā apskatām Austrumvācijas pāraudzināšanu komūnismā, kam piešķirta sevišķi izcila vērība no pāraudzinātāju puses. Tur bērnu indoktrināciju komūnismā sāk jau bērnu dārzos. Sarkanais režīms tur sācis veidot „jauna tipa vācieti," kuram kādu dienu būs sava loma Vācijas turpmāko likteņu izšķiršanā.

Austrumvācijas jaunāko klašu zēniem un meitenēm māca pārtaisītās pasakas un stāstus. Ausītis un Grietiņa, Pelnrušķīte un Sarkangalvīte tiek tēloti kā nabadzīgi strādnieku bērni, ko launi kapitālisti izmanto. Pat vismazākiem bērniem skolotāji jautā: „Kas vāciešiem ir labākais draugs?" un, saprotams, iemāca vienīgo atbildi — Padomju Savienība.

Turpinot politisko audzināšanu, pirmajā pamatskolas klasē māca alfabētu, katram burtam piešķirot savu nozīmi: „F," piemēram, tiek illustrēts ar Brīvās vācu jaunatnes zilo karogu. „L" illustrē kā lokomotīvi, „T" — traktoru utt. Vārdu burtošanu sāk ar burtiem B vai P, izceļot un pasvītrojot teikumus, kā „Pēteris ir jauns pionieris un valkā zilu (Blau) kakla saiti."

Trešā pamatskolas klasē zēniem un meitenēm jāprot burtot un izskaidrot vārdus un teikumus kā „Piecgades plāns," „Pneumatisks āmurs" u. c. Skolotājs diktē: „Katrs cīnītājs par mieru ienīst kara kūdītājus" un līdzīgus teikumus.

Katras mācības grāmatu pirmā lapaspusē skolēni lasa un mācās: Jozeps Staļins bija gudrākais zēns un palīdzēja saviem klases biedriem mācībās." Līdz apnikumam tiek kalti Vladimira Iļjiča Ļeņina izteicieni un gudrības.

Skolēniem tiek mācīts, ka visaugstākais tikums būt ekonomiskam, uzmanīgam un centīgam, kamēr slinkums ir visļaunākais netikums.

Otrās klases audzēkņiem savās piezīmju burtnīcās jāieraksta: „Tikai slikti cilvēki nestrādā, bērnus neizslēdzot."

„Tēvs strādā fabrikā," mācību grāmatās lasāms. „Arī māte strādā savā maiņā." Vis palīdz izpildīt piecgadi. Viņi ražo, ceļ, ar, kausē, kaļ un transportē. Kamēr vecāki ir darbā, bērniem jāmācās. Kā „jauni pionieri, viņi cīnās par mieru un pret kartupeļu blaktīm, taupa elektrību un ogles."

Tā viņi progresē un mācās no gada gadā. 9 gadi vecie stājas pie vēstures izskaidrošanas pēc Marksa norādījumiem.

„18. gs. vācieši anektējuši lielus Polijas apgabalus," bērni lasa savās vēstures grāmatās, bet ne vārda nav par to, cik lielus apgabalus Krievija atņēmusi Polijai.

Kopš Oktobra revolūcijas komūnistu ģeografijas grāmatas pasauli iedala „demokratiskās republikās un „kapitālistiskās zemēs." Līdz 1917. gadam visas Eiropas valstis pārvaldīja kapitālisti un lielu zemju īpašnieki. Strādnieki un zemnieki bija loti apspiesti. Arī šodien vēl nekomūnistiskās valstīs cilvēku vairums nospiests nožēlojamos dzīves apstākļos," vēstures grāmatas māca.

Tālāk mācības grāmatās raksta, ka ASV turot apspiestībā Dāniju, un britu kapitālisti izmantojot Norvēģiju. Plaši attēloti apstākļi britu kolonijās. „Cilvēki spiesti strādāt britu kapitālistu labā. Viņu darbs tik trūcīgi atalgots, ka strādnieku sievas un bērni mirst badā."

Dienvidslavijas valdošā Tito klike rīda vienu iedzīvotāju šķiru pret otru, lai paturētu varu savās rokās. Austrijai neesot miera līguma tikai tāpēc, ka Rietumu sabiedrotie negrib vienoties.

Berlīne tikusi sadalīta 1948. gadā un to izdarījušas Rietumu varas. Komūnistu uzvaras piemineklis Austrumberlīnē tiek saukts par skaistāko pieminekli visā Vācijā.

Paies laiki, kultūrvēsturnieki cels gaismā visas šīs lietas, un, jaunā pasaule brīnīsies, kā komūnisti 20. g.s. visu to dabūjuši gatavu!

J. Šķirmants

BALTIEŠU KONCERTA APVIENĪBA INDIANAPOLĒ

Labi panākumi Borisam Pienkalnītim

Koncertu sezonas noslēgumā Baltiešu koncertapvienība bija aicinājusi kā solistu plaši pazīstamo kazaku kora dalībnieku, mūsu tautieti Borisu Piekalnīti. Koncerts notika 17. aprīlī Indiānapolē. Programmā A. Kalniņa, P. Šuberta, A. Žilinska un pāris Fr. Šuberta vācu dziesmas un ārijas no M. Glinkas, G. Verdi un V. A. Mocarta operām. Apmeklētāju apm. 200.

Boriss Piekalnītis priekšnesumus sniedza ar izjūtu un klausītājos guva piekrišanu, tā kā neiztika arī bez piedevām. Klavierpavadījumu veica Voldemārs Melķis.

Baltiešu koncertapvienības rīkotie koncerti pēc būtības pieejami tikai apvienības biedriem, šādā veidā nostiprinot zināmu pastāvīgu koncertu cienītāju skaitu, jo izpērkot biedra, resp. koncerta ieejas karti $4.00 vērtībā visai sezonai, par apvienības rīkotiem koncertiem vairs nav jāmaksā, reizē ar to arī nodrošinot materiālo bazi izdevumu segšanai par rīkotiem koncertiem. Bez tam jāpiemin, ka apvienības koncerti tiek rīkoti Pirmā pasaules kara piemineklā greznajā sarīkojumu zālē, par kuras lietošanu pastāv īpatnēji noteikumi. Zāli nopietniem sarīkojumiem var dabūt par brīvu, bet tad nedrīkst no apmeklētājiem iekasēt ieejas maksu. Tātad, ja šinī zālē koncertapvienība rīko koncertu, tas ir pieejams ne tikai apvienības biedriem, kuri izpirkuši biedru karti, bet arī katram garāmgājējam bez maksas. Protams, var rīkot koncertus arī citās piemērotās telpās, bet tas ir saistīts ar diezgan prāviem izdevumiem zāles nomai, kas rāda risku piemaksāt, jo piedzīvojumi māca, ka koncerti parasti tiek vāji apmeklēti. Šāda Baltiešu koncertapvienības atrastā izeja jāatzīst par labi izdevušos, jo, rīkojoties budžeta robežās atkarā no biedru skaita, labas mūzikas cienītājiem savi 4—6 koncerti sezonā nodrošināti.

Līdz šim Koncertapvienības rīkotos koncertos uzstājušies vairumā latviešu mākslinieki. Pa retam arī igauņu. Jaunais apvienības valdes sastāvs, ko ievēlēja pēdējā koncertā starpbrīdī, ir jau stipri internacionāls, jo bez latviešiem un igauņiem valdē ievēlēti arī amerikāņi, kuri šinī pasākumā ieinteresējas arvien vairāk. Būtu vēlams, lai latvieši vairāk atbalstītu Koncertapvienību. Pašreiz šādu atbalstītāju ir tikai kādi 10 proc. no Indiānapolē dzīvojošiem apm. 1000 latviešiem.

Alfrēds Burģis

Pēc Sarkangalvītes pirmizrādes Čikāgā

No kr.: Jānis Tauriņš, Elīna Gen-sbigele, Skaidrīte Ilstere, Otto Krolls, Valdis Vītoliņš, studijas vadītāja Zināīda Avotiņa, Jānis Espe, sufliere Nellija Kreņģele, Laimonis Kreņģelis. Priekšā: Ada Hincenberga un Aivars Osis

Foto K. Kalngars

NO SENATNES LĪDZ MŪSU DIENĀM

LATVIJAS CHRONIKA, 23. n-rs

1564 — Poļu armija sakauj Maskaviju pie Ullas un Oršas, pēc kam abas valstis noīgst mieru.

— Maskavija paraksta miera līgumu ar Zviedriju un atzīst Igauniju par zviedru provinci, bet patur Narvu.

1569 — Polija inkorporē Lietuvu.

1570 — Pēc nesekmīga mēģinājuma pamudināt Kurzemes hercogu Gothardu pasludināt sevi par apvienotās Kurzemes un Livonijas karali Maskavas virskundzībā, cars Jānis IV piedāvā Kurzemes un Livonijas karaļa godu Piltenes bīskapam hercogam Magnusam. Magnuss ierodas Maskavā un ļauj sevī kronēt par Livonijas karali no Maskavas žēlastības. Viņš Maskavā apprec arī lielkņazi Eifēmiju Vladimirovnu, cara radinieci, kas priekš gada bija nogalinājusi savu tēvu lielkņazu Vladimiru. Hercoga Magnusa tituls skan: Livonijas karalis, latviešu un igauņu valdnieks, Norvēģijas kronprincis, Šlēzvigas — Holšteinas hercogs, Oldenburgas grāfs utt.

1570 — 1571 — Karalis Magnuss nesekmīgi aplenc Tallinu, jo spiests atkāpties. Mirst Livonijas karaliene Eifēmija.

1572 — Cars Ivans IV iebrūk Igaunijā. Mirst Polijas karalis Sigismunds II.

1573 — Ivans IV apciemo karali Magnusu Oberpāles pilī Igaunijā un atved viņam otru sievu, 12 gadus veco lielkņazi Mariju, Eifēmijas māsu.

— Franču princis Henrijs kļūst par jauno Polijas karali. Viņš apsola uzbūvēt Polijas floti Baltijas jūrā. Francijas vēstnieks Dānijā ierosina iecelt Polijas karaļa Henrija brāli Franci par Livonijas karali.

1574 — Franču Baltijas plāns izjūk, jo Polijas karalis Henrijs dodas uz Franciju, kur kļūst par karali pēc viņa brāļa Kārļa II nāves.

1575 — Par Polijas jauno karali ievēl Stefanu Batoriju.

— Nodevības ceļā Maskavija ieņem Livonijas ordeņa cietoksni Pērnavu.

MARGARITA KOVAĻEVSKA

ROMĀNA POSTA PUĶES II DAĻA

I NODAĻA

1. turpinājums

Saule spīdēja viņai tieši sejā, kas bija šaura, ziemas vēju rūpīgi sargāta, istabas siltuma lutināta un gauži bāla. Varbūt tādēļ sejā labi iederējās nopietnā mute, bez viena smaida liekuma lūpu kaktiņos un arī nedrošais skats, kas klīda apkārt, nekur tieši neapstādamies.

Tur, kur ceļš izbeidzās, aiz siena šķūņa, birzī plivinājās kurlās Ženes galvas drāna. Žene urba bērzā sulām caurumu. Tālumā zilēja meži. Tie nebija miglas vai sniega puteņu aizsegti — pasaule rādījās kā pacēlusies uz pirkstgaliem. Tepat aiz Gauru žoga gaiļi locīja spalgas kikerigū dziesmas. Tās skrēja cauri atliektiem kakliem kā uz riteņiem. No Putniem uz Gauriem, no Gauriem uz Putniem sadūdojās baloži. Pāri ceļam slīdēja viņu spārnu vēdu ēnas, lāmā atspīdēja dūmaini zilās pakrūtes. Uz kaila jāņogu krūma ķīvējās zvirbuļi, kaut kur plati un ērti pēkstēja pīles, gāgāja zosis. Vistas kladzināja šeit un tur, visapkārt. Zila, zila, skaņu pilna diena bija.

Marija stāvēja kā stikla kalnā. Nekas neskāra dvēseli — viņa tikai klausījās un šūpoja rokā tukšu spaini.

Bet tad viņa izdzirda Gauru pagalmā zviedzam zirgus, un Hortenzes jaunkundzes gari stieptu: „Ju-kāniņ! Ē-e-dmundiņ!"

Viņa ieraudzīja arī pajūgu. Ratos kāds piecēlās stāvus un izplēta rokas, izslējās arī otrs: „Rīga dimd, Rīga dimd — sveicieni no Rī-īgas!"

Pēkšņi, Dievs zina, kas bija sviedējs, kur pats ābols, bet Marijas vaigos uzliesmoja Putnu māju ugunssarkano ābolu atblāzma. Viņa sagrīļojās. Viņa pietupa un lēca pāri lāmai. Viņa skrēja, šķaidīdama ūdeņus un dubļus.

„Gauri! Gauri atbraukuši!" Viņa apkrita Ženes pleciem.

Mazā sievele, kas balstījā bērzu, iekaucās, bet, ieraudzīdama Mariju, izspļāva nobīli, atgāza galvu un ar pirkstu badīja augšup: „E-ē- vai redzi?"

„Redzu — jā, redzu!"

Zaru tīklā šūpojās debesis — Žene šūpojās līdzi: „Jaukas! Drīzi pušu sprāgs pumpuri!"

„Jā, jā — nav mākoņu. Jukāns un Edmunds atbraukuši. Abi!"

Žene, nepagriezdama kurlo ausu galvu šurpu un tādēļ neredzēdama Marijas mutes locītos gaviļu vārdus, tetināja vien tālāk. Viņa rādījās bērzu sulu pārdzērusies, ar ūdens pilīti uz smakra: „Visi sārņi tek projām — visi."

„Ženīt, Gauri! Kā pirmie strazdi. Viņi sauca — Sveicieni no Rīgas! Tie sveicieni man. Man!"

Viņa nometa Ženei pie kājām spaini: „Tas tev sulām — biji aizmirsusi. Es skriešu tālāk — gribu dalīt prieku visai pasaulei."

„Nē, saulīte, Ženes mīlulīte, neskrieni projām! Ženei pilna sirds — lūk, paskaties, Naudiene gandrīz izdauzīja aci. Ar karstu pavārnīcu. Vai nav aizpampusi zili melnā tulznā?"

„Nē..."

„Ar pavārnīcu, sūņu putras pavārnīcu! Varbūt ar krāsns kruķi, dzirkstis sprāga acī!" Žene iešņaukājās: „To žene nepiedos. Žene dosies pasaulē. Projām! Lai tikai atveras pumpuri, uzdīgst zāle. Paskaties, žene nometīs kažoķeli, lūk — šitā, kā vecu ķesu, iespers paklētī kocenes un basu pēdu, gredzenu rādāmā pirkstā, aizies pa takām pie skudrām, putnu lizdām. Aizies vēl tālāk, iegriezīsies vienās mājās, otrās: „Ā, Ženīte uzradusies. Īstā darba laikā!" Un ravēs sakņu dārzus, kaplēs cukurbiešu jūdzēm garās vagas, lūk — šitā, šitā."

„Ženīte, man tevis žēl. Kā tu bērzā, tā Dievs tavā ausī varētu izurbt dzirdes cauruminu, kaut vienam mirklim. Tik jauku skaņu pilna diena! Vai zini, kā šalko bērzi? Kā zīda, smaga zīda lakati zari kā bārkstis sasitas. Un gaiļu dziesmas ievērtas gredzenos — ripodamas, lēkādamas skrien caur birzi. Rīga dimd — Rīga dimd — kas to Rīgu dimdināja?... Gauri paši to dimdināja!"

„Žene atlieks muguru, paskatīsies uz vienu pusi, uz otru, ko? Jau pļavas ziedu ziedos — klāt siena laiks? Žene pļaus, Žene grābs — šitā, lūk šitā. Ap launaga laiku kā izlutusi kundzene atgāzīsies siena vālā. Saimniece teciņus vien pienesīs klāt krūzi piena, biezi jo biezi apziestu maizes riku. Šitik biezu. Un apjautāsies, vai vēl kā nevajag? Žene piedēdīs pilnu vēderu, nosnaudīs savu miega brītiņu, un tad atkal strādās čakli un ātri. Te, Putnos, pe-ē, neviens nevērtē Ženes čakluma, kur nu vēl pienesīs pilīti ūdens. Drīzāk Ženei jāpienes citiem. Un vai kāds iedomājis Ženei iespiest saujā lieku santīmu? Vai Žene suns, kam pietiek ar pliku kaulu? Nē, kaut vecai saimniecei tas netīk, kaut Naudienei izkrīt bumbuļa aes, Žene ies pasaulē! Kā katru vasaru. Pelnīs pulka, pulka naudas!"

„Ženīt, neķēre tik nelāgi — neķēre!! —"

„Pulka naudas. Gubām! Šitik daudz! Un rudenī līdzi cigāniem Žene kratīsies pa gada tirgiem. Ē — tur karuseļi griežas kā atspoles, lūk — šitā, tur cirkus teltis, jautri ļaužu bari. Baznīcas mierā tikai snaudas mācas virsū. Acīm gribās košu krāsu, prieka! Apnikušas Putnu mājas, čūku siles, govju tesmeņi, deguns vairs negrib ostīt mēslu smakas! Tirgū daudz jaukāki. Kurp tikai pagriezies — visi mīļi smaida, lūk — šitā, visi aicina gan pie karstām desām un kliņģeriem, gan pie piparkūku smalkām sirdīm, vēsi — par dažām nieka naudas ripām!

Bet, -ē-, bet ar rudens lietiem Žene vilks atkal soli šurpu uz Putniem. Pabučos saimniecei svārku stērbeli, pielieks muguru Naudienes kūjai: „Kur biji visu karsto darba vasaru!" — Bet te dzima un mira māte, te bērza galā vēja tēvs, te ir un paliek mājas, kad vajag jumta virs galvas. — Žene pārnāks pilnām kabatām riekstu, devīgu saimnieču sadotu dziju kamolu. Šitādā krāsā un tādā, un vēl tādā. Žene ieies kūtī, mutēs govis, mutēs cūkas, arī sunīšus. Un visiem Žene būs atkal mīļa, līdz ieradīsies sniegi un knaibīgi aukstumi. Cilvēki, zvēriem līdzīgi ierausies istabu alās. Glūnīgi, dusmīgi. Tad viens paspers ar kāju, otrs: „Žene, vācies uz kūti!"

„Nē, pietiek, ženīt, es skriešu! Ielūkošos ar baloža aci Gauru istabā. Ko viņi pašreiz dara? Sēd ap galdu? Stāsta Zezes tantei Rīgas brīnumus? — Varbūt aizslapstīšos līdz strautam. Kārklu krūmu atstarpēs labi pārskatāms viņu pagalms. Varbūt brāļi pavērsies logā: „Zezes tantiņ — kas tā tāda — kas tur plivinās kārklos?" Nekas liels tas nebūtu — bet tomēr. Tomēr! Nekad un neviens netaujā pēc manis. Viņi nekad! Ir kā nekad un neviena meitene nebūtu viņu roku vilkta un izglābta no saltas upes... toreiz — pie Mēlišķu tilta... nekad nebūtu iecelta Gauru ratos, nekad nebūtu kususi viņu istabā, iesēdusi viņu krēslā ar tevi, Ženīte, kā pazemības upuri pie kājām."

(Turpinājums sekos)

ESIET MODERNI!

Pārslēdzieties uz gāzi! (Zemās cenas jau spēkā)

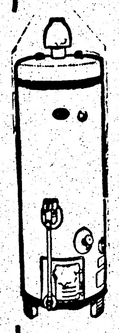

BRYANT

Red "D" ūdens sildītājs $129.00 ierīkots

Silta gaisa vai silta ūdens apsildīšana

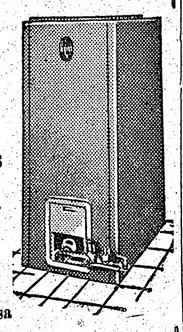

60 mēnešu nomaksa

BEZ IEMAKSAS

36 mēnešu nomaksa

Ierīkošanu pārskata Consumer's Gas Co

24 gadu apkures ierīkošanas pieredze ir mūsu garantija

GARNEY & COMPANY

15 Barton Ave, ME 2554, Toronto

Dr. JĀNIS KAROLS

LATVIETIS

Toronto, 404 Delaware Ave (pie Hallam St.)

no plkst. 9-11 un no 5-7, izņemot trešdienas. Tel. OL 1681

Ar Harbord tramvaju vai Ossington autobusu

Dr. P. BĀRDIŅŠ

740 Spadina Ave (pie Bloor), Toronto

no plkst. 5-7 vak. Tel. kabinetā WA 1-7203, mājās RO 2-6324

Dr. SILVIJA UŽANS

BĒRNU, IEKŠĶĪGĀS UN ĀDAS SLIMĪBĀS

pieņem no plkst. 6—7 lk dienas, izņemot sestdienas. Otrdienās un sestdienās no plkst. 12—1

52 Linsmore Cresc. (pie Danforth), tel. GL 2892, Toronto

Dr. ROMAN PNIEWSKY

Ilggadīgu praksi slimnīcās Vācijā, Polijā, un Šveicē

Speciālists iekšķīgās, sieviešu un veneriskās slimībās

3537 PARK AVE, MONTREAL, P.Q., tel. HA 7623, Montreal.

Runā vāciski un krieviski. Pieņem no 3-9 vakarā

Zobu ārsts Dr. N. NOVOŠICKIS

(Lietuvietis). Diplomēts Vācijā un Kanadā

345 Bloor St. W. (tuvu Spadina Ave)

Zvanīt WA 3-2003 pēc norunās pp. katru dienu

Runā vācu un slavu valodas.

Dr. A. RATINOV

Bijušais slimn. ārsts Eiropā un Kanadā. Speciālists iekšķīgās slimībās, sieviški bīrds, kuņģa, astmas, reumatisma u. c.

Runā arī vāciski un krieviski

479 1-2 EUCLID AVE, WA 1-6708

Toronto

Dr. MICHAEL BALKANI

spec. sieviešu slimībās un dzemdību palīdzībā

392 ST. CLAIR AVE pie Avenue Rd., Toronto, pieņem slimniekus

Tel. WA 1-9632 un HU 8-7841

Dr. T. L. Granovsky

ZOBĀRSTS-CHIRURGS

runā krieviski un vāciski

514 DUNDAS St., W.

Spadina stūrī

Zvanīt EM 8-9038, Toronto

Dr. Alexander Szatmari

nervu un noguruma slimībās

260 St. Clair Ave, W.

Toronto

Runas stundas no 2—7 pp. vai uz iepriekšēju norunu pa telefonu

WA 1-0556 vai MA 5243

DZIMTENES ZVANI

Archibīskapa T. GRŪNBERGA 85 g. jubilejas grāmata, 40 autoru kopdarbs, 320 lpp., maksā $3.30

Saturā: I daļā biografija: II — 11 apcerējumi par dzīves posmiem; III — 70 spredīķu visām gada svētdienām.

Pasūtināma tieši uz adresi:

Rev. A. SKRODELIS, 99 Herkimer St., Hamilton, Ont., Canada.

Pieprasāma savā draudzē un pie mācītāja.

Izņēmums (Kanadā) Hamiltonā, Vinipegā un Montreālā, kur abas draudzes un pa vienai draudzei Montreālā un Vinipegā grāmatu neizplata.

Tāpēc: Montreālā visiem jāgriežas pie Pāvila dr. māc. H. Kušila (4571 Coolbrook Ave), Vinipegā pie Mārtiņa dr. pr-ka A. Kēlera (272 Mountain Ave), bet Hamiltonā J. Dāvis grāmatnīcā (49 Gladston Ave) un M. Zitmaņa veikalā (170 James N.)

Neizpārdoti vairs tikai 540 eks.

Vienīgās elastīgās 2-pēdu zeķes Kanadā dabūjamas

100 nailona vai vilnas un nailona 17-S-5

IZNOMĀ TĒRPUS PILNĪGUS DĀMĀM UN KUNGIEM

Kāzu un citu svinību gadījumos

KĀZU TĒRPUS IZNOMĀ

256 COLLEGE (pie Spadina)

556 YONGE (pie Wellesley)

JOHNSTON's MEN's WEAR

8 Simcoe St., N., Ošavā

MEL ALLAN LIMITED

127 St. E., Hamiltonā

SAUDER's MEN's WEAR

38 King St., W., Kičenerā

LORD's MEN's WEAR

160 Wyndham St., Gvelfā

JACK NASH

298 St. Paul St., St. Katarīnēs

JACK E. THOMSON

421 Richmond St., Londonā, Ont.

RICHMAN CLOTHES

1235 Ottawa St., Vindzorā

JACK ROGERS

133 East Main St., Vellandē

GORD WRIGHT

105 King St., W., Katarā

PADOMI NAMAMĀTĒM

M. Krone-Balduma

MĒRCES

Mērču sagatavošanai jāpiešķir liela uzmanība un tās rūpīgi jāsagatavo. Mērcēm jābūt stiprām, garšīgām, ne par biezām, ne par šķidrām.

Ir brūnās un baltās mērces. Visu sīlto mērču pamatā ir sviests vai tauki, gaļas buljons, sakņu novārījums, karsts ūdens vai piens un milti. Kā piedevas pie mērcēm liek skābu krējumu, sīpolus, tomātus, sēnes, sinepes, mārrutkus, gurķus utt. Brūnām mērcēm miltus sabrūnina un atšķaida ar buljonu, cepeša sulu un skābu krējumu. Ļoti treknām gaļām mērces pasniedz bez krējuma. Mērces pirms pasniegšanas galdā izkāš caur sietu.

Baltām mērcēm miltus sakarsē katliņā ar sviestu, līdz milti top gaiši brūni. Tad pieliek sarīvētu sīpolu, atšķaida ar vārošu ūdeni vai sakņu novārījumu, vai arī ar zivju buljonu. Šķidrums pievienojams pamazām, pastāvīgi maisot. Cepešiem mērces gatavo šķidrākas, bet citām gaļām un saknēm tās var būt biezākas. Brūnās mērces pasniedz pie cepešiem, ceptām zivīm un citiem līdzīgiem gaļas ēdieniem.

Baltās mērces — vārītām zivīm, vārītai gaļai saknēm un dārzājiem.

Piedevas mērcēm — skābu krējumu, citrona sulu, vīnu, sinepes, mārrutkus — nedrīkst vārīt, jo tad tie zaudē labo garšu. Tikai dažas minūtes jālaiž garšvielām savienoties ar mērci.

Visas siltās mērces dabū labāku garšu, kad īsi pirms pasniegšanas galdā, pieliek gabaliņu sviesta.

SILTĀS MĒRCES

Saldā krējuma mērce cepešiem.

Kad vistas vai teļa cepetis ir gatavs, ielej katliņā šķidrumu, kur cepetīs cepies, pielej saldu krējumu. Mērcei ja vēlas var pievienot mazliet miltu atšķaidījuma. Mērci uzvāra un izkāš. Tūdaļ pasniedz galdā.

KRĒJUMA MĒRCE AR ŠAMPIŅONIEM VAI BARAVIKĀM

Pie šīs mērces pieliek notīrītus un sagrieztus šampiņonus vai baravikas. Vāra pirms krējuma pievienošanas. Sēnes mērcei piešķir īpatnēju labu garšu.

ŠAMPIŅONU MĒRCE

Gatavai pamatmērcei pievieno sviestā izsautētus šampiņonus, ¼ ltr. baltvīna, 1 citrona sulu. Uzkarsē un pasniedz galdā karstu.

ŽĀVĒTU BARAVIKU MĒRCE

50 gr. žāvētu barvīku, 3 ēd. kar. skāba krējuma, 20 gr. miltu, sāls un šķidrums pēc vajadzības.

Sēnes vispirms labi nomazgājamas un mērcējamas dažas stundas aukstā ūdenī. Tad tās smalki sagriež un sautē tai pašā ūdenī, kur mērcētas. Novārīto ūdeni pievieno pamatmērcei.

Mērcei var pievienot arī pulverī sagrūstas baravikas.

Šādā veidā var gatavot arī citu sēņu mērces.

SVIESTA MĒRCE

50 gr. sviesta, 1 citrona sula, sāls, 2 ēd. kar. skāba krējuma, ¼ tēj. muskatziedu, 1 ēd. kar. smalki sakapātu pētersīļu lapiņu un drusku dilļu, 1 ēd. kar. vīnetika.

Sviestu saputo, pievieno pārējās piedevas. Visu labi samaisa un dod klāt pie zivīm.

SIĻĶU MĒRCE

1 ēd. kar. sviesta, 1 ēd. kar. miltu, 1 siļķe, 2 ēd. kar. pētersīļu lapiņu, 1 sīpols, 1 ēd. kar. tomātu biezeņa, 1 ēd. kar. etiķa, 1 tēj. kar. kaperu, 1 ēd. kar. skāba krējuma, ¼ ltr. zivju novārījuma.

Sviestā viegli sakarsē miltus, pieliek smalki sakapātu sīpolu un pētersīļu lapiņas. Pamazām maisot pielej uzvarītu zivju novārījumu, pieliek tomātu biezeni. Mērci labi savāra, tad pieliek etiķi, kaperus, piparus, un smalki sakapātu siļķu fileju līdz ar pieņiem. Labi izmaisa un pieliek skābu krējumu. Dod klāt pie kartupeļiem.

PIKANTA ZIVJU MĒRCE

0,25 pud. sarkanvīna, 0,25 ltr. zivju novārījuma, 6 šampiņoni, ½ mārciņas šķiņķa, pipari, 3 sardīnes, pētersīļu lapiņas.

Katliņā ielej sarkanvīnu, pieliek smalki sakapātas sēnes un šķiņķi, sakapātas pētersīļu lapiņas, piparu graudus un pusi no zivju novārījuma. Vāra slēgtā katlā, līdz puse no šķidruma novārījusies. Tad pielej palikušo zivju novārījumu un uzvāra vēlreiz. Pieliek smalki sakapātas sardīnes un drusku stipros piparus.

AUSTERU MĒRCE 1.

Nomazgātus austerus pārlej ar karstvīnu. Kad atveras vāciņi, izņem austeru gaļu. Miltus sakarsē sviestā, pieliek sagrieztu pētersīļa sakni un sīpolu, pārlej ar vīnu un labi savāra. Pievieno austerus, citrona sulu un sakultus olu dzeltenumus.

AUSTERU MĒRCE 2.

Baltai pamatmērcei pielej vīnu un pieliek austeru gaļu. Pievieno sakultus olu dzeltenumus.

MUŠEĻU MĒRCE

Mazus upes mušeļus labi nomazgā, pārlej ar karstu vīnu, tad atbrīvo no vāciņiem. Mērci sagatavo tāpat kā austeriem. Pieliek citronu sulu un sardiņu sviestu.

SPĀŅU MĒRCE

Brūnai pamatmērcei pielej drusku sarkanvīna un vāra 1 stundu. Pirms gatavības pieliek saputotus olu dzeltenumus, ½ citrona sulu un karsē, kamēr sāk biezēt. Šai mērcei var arī pielikt mazliet tomātu biezeņa un dažus sagrieztus sviestā izsautētus šampiņonus.

KADIĶU OGU MĀRCE

1. tēj. kar. tauku sakarsē, pieliek 1 ēd. kar. cukura un sabrūnina. Tad pieliek 2 ēd. kar. miltu un maisa, kamēr top brūni. Maisot pielej uzvārītu buljonu. Pielej ½ pud. sarkanvīna, 1 ēd. kar. etiķa. Pieliek 15—20 sasmalcinātu kadiķu ogu. Mērci labi savāra.

MĀRRUTKU MĒRCE

1 mārrutku sakne, apm. 100 gr., 50 gr. sviesta, 2 ēd. kar. miltu, sāls un cukurs pēc garšas, 2 ēd. k. skāba krējuma, 1 citrons un gaļas buļj.

Mārrutku nomazgā, notīra un sarīvē. Ja mērci tūliņ negatavo, tad mārrutkam pārlej pienu.

Karstā sviestā ieliek miltus un karsē gaiši brūnus, pieliek sarīvēto mārrutku, garšas un buljonu pēc vajadzības. Vāra 10 minūtes, beidzot pieliek citrona sulu.

BALTĀ KAPEŖU MĒRCE

1 ltr. zivju buljona, 1 ēd. kar. sviesta, 1 ēd. kartupeļu miltu, 1 ēd. kar. kaperu, 1 citrons, 2 ēd. kar. etiķa, 10 barviku vai šampiņonu, 1 ēd. kar. skāba krējuma, sāls un cukurs pēc garšas.

Pagatavo balto pamatmērci, pieliek kaperus, cukuru, sāli, etiķi, sagrieztas baravikas, citrona šķēlītes un pēdīgi skābu krējumu. Visu labi izmaisa un pasniedz galdā.

PĒTERSĪĻU MĒRCE

Baltai pamatmērcei pievieno citrona sulu, sāli, un īsi pirms pasniegšanas galdā pieliek 2 ēd. kar. smalki pakapātu pētersīļu lapiņu, un 1 ēd. kar. skāba krējuma.

PIPARU MĒRCE

½ ltr. kaulu novārījuma, 1 ēd. kart. miltu, ½ ltr. etiķa, ¼ ltr. sarkanvīna, 1 sīpols, 1 burkāns, 1 pētersīļa sakne, timiāns, ½ lauru lapa, 10 balto piparu, 100 gr. sviesta, 50 gr. šķiņķa.

No sviesta, miltiem un kaulu novārījuma pagatavo brūno mērci, pieliek sāli. Saknes notīra un sagriež šķēlītēs, tāpat arī sīpolu un sabrūnina sviestā, pārlej etiķi un vīnu, vāra, līdz palikusi puse no šķidruma. Pieliek brūno pamatmērci un vāra vēl pusstundu, tad izkāš, pieliek sagrieztu šķiņķi un sagrūstus piparus.

„STRĀDNIEKU PARADĪZES"

DEJU GRĪDU JAUNKUNGI

Apmēram tādi, kā Rīgā bija „vienaldzīgie" un tagad Rietumeiropas pilsētas „eksistenciālisti"

Franču nedēļas laikraksts uzņēmies studēt padomju laikrakstus un savkārt materiālus, lai dotu pārskatu par to, cik neproletāriski Maskavā un citās pilsētās Krievijā dzīvo „augstāko desmittūkstošu" jaunā audze. Franču laikrakstā lasām:

„Kā zināms, padomju plutokratija šobrīd nesastāv tikai no „200 bagātnieku ģimenēm," kā komūnisti tēlo Rietumu valstu dzīvi, bet gan no 1000 miljonāriem, kuŗu rokās atrodas visi padomju varas pavedieni. Tā ir tā saucamā — „jaunā aristokratija," kapitālkomūnistiskā elitē, režīma mantīgā šķira. Bet šiem neaizskaŗamajiem ir arī savi pēcnācēji. Kā tad nu dzīvo padomju bonzu dēliņi? Maskavas laikrakstos par to tiek bieži rakstīts. Sov. Kultura, Komsomolskaja Prāvda, arodorganizāciju laikraksts Trud viebalsīgi konstatē: visās padomju valsts lielākās pilsētās ir sava „jeunesse dorée" (saldā zelta jaunatne), kas savu laiku notriec dzeršanā, uz deju grīdām, kāršu spēlēs un zirgu skriešanās sacīkstēs, kam nav it nekādas speciālitātes un nekāda darba un kas uzvedas nekaunīgi un uzpūtīgi, ar trokšņainu nevērību kā seno laiku jaunie bajāri.

Francijai bija savi modes āksti, Anglijai — dendiji, Amerikai — Zoot suiters, līdzīgi amerikāņu okupētās Eiropas eksistenciālistiem.

Bet Padomju Savienībā ir savi — „stiljagi." Ko nozīmē — „stiljagi?" Minētie padomju laikraksti nesniedz nekādus šī jēdziena definējumus, ne arī precīzākus aprakstus, bet var secināt, ka ar šo vārdu apzīmēti ir ekstravaganti slaisti un slīmesti, kuŗos savienots viss eksecentriskais, kas iemiesots Francijas modes ākstos, izpaužas dendiju snobismā un eksistenciālistu čīgāniskajās izlaidībās, pie tam sajaukts specifiski krieviskā mērcē. Padomju laikrakstos šis tips tiek zīmēts šā: mati ļoti gari, ar briljantīnu ietaukoti, saceļas augstā vilnī. Kravate, kas, protams, pirkta ārzemēs, cik vien iespējams, ir raiba un tajā redzami puskailu sieviešu, papagaiļu vai mērkaķu attēli. Uzvalks divkrāsains, piemēram, gari zaļgani svārki un bordo sarkanas bikses, protams, ļoti īsas un apakšā pavisam šauras. Kurpes vismaz divus numurus lielākas nekā vajadzīgs, un smailiem galiem, kā putna knābis. Kreisajā rokā uzkrītoši liels gredzens. Katram ir arī savs amerikāņu vai angļu cigarešu aizdedzinātājs un viņi dejo tikai Boogie-Woogie vai Be-bop. Ja kāds no viņiem ir sevišķi kaislīgs dejotājs, tam tiek glaimots, saucot par Tarzānu vai par Zēnu uz dejas grīdas.

Gari un plaši viņi apspriežas par dažādiem moderno deju stiliem. Patlaban modē kanadiešu, kas izskaudis hamburgiešu stilu, kuŗš savā laikā izspieda atoma stilu! Savos dzīvokļos viņi sakrāj nažus, dakšiņas un glāzes, ko nozaguši dažādajos slavenos Maskavas restorānos, piem., Savojā, Astorijā vai Metropolē. Protams, viņiem ir arī skaņu plašu kollekcijas, pirktas ārzemēs, galvenokārt visdažādākie džezi. Viņu vissvarīgākā „nodarbošanās" ir rīkot tā sauktās „partijas" vai nu pie sevis, pie draugiem vai kādā lauku īpašumā, kas pieder kādam no viņu — „papiem." Un stiljagu lielākās rūpes ir gādāt, lai viņi tiktu ielūgti dažādās privātās sabiedrībās un mondenos sarīkojumos, kur tiek izrādītas ārzemju filmas, ko šie slaisti citādi nekad nedabūtu redzēt.

Nu jāj autā, kādēļ šo izlaidīgo zeņķu vecāki viņiem to visu atļauj? Tam divi izskaidrojumi: vai nu vecākiem nav nekādas autoritātes pie bērniem un tādēļ nespēj tos ietekmēt, vai arī vecāki paši ir lepni, ka viņu bērni var dzīvot tā, kā „pienākās" labāko aprindu bērniem"! Cara laikā dāma, kuŗas dēls bija pazaudējis 100.000 rubļu kāršu spēlē, to uzņēma — apzinoties savu vainu. Turpretim boļševistiskie bonzas ir lepni, ka viņu dēli prot iztērēt naudu, ko viņiem sapelnījis krievu kolchoznieks. Tā 200 miljoni proletāriešu mokās trūkumā, lai daži tūkstoši varas vīru un viņu audzinātie slaisti varētu spēlēt „lielus kungus!"

Jauna vēsturiska grāmata

Prof. Dr. agr. H. LĀCIS

Toreiz, kad Latvijas valsts tapa

Grāmatā daudz nepublicēta materiāla, un tā stāsta, cik grūti nācās izcīnīt dzimtenes neatkarību. Cena $2.00. Dabūjama

DV GRĀMATNĪCĀ

123 HURON ST., TORONTO

Izsūtām arī pa pastu, 10c pasta izdevumi

Frank Vass, B.A.

ADVOKATS — NOTĀRS

455 Spadina Ave, Apt., 403

COLLEGE un SPADINA ielu stūrī

Tel. birojā — WA 2-6111

WA 2-6112

NĒGI

DABŪJAMI

A. ANŠMITA

PĀRTIKAS PREČU VEIKALĀ,

274 Parliament St.,

Toronto tel. EM 8-2361

Toronto latviešu sestdienas skolas paziņojums

Lai atbalstītu latviešu skolas uzturēšanu Toronto, zemāk minētā ģimenes atsaukušās Skolas padomes uzaicinājumam, uzņemties pašaplikšanās nodokli un to nomaksājuši zemāk minētos apmēros:

Pirmskolas klasē: Treigūts $5; Ozols $2.00; Pūpēdis $2.00; Bāliņš $1,00; Āboltiņš $1.00; Jansons $2; Māliņš 2.00; Upāns 2.00.

1. klasē: Āboliņš $1,00; Bībergs $3.00; Budrēvics $1,00; Daugavietis $1.00; Ībergs $1.00; Jēkabsons $1,00; Krauja $2.00; Kusmanis $2; Lote $2.00; Rostoks $2.00; Pētersons $1.00; Ozols $5.00; Udrovskis $2.00; Zemdega $1; Zvejnieks $2; Zīriņš $2.00; Sproģis $1.00.

2. klasē: Jākobsons $1,00; Rupners $4.00; Hanzens $5,00; Jākobsons $3.00; Šķobe $1.00; Ķuze $3; Liberts $3.00; Bruže $2.00; Sproģis $1.00.

3. klasē: Miķelsons $3.00; Ozoliņš $3,00; Erts $3.00; Alberings $1,00; Āvots $5.00; Ībergs $1.00; Innuss $2; Mednis $3; Pilpe $5; Priedītis $1; Priverts $2; Sevelis $3; Siliņš $5.00; Treigūts $5.00; Zichmanis — $2.00;

4. klasē: Atteka $5.00; Kauliņš $2.00; Kristiņš $2.00; Kundrāts $2; Līdums $5.00; Pētersons $5; Podnieks $2.00; Rasa $2.00; Zariņš $4; Zichmanis $2.00; Zvilna $2.00; Ozoliņš $2.00; Vasariņa $1.00.

5. klasē: Alberings $1,00; Amoliņš $1.00; Brīvmanis $2.00; Epners $5.00; Erdmanis $2.00; Esenbergs $5.00; Glebovs $2.00; Locāns $2.00; Ozoliņš $1.00; Skranda $2.00; Urpēns $1.00; Vanags $2,00; Vorps — $1.00; Zaķis $5.00; Beržinskis $2.

6. klasē: Zvilna $1.00; Grīnbergs 50c; Siliņš $1.00; Upeslācis $2.00; Kūlnieks $1.00; Ezers $5.00; Dzeguze $2.00; Akmens $2,00; Lejnieks $2.00; Jānītis $2.00; Zichmanis $2; Skuja $1.00; Vītols $2.00; Nezināma persona $1.00; Markēvics $2.00; Bērziņš $1.00; Gūtmanis — $1.00; Meres $2.00; Ešmits $2.00.

7. klasē: Āboliņš $1.00; Čulītis $2.00; Damanis $1.00; Dubrovskis $1.00; Dzenis $2.00; Grīslis $2.00; Līcis $2.00; Pelše $2.00; Pētersons $1,00; Reinbergs $2.00; Slaucītājs 50c; Vītols $5.00; Zvilna $1; Zvirgzdiņš $1.00; Kārkliņš $5.00; Simanovskis $1.00; Zariņš $2.00.

Mīļš paldies visiem skolas draugiem!

TLB Sestdienas skolas padome

Latviešu dāmas! Eiropas friziere

Kapsi's Hair Styling

113 MAC PHERSON AVE.

Starp Yonge St. un Avenue Rd.

Pirmklasīgs darbs pie ilgviļņiem, matu griešanas, krāsošanas un skropstu kopšanas. Iepr. pieteikties pa tel. WA 2-4585

runā vāciski, krieviski un zviedriski

Runās ar Japānu

Molotovs paziņojis Japānai, ka gatavs ar to uzsākt sarunas par attieksmju normālizēšanu, pie kam sarunu vieta varētu būt kurā katrā valstī, izņemot Japānu.

Tirdznieciskie darījumi

Holandes siļķu tirgotāji šā gada martā noslēguši līgumu ar Poliju, apņemoties tai piegādāt 1 milj. kg. siļķu. Polija Holandei pretim dos zirgus.

Zviedrija Bulgārijai līdz 1956. gada martam piegādās tērauda un dzelzs izstrādājumus, papīru, cellulozi, mākslīgo vilnu, mašīnas un zivis 10 milj. kronu vērtībā, saņemot pretim maisu, aitādas u. c. lauksaimniecības produktus.

Somija ar Izraēlu vienojušās par preču apmaiņu 15 miljonu dolaru vērtībā. Somija eksportēs galvenokārt cellulozi, papīru un dzelzs izstrādājumus, bet saņems pretim augļus, automobiļus, riepas un tekstilijas.

KAS IR TOBOGGAN'?

„Toboggan" ir indiāņu vārds, kas nozīmē ragaviņas, kas tiek gatavotas no plāniem dēļiem ar atliektu vienu galu. Slidināties no kalna lejā ar šīm ragaviņām ir patīkams sports kanadiešu bērniem — kā arī pieaugušajiem

CARLING'S

THE CARLING BREWERIES LIMITED

Waterloo · Montreal · Toronto · Tecumseh

POPULĀRS KANADIEŠIEM

Pieklājība kanadiešu starpā

‚SMAIDI, SMAIDI, SMAIDI!'

Te daži vārdi par ļoti vecu dziesmu, par dziesmu, kas ir dziedāta ikvienās viesībās, tā sakot, dzied arī Kanadā.

Kāpēc? Tāpēc, ka smaids ir starptautiska valoda visām tautām.

Smaids, līdzīgi saules staram rada labsajūtu tiem, kas ir kontaktā; tas katram jaunpienācējam kā viesībās, mājās vai arī uz ielas rada omulību. Kaut vai katram pašam smaids dara darbu it kā vieglāku, kā arī spēles patīkamākas, tai pašā laikā tas iepriecina abus, kā to, kuŗš smaida, tā arī to, kuŗam tiek uzsmaidīts.

Ceļojot mēs it kā atvieglinām un saīsinām ceļa gabalu, to nostaigājot smaidot, un vakarā, kad diena beigusies, viens smaids var pārvērsties simt smaidos.

Tā — sāciet šo dienu ar draudzīgu smaidu — un dzīvojiet laimīgu kanadiešu dzīvi!

Telpa rezervēta John Labbatts Limited

Labatt's BREWERS SINCE 1832

LATVIAN MUSIC
Gustav III väg 41 · Bromma · Sweden
REITERA KORA 1. IEŠKAŅOJUMS
Senatne, Bērzi, Svešumā klīstot, Pavasaŗa jausma, Aiz krūmiņa, aiz vējiņa, Alutiņi-bālēliņi, Jāņu vakars
Ilgspēlējošā skaņu platē LP 1, 33 1/3,
$10.00, ieskaitot piesūtīšanu.
Parastās, 5 gab., ABCDE 1,
$12.00, ieskaitot piesūtīšanu
IEVĒROJIET, KA
1. ieskaņojuma iegādātāji kļūst LM abonenti; ka tikai tiem garantēti turpmākie ieskaņojumi; ka abonenti saņems atlaides u. c. ievērojamas priekšrocības, varēs plates mainīt; kā katrs jauns abonents pazemina turpm. ieskaņ. cenas.
PIEPRASIET
V. KAĻIŅS, 21 Denison Rd. W., Weston, Toronto un visās latv. grāmatnīcās

Abonementu pieteikumus, sludinājumus un informāciju pieņem
Čikāgā
LA pārstāvis
K. KALNGARS
4936 W. Henderson St.,
Chicago 41, Ill.
Tel. AVenue 3-3529

IZĪRĒJAMAS 2 nemēbelētas istabas ar virtuvi un slēgtu verandu Harbord — Ossington rajonā. Zvanīt OL 1759, Toronto. (140)

IZĪRĒJAMAS pieaugušiem 2 istabas (nemēbelētas) un moderna virtuve Bloor — High Park rajonā. Zvanīt pēc plkst. 6 vakarā. Tel. — RO 6-2584, Toronto. (115a)-

APSKATIET KANADAS LĒTO LUKSA TELEVIZIJU

JAUNS LIELĀKS 21" EKRĀNS jums sniedz Kanadas lielākos 21" uzņēmumus

JAUNS GAUMĪGĀKS KABINETA STILS

JAUNI GAIŠĀKI ALUMINIZĒTI UZŅĒMUMI dubulto attēlu skaidrumu labākam iespaidam

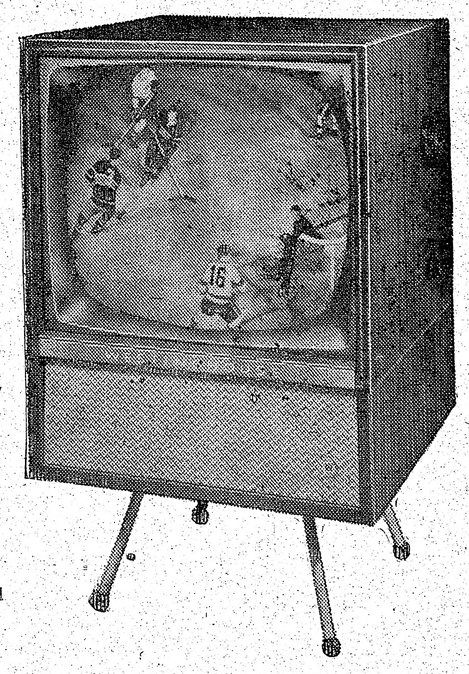

WESTINGHOUSE ražo un apgādā iespaidīgākos TV. Izplatītākie sniedz labākus priekšnesumus, tagad to pagatavošana izmaksā daudz lētāk. Reizē ar to jums ir iespējams iegūt labākas kvalitātes ražojumu, kas ir Kanadas lielākā vērtība TV kvalitātē. Apskatiet šo jauno TV pie jūsu tuvākā WESTINGHOUSE pārstāvja.

Modelis 2VIT ar pilnīgi mainīgu mēchanismu, priekšpusē iemontētu Concert skaļruni. Jūsu izvēlei vai nu trīs veida dabiska koka izstrādājumā, vai arī trīs skaistās krāsās

Westinghouse 21" TV

PIEPRASIET
ŽĀVĒTUS ZUŠUS
UN
ZUŠU GALERTU
1 mārc. kārbā ā $1 ar piesūtīšanu.
NĒGI
10 oz. kārbās ā $1.10 ar piesūtīšanu.
VIENMĒR KRĀJUMĀ ŽĀVĒTI ZUŠI
EXCLUSIVE DELICATESSEN Co.
10 Widmer St., Toronto, Canada

LITTLE BEAUTY SALON
(Īpašn. Erika Miltiņš) 428 St. CLARENS AVE, tel. ME 5937
Elektriskie, ķimiskie, aukstie ilgviļņi. Krāsošana un balināšana.
Sejas kopšana
(pie Bloor, tramv. piet. Lansdowne), Toronto

LUNSKY OPTIĶIS
WA 1-3924 470 College St.
Pārbaudām acis. Pagatavojam brilles visiem redzes defektiem.
Runājam vācu, krievu, poļu, kā arī citās valodās

S. HEIFETZ, NOTARY PUBLIC
68 Wellington W, (tuvu Bay St.) Toronto, Ont. tel. EM 6-6451
Vecākais ceļojumu un notāriāta birojs Kanadā — 35 gadu pieredze. Pieredze immigrantu lietu kārtošanā, notariālu dokumentu, Kanadas pavalstniecības, vizu un dokumentu tulkojumu lietās.
Runā krieviski, vāciski un latviski.

MAJĀS DARĪTS ALUS
50 pintu labākā mājas alus, ko var iegūt par naudu, jūs varat pagatavot paši, izdodot tikai $2.25
Mums krājumā lielā izvēlē kaķu un suņu barība u. c.
DUNDAS SUPPLY Co.
3348 DUNDAS ST., W. (pie Runnymede)
Katru dienu piegādā mājās RO 7-4120, Toronto

R. BLAUMAŅA
KOPOTI RAKSTI
8., 9., 10. sējumi,
ies. $11.60
Dabūjami
DV GRĀMATNĪCĀ
123 Huron St., Toronto

S. VASARĀJA
TRANSPORTA UZŅĒMUMS
(BALTIC MOVERS)
Izdara pakalpojumus TORONTO, kā arī IK NEDĒĻAS uz Montreālu, Hamiltonu, Londonu, North Bay un Sudbury
Lūdz zvanīt OL 1403
30 DEWSON ST., Toronto, Ont.

COKE... labākais atspirdzinātājs dzēriens darba pārtraukumā

Atsvaidziniet sevi darba pārtraukuma laikā. Iedzeriet pudeli auksta, tīra un lieliska Coca-Cola dzēriena..., un jūs atkal atgūsit spēkus

„Coke" ir reģistrēta tirdzniecības marka. Ieskaitot federālo nodokli

BAZNĪCAS ZIŅAS

NJUJORKĀ

Njujorkas latv. ev.-lut. draudze, 564 Second St., Brooklyn 15., N.Y.

Betlemes baznīcā dievkalpojums 9. maijā Ģimenes diena ar dievgaldu un kristībām.

Svētdien, 1. maijā ALAs kongresa noslēguma dievkalpojums; paredzama viesu mācītāja piedalīšanās.

Port Vašingtonā, Mūsu Pestītāja baznīcā spredikos māc. K. Kronis no Vilimantikas (Conn.).

DIEVKALPOJUMI KANADĀ

Prāv. A. Mitulis (331 Argyle St., Port Arthur, Ont., tel. 4-0302).

Māc. V. Sēfers, (659 Piccadilly St., London, Ont.).

Ningarā 1. maijā, plkst. 1 pp. sv. Jāņa baznīcā, 580 Portage Rd. N. Jaunatnes iesvētes dienas dievkalp. ar dievgaldu.

Londonā, 8. maijā, plkst. 4 pp. Trīsvienības bazn. Ģimenes dienas dievkalpojums.

Velandā, 15. maijā, plkst. 1 pp. Ungāru bazn. Ģimenes dienas dievkalp.

St. Katarīnēs, 22. maijā, plkst. 1 pp. Kristus bazn. jaunatnes iesvētes dienas dievkalp. ar dievgaldu

Londonā, 29. maijā, plkst. 4 pp. Trīsvienības bazn. Vasaras sv. dievkalp.

Māc. E. Pavasars, 209 East 38th St., Hamilton, Ontario.

Hamiltonā, latviešu draudzē sv. Trīsvienības baznīcā (18 Victoria Ave, So.)

Piektdien, 29. aprīlī, plkst. 7 vakarā draudzes bībeles stunda — 20 Carrick Ave.

Svētdien, 1. maijā, plkst. 4 pp., Ģimenes dienas dievkalpojums.

Trešdien, 4. maijā, plkst. 7. vak. jaunatnes vecākās grupas sanāksme 116 Hughson St., S.

Piektdien, 6. maijā, plkst. 6 vakarā jaunatnes jaunākās grupas sanāksme mācītāja mājā.

Kristīta Inga Jākobsone.

Laulāti Jānis Druvvaldis Treimanis un Kitija Cinta Nogobods.

Māc. Arturs Voitkus, Kristus ev.-lut. latviešu draudze **Hamiltonā** — 87 Jackson St., W., tel. JA 8-2259

Pāvila ev.-lut. baznīcā.

Dievkalpojums svētdien, 1. maijā, plkst. 5.30 pp.

Svētdienas skola vecākai grupai plkst. 10.00 no rīta mācītāja dzīvoklī, jaunākajām grupām plkst. 4 pp.

Pāvila ev.-lut. baznīcā.

Kristīts Hugo Knēve.

8. maijā Ģimenes dienas dievkalpojums plkst. 5.30 pp.

Svētdienas skola visām grupām plkst. 4 pp. baznīcā.

Kičenerā, Mateja ev.-lut. baznīcā Ģimenes dienas dievkalpojums svētdien, 8. maijā, plkst. 11 no rīta.

Māc. A. Cops, (118 Isabella St., Toronto, Ont., tel. WA 3-1873, Toronto, Sv. Andreja bazn., Carlton un Jarvis ielu st. tel. WA 4-1563).

Svētdien, 24. aprīlī, plkst. 11-os dievkalpojums.

Svētdien, 1. maijā, pl. 2.30 Latviešu Sestdienas skolas Ģimenes dienas akts ar dievvārdiem sv. Andreja baznīcas zālē.

Svētdien, 8. maijā, plkst. 11 Ģimenes dienas dievkalpojums ar dievgaldu.

Svētdien, 15. maijā, plkst. 4 pp. Debesbraukšanas dienas dievkalpojums.

Svētdien, 22. maijā dievkalpojuma nebūs, jo šai dienā notiek ULCA latviešu draudžu mācītāju un draudžu darbinieku sanāksme Montreālā. Pirmajos Vasarsvētkos 29. maijā, pl. 4 pp. dievkalpojums ar dievgaldu.

Māc. A. Lūsis, 50 Dewson St., Toronto. Ont., tel. LO 2510.

Māc. A. Briedis, 50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. OL 8171.

Dievkalpojumi Toronto sv. Jāņa draudzē 1955. gada maija mēnesī.

1. maijā, plkst. 4 pp. Ģimenes dienas dievkalpojums Trīsvienības baznīcā — māc. A. Briedis.

8. maijā, plkst. 4 pp. Kurzemes kapitulācijas 10 gadu atceres dievkalpojums sv. Jāņa baznīcā — māc. A. Lūsis.

15. maijā, plkst. 4 pp. dievkalpojums Trīsvienības baznīcā.

22. maijā, plkst. 4 pp. Debesbraukšanas dienas dievkalpojums sv. Jāņa baznīcā.

29. maijā, plkst. 2 pp. Vasarsvētku dievkalpojums Trīsvienības baznīcā — māc. A. Briedis.

Māc. E. Bērziņš, 5833 — 45 Ave, Red Deer, Alberta, tel. 2918.

Red Dīrā, 1. maijā, plkst. 7 vakarā, Ģimenes dienas dievkalpojums.

Vinipegā, 8. maijā, plkst. 3 pp. Immanuela baznīcā, Ģimenes dienas dievkalpojums. Pēc dievkalpojuma draudzes vakars.

Māc. E. Caune, 11506 109 Ave, Edmonton, Alta, tel. 25081.

Edmontonā, sv. Jāņa baznīcā, — 10759 — 96 ielā

Māc. Edg. Lange, 73 Putman Ave Apt. 3, Ottawa, Ont.

Otavas latviešu ev.-lut. draudzes dievkalpojumi notiek Otavā, sv. Pētera baznīcā, Sparks un Bay ielu stūrī.

Māc. K. Avotiņš, 1174 West 13 Ave, Vancouver, B.C.

Vankuverā, Kitsilano lut. baznīcā, 12. Ave un Stephens ielas krustojumā.

1. maijā dievkalpojums pl. 3 pp.

8. maijā Ģimenes dienas dievkalpojums plkst. 3 pp. Pēc dievkalpojuma Ģimenes dienas akts un groziņu vakars.

15. maijā dievkalpojums plkst. 3 pp.

22. maijā dievkalpojums pl. 3 pp.

29. maijā — Vasaras svētkos — dievkalpojums pl. 3 pp.

Māc. Ed. Ķergis, 153 Bancroft Dr., Sudbury, Ont., tel. OS 3-3294.

Norsbejā, svētdienā, 1. maijā, pl. 17. lut. baznīcā dievkalpojums.

Sadberijā, svētdien, 8. maijā, pl. 13. sv. Jāņa baznīcā (238 Pine St.) Ģimenes dienas dievkalpojums.

Māc. H. Kušiļs (4571 Coolbrook Ave, Montreal, P.Q. tel. DE 8394).

Montreālā, Debesbraukšanas baznīcā, Outremont un Blair Ave stūrī.

TORONTO EVANĢELISTU TEMPLI

Latviešu dievkalpojums (latv. valodā) Dundas — Bond ielu stūrī, katru svētdienu plkst. 4 pēc pusdienas.

JAUNAS GRĀMATAS

T. Plivjē — Berlīne	$4.20
S. Salminene — Ilgais pavasaris	$3.40
M. Vētra — Mans baltais nams	$3.40
M. Vētra — Karaļa viesi	$3.40
E. Hemingvejs — Vecais vīrs un jūra	$2.00
H. Lācis — Toreiz, kad Latvija tapa	$2.00
J. Janševskis — Bandava IV	$2.50

ATKAL DABŪJAMAS

A. Eglītis — Neierastā Amerika	$4.50
K. Strazds — Nāves ielenkumā	$3.50
A. Grīns — Klusie ciemiņi	$2.00

ŽURNĀLI

Ceļa zīmes	$1.20
Laikmets	$0.75
Modernie Rokdarbi I, II, III ā	$1.00

Ādas izstrādājumi un keramika plašā izvēlē

DV GRĀMATNĪCĀ
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada
Pasūtinot pa pastu pasta izdevumi, sākot ar 10c

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKA .....
līdz ..... uz ..... mēnešiem ar šādu adresi:
Mr., Mrs., Miss .....
Adrese: .....
Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $.....
.....abonementa uzsākšanai — pagarināšanai.
(Nevajadzīgo svītrot)
Paraksts .....

ABONEŠANAS MAKSA: $1.50 par 1 mēn., $4.50 par 3 mēn., $8.50 par 6 mēn.; $16.00 par gadu

Visi mūsu laikraksta abonenti un pārstāvji lūgti kārtot savas maksājumus tieši ar apgādu Daugavas Vanags, 123 Huron St., Toronto, Ont., Canada, vai ar galveno pārstāvi ASV — A. LĀCI, 101 Brightwater Court, Brooklyn 35, N.Y., U.S.A., tel. NI 6-6869

KOMŪNISTU REDAKTORI ATSAKĀS DOT PIRKSTU NOSPIEDUMU

Padomju Savienības avīžu redaktori, kuŗus amerikāņi bija laipni ielaicinājuši apskatīt, cik jauki ir ASV un vai viņi šo to nepārdomātu, laikam paliks aiz Dzelzs priekškara. Šķērslis ir amerikāņu likums, kas prasa, ka katram iebraucējam ASV jādod savi pirkstu nospiedumi. Tādēļ pases un vīzas sagatavotas, bet redaktori neierodas. Pirkstu nospiedumi ir pazemojums padomju pilsoņim, jo tur neprasa pēc tādiem niekiem, bet paņem uz reizi galvu. — Bez tam, ja kāds no redaktoriem patiesi gribētu pamukt, pēc pirkstu nospiedumiem viņu varētu sadzīt un izdot atpakaļ ellei, no kuŗas nācis. Tādēļ, saprotams, ir labāk bez tik smalkām formālitātēm.

Arākos gadījumos, piem., viesojoties krievu šachistiem, kāds laikam neesot visai rūpējies par šī amerikāņu likuma ievērošanu, un krievi viesojušies visur bez pirkstu nospiedumiem. Ja tik ākīgs prāts būtu bijis padomdevējos savā laikā Rūzveltam un Čerčilam, daudz kas pasaulē būtu citādi, nebūtu arī jālauza galva, kā dabūt šurp 11 padomju redaktorus. Katrs varētu mierīgi ceļot, kur un kā viņam patīk.

Par gadījumu noraizējušies arī iespaidīgie senātori, kas ielūguši krievu lauksaimniekus viesoties Aijovā, kur tie varētu iepazīties ar modernām metodēm, kā vislabāk barot un slaukt govis. Par to, kā slaukt, īstenībā nebūtu visai jārūpējas, šī māksla Pad. Savienībā ir visaugstākā pakāpē. Barošanā viņi varētu šo to noskatīties, jo kā kāds amerikāņu asprātis piebildis, krieviem kaut ko tomēr vajagot redzēt, citādi viņi nezinot, ko esot izgudrojuši! K. L.

Trimdinieki brīdina Āzijas un Afrikas tautas

Vidus un Austrumeiropas kristīgo demokratu ūnija, kuŗā ieiet Latvijas, Lietuvas, Polijas, Čechoslovakijas, Ungārijas un Jugoslavijas pārstāvji, noturēja savu gadskārtējo konferenci 15., 16. un 17. aprīlī Nujorkā. Konferences otro dienu ievadīja svinīgs dievkalpojums Sv. Gimenes baznīcā, kur mesu vadīja bīskaps J. Rancāns. Konferencē par stāvokli Latvijā ziņojumu sniedza monsiņors E. Stukels.

Konference pieņēma rezolūciju nosūtīšanai Āzijas un Afrikas tautu konferencei, kas pašlaik notiek Bandungā, Indonēzijā. Rezolūcijā teikts, ka padomju režīms Vidus- un Austrumeiropā nozīmē verdzību, kāda koloniālisma vēsturē vēl nav piedzīvota ne Āzijā, ne Afrikā.

Unijas padomē nākošajam gadam ievēlēja sekojošus latviešu pārstāvjus: bīskapu J. Rancānu, monsiņoru E. Stukeli, B. Ceveru, B. Malkovski, Dr. A. Ružu un Dr. J. Vizuli. Par padomes priekšsēdi ievēlēts atkal mons. Bela Varga (Ungārija), bet par eksekutīvās komitejas pirmo — Dr. A. Prohaska (Čechoslovakija).

APKĀRT ZEMES LODEI

● Savienoto Valstu gaisa aizsardzības šefs ģenerālis Čidlavs izsakās, ka tuvāko gadu laikā būs iespējams izgatavot vadāmus tālšāvējus, kuŗus ar 8 līdz 10 tūkstoš jūdžu ātrumu stundā varēsot precīzi novadīt uz vajadzīgo mērķi. Nav tālu laiks, kad ar triskārtīgu skaņas ātrumu šāviens 30 minūtēs varēs sasniegt katru mērķi Padomju Savienībā.

● No Maskavas ziņo, ka atrastas miega zāles plēsīgu zvēru iemidzināšanai. Kāds mednieks izlicis šāda veida ēsmu vilkiem un drīz atradis cieši iemigušus divus kraukļus un vienu vilku, kuŗu tas tāpat iebāzis maisā un aizvedis uz Maskavu, kur tie atmodušies tikai pēc divām dienām. Ar šo miega līdzekli tiekot izdarīti daudzi mēģinājumi un nākotnē to labi varēs izmantot plēsīgo zvēru transportam. Vai šādā veidā nemēģinās arī iemidzināt antikomūnistiskās armijas un tā vieglī iegūs strādniekus vergu darbiem Padomju Savienībā?

● Austrumvācijas iestādes ziņo, ka par nolaupītiem turētie bēgļu organizācijas bijušie vadītāji Vladimirs Vassilaki un J. P. Krutijs esot paši aizbēguši uz Austrumvāciju un viņi stāstot, ka visas Rietumvācijas bēgļu organizācijas esot amerikāņu spiegu centrāles. Uz jautājumu, kāpēc viņi atstājuši dzimteni, abi atbildējuši, ka tos kara laikā nacisti aizvedušī. Neatbildēts tomēr palicis jautājums, kāpēc tie gaidījuši veselus 10 gadus, lai atgrieztos austrumos.

● Frankfurtes zvēru dārzā jūras lauva Barbara, kas pieklaušanos savam kopējam biežī apliecināja ar skūpstu uz auss, pēdējoreiz to izdarīja tik spēcīgi, ka kopējam pārplīsa bungādiņa.

LABOJUMS

LA 30. n-rā 4. lapaspusē rakstā **Prezidenta un karaļnama uzturēšanas izdevumi** 5. rindkopas beigās jālasa — „Princess Royal...“

SAVĀDS STĀSTS PAR LATVIJAS KUĢI ELIZABETI

Latvieši Anglijas tiesas priekšā

VĒSTULE LA NO LONDONAS

Londonas un arī visas Anglijas latviešu vidū lielu ievērību izpelnījusies kāda tiesas prāva pag. mēnesī, kad 2 dienas no vietas cīnījās latvieši. Augstākai tiesai bija jāizlemj Latvijas kuģa Elizabete liktenis, kam visai gara un raiba priekšvēsture.

Valerians Bercuks no Zviedrijas tiesā prasīja likvidēt Elizabetes īpašnieci akciju sabiedrību Brila Shipping Co., Ltd. Līdz ar sabiedrību prasībai oponēja Jānis Edgars Millers no Londonas. Millers kopā ar savu tēvu kapt. Milleru ir vieni no turīgākajiem Anglijas latviešiem, kam daudz darīšanu ar Latvijas kuģu reprivātizāciju, apsaimniekošanu utt. Bercuka prasības iemesls bija tas, ka viņam kā līdzīpašniekam liegta informācija par sabiedrības lietām, kā aizdota nauda bez valdes piekrišanas un, beidzot, ka akc. sabiedrība viņam, prasītājam, parādā 8273 mārc. Bercuks savā prasībā turklāt apgalvoja, ka Brila Shipping Co. ir maksāt nespējīga un nevar dzēst savus parādus.

„Kāpēc man būtu jāatļauj šai sabiedrībai turpināt darbību?“ sacīja tiesnesis Vesits. „Nauda ir aizdota bez valdes ziņas un pēc tam direktoram liegta informācija. Pēc manām domām tas, kas notika 23. novembrī, ir rupjš tirannijas akts.“

Abām pusēm bija ievērojami angļu advokāti — t. s. karalienes padomnieki, (kuŗus apzīmē ar 2 burtiem — Q.C.). Prasības cēlēja Bercuka advokāts Edvardss plaši attēloja lietas vēsturi. Elizabete būvēta 1917. g. Amerikā un ir 2056 to tilpuma. Tā piederēja Elizabetei Katkevicei, kas komūnistu laikā aizvesta uz Sibiriju. Kopš 1934. g. šo kuģi vadījis kapt. T. Millers. Vāciešiem okupējot Franciju 1940. gadā, Millers Elizabeti pārvedis no franču ostas uz Angliju, kur kuģi rekvizējusi angļu transporta ministrija, atstājot Milleru par kapteini. Pēc kara ministrija gribējusi kuģi no rekvizīcijas atbrīvot, bet nav varēts sameklēt īpašnieku. Tad kapt. Millera dēls Jānis Edgars Millers 1949. gadā Stokholmā sastapies ar Bercuku, kam Elizabetes īpašniece bija tante. Viņi norunājuši, ka Bercuks mēģinās atbrīvot kuģi, pēc kam abi Milleri un B. kopēji apsaimniekos Elizabeti ar akciju sabiedrības palīdzību. Tā arī noticis. 1951. gadā martā nodibinātā Brila Shipping Co., Ltd. No 25.000 akcijām, kas katra 1 mārc. nominālā vērtībā, 100 akcijas izdotas kapt. Milleram, bet 5.250 — viņa dēlam. Tā paša gada augustā Bercuks ar Milleriem parakstīja līgumu, ka viņš pēc atbrīvošanas pārvedīs kuģi minētai akc. sabiedrībai. Pēc Millera apgalvojuma bijis arī mutvārdu līgums, ka kompensācijas nauda — 73.000 mārciņas (ko ministrija izmaksās par kuģa gaitām kara laikā) izlietojama Elizabetes apsaimniekošanai un jauna kuģa pirkšanai.

Tad — 1952. gada jūnijā Elizabete atbrīvota, un kompensācijas nauda Bercukam izmaksāta. Nauda noguldīta uz B. vārda, bet Elizabete pārvesta akciju sabiedrībai. Kuģa vērtība 40.000 mārciņas — pārvērsta palikušajās 19.650 akcijās, kas bija nodomāmas Bercukam vai viņa norādītām personām. B. 2400 no šīm akcijām piešķīris kapt. Milleram, bet 8950 — Milleram jun. un 8300 paturējis pats. Līdz ar to Milleru kopējā daļa pieaugusi līdz vairāk nekā divi trešdaļām no kopējā akciju skaita. Starp citām lietām strīdīgs jautājums ir tas, vai šīs Millieriem piešķirtās akcijas uzskatāmas kā Bercuka dāvana, vai arī Milleri ir tikai B. nominētas personas. Milleri iesnieguši pretprasību, ka šīs akcijas ir viņu īpašums un līdz ar to lūguši Bercuka prasības lietu pagaidām atlikt. Bez tam Milleri apstrīd, ka sabiedrība parādā Bercukam 8273 mārc., t. i. atlikumu no Bercuka 1952. g. jūnijā aizdotām 10.000 mārciņām. Kompensācijas naudas divas trešdaļas pēc Millera domām pieder viņiem un sakarā ar to arī aizdevums no šīs naudas divu trešdaļu apmērā ir viņu īpašums.

Akc. sabiedrība, kā tālāk uzsvēra Edvordss, ir parādā kādai kuģu labošanas firmai 5500 mārciņu. Pats Millers no akc. sabiedrības bez valdes lēmuma aizņēmies 2937 mārc., bet sabiedrība savukārt pag. gada jūnijā tāpat bez līdzdirektora Bercuka ziņas aizdevusi Kaupo Steamship Co., Ltd. 2000 mārciņu. Bercuks bijis ļoti nemierā ar šādu rīcību. 23. novembrī pagājušā gadā bija nolikta ārkārtēja biedru sapulce, bet tā ar Milleru vairākuma balsīm slēgta un Bercukam nekādi paskaidrojumi nav sniegti.

Tiesnesis teica: „Šis ir tiešām ļoti savāds stāsts. Šeit ir divas personas, kas apgalvo, ka tām tiesības daļīties visā īpašumā. Ko viņi darījuši, lai nopelnītu 2/3 no 73.000 mārciņām? Ja prasības cēlējs atzinis, ka viņam ir kādas intereses naudā un kuģī, tad šis fakts nebūt nenozīmē, ka viņš tiem šīs vērtības atdāvina.“ Millera lūgumu prāvu atlikt iekams nav izšķirta viņa prasība pret Bercuku, tiesa noraidīja. Spriedums — akciju sabiedrība likvidējama, dodot iespēju arī kapt. Milleram, kas šai prāvā nefigurē, stāties tiesas priekšā kā atbildētājam.

Prāvu ļoti sīki atreferējis angļu kuģniecības oficiālais izdevums — Lloyd's List and Shipping Gazette. Šis ir pirmais gadījums, kad latviešu trimdas sabiedrība gūst iespēju ieskatīties Latvijas pārpalikušo kuģu gaitās pēc kara. Cerēsim, ka šis gadījums nebūs pēdējais. Z.

KANADAS AIZSARDZĪBAS PROBLĒMA

Ka Kanadas ziemeļu apgabali ir ļoti reti apdzīvoti, to zina katrs. Šo apgabalu galvenie iedzīvotāji ir eskimosi un pa daļai arī sarkanādainie indiāņi. Baltie tur ir retums. Par šo apgabalu plašumu un dabas bagātībām ir daudz rakstu. Pa lielākai daļai tie vēl ir neizpētīti, jo vienīgā satiksmes iespēja ar tāliem Kanadas ziemeļiem ir gaisa ceļš.

Un ja šodien mēs jautājam, kas sargā Kanadas ziemeļus pret ienaidnieka invāziju vai pret viņa gaisa uzbrukumiem, tad, atklāti sakot, jāatbild: gandrīz nekas. To saprot Kanadas aizsardzības ministrija un tās kaimiņš — Savienotās Valstis. Lai Kanadas ziemeļus nodrošinātu pret ienaidnieka eventuālu uzbrukumu, ir vajadzīgi desmitiem lidlauku. Ar to vēl nepietiek: vajadzīgi modernie strūklizņicinātāji un radara tīkls, lai kontrolētu lidaparātu darbību.

Bet kas financēs šo milzu plānu un, galvenais, kas dos karavīrus šai plašai aizsardzības sistēmai? Kanada vai Savienotās Valstis? — Dzird runājam, ka jau labu laiku federālai pārvaldei vajadzēja to izlemt. Tas nozīmē vai nu segt pašai visus teritoriālos aizsardzības izdevumus un līdz ar to sargāt no uzbrukuma Savienoto Valstu ziemeļu robežu, vai arī atļaut Savienotajām Valstīm novietot Kanadā daudz vairāk savu karavīru, lai veiktu šo aizsardzības uzdevumu.

Turpretim, ja Kanadas valdība izlemj savu ziemeļu apgabalu aizsardzību nodrošināt pati, tad vispirms tai jāpaplašina sava armija un galvenokārt aviācija un jārada jauni lidotāju kadri. Bet tas nav izdarāms šodien. Teiksim mēreni, tam vajadzīgi pieci gadi.

Ievērojot visu minēto, problēma ir tiešām nopietna tikpat Kanadai kā Savienotajām Valstīm. Būs pagājis apmēram gads, kopš Kanadas valdības vadošās personas diezgan katēgoriski pateica, ka miera laikā nevarot būt runas par obligāto kara dienestu. Izlemt šo problēmu pēc iespējas ātrāk spiež divas lietas: ienaidnieka ūdeņražbumba un viņa tāllidojumu bumbvežu skaits.

Augsti valdības funkcionāri par šo jautājumu izsakās: Šī problēma ir abu valstu kopējās interesēs, un gaisa uzbrukuma gadījumā ienaidniekam stāsies pretim kā Kanada, tā Savienotās Valstis, jo Kanadas aizsardzība ir aizsardzība Savienotajām Valstīm.

Paredzams, ka Savienotās Valstis iesniegs Otavai savu aizsardzības plānu, bet tas var ilgt vēl vismaz gadu, jo stratēģi nesteidzas, savus plānus viņi sagatavo lēnām. Turpretim Kanadas stratēģi savu aizsardzības plānu liekas jau izlēmuši. Un tas ir: arktiskās salās ierīkot gaisa un flotes bazes. Bet Kanadas iestādes izteikušās, ka tas nebūtu taisnīgi, ja Kanada viena segtu visus bažu ierīkošanas izdevumus un ziemeļu robežu apsargātu. Pašreiz trīs amerikāņu Kanadas territorijā atrodošās bazēs esot ap 1000 amerikāņu karavīru. Šīs bazes atrodoties Ņufaundlendā. Bez tam vēl 3000 amerikāņu karavīru atrodoties Kanadas un Sav. Valstu pierobežā radara stacijās.

Ja nu savu ziemeļu apgabalu aizsardzība Kanadai jāuzņemas vienai, tad vispirms jārada obligātais karadienests. Pašreiz Kanadas armiju rēķina uz 120.000 vīriem, bet nav nemaz jābūt stratēģim, lai saprastu, ka tas ir par daudz maz, lai aizsargātu savas robežas tik plašā zemē, kāda ir Kanada.

TREKNĀ UPE

Kanadā milzu daudzumā izkrājies sviests, ko saimniecisko apsvērumu dēļ nevar laist vietējā tirgū. Avīžu ziņa

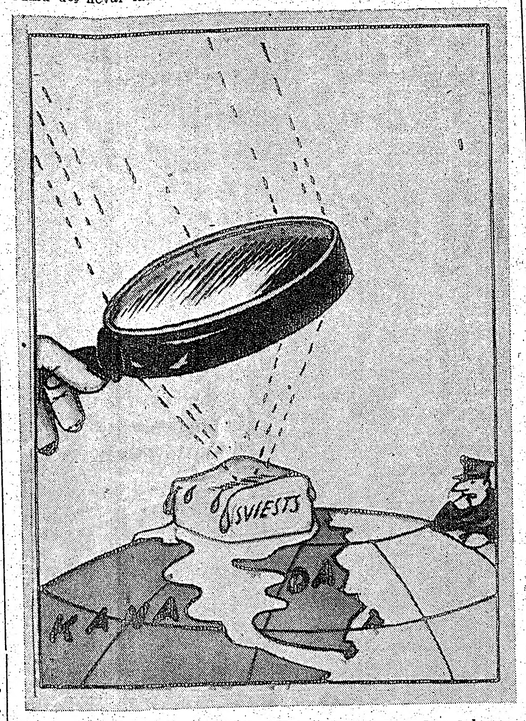

Balss no „plašās dzimtenes“: „Hei, vai nevarētu kādu daļu novirzīt arī uz mūsu pusi?“ Ed. Keiša karikatūra

PSRS JAUNĀ TAKTIKA EIROPĀ

Padomju Savienības propagandisti Eiropā izmēģina jaunu taktiku. Jaunā Maskavas ideja ir neitrālitāte — vispirms Austrijai un vēlāk arī Vācijai. Neitrālie nedrīkst būt saistīti ar aliansēm nedz ar Austrumiem, nedz Rietumiem. Neitrāliem nedrīkst būt lielu armiju, kas eventuāli varētu uztraukt Padomju Savienību. Un, galvenais, neitrālie nedrīkst būt saistīti ar Sav. Valstu bazēm. Padomju Savienībai nekas nav izdevīgāks kā Austrijas neitrālitāte, jo sevišķi vēl tad, ja tā izrādās stipri pievilcīga arī vāciešiem.

BONNĀ

Kaut arī nav domājams, ka Pad. Savienības neitrālitātes propaganda Austrijā varētu ietekmēt Rietumvāciju tik daudz, ka tā atteiktos no savas nacionālās armijas dibināšanas plāniem, pilnīgi krievu centienus ignorēt tomēr nedrīkst. Miljoniem rietumvācieši neitrālitātes vārda skaņās klausās ar vislielāko labpatiku. Cerības par Padomju Savienības karaspēka atvilkšanu no Austrijas Rietumvācijā tiek uzņemtas ar tikpat lielu sajūsmu kā pašā Austrijā. Ja jau tas var notikt Austrijā, varbūt, ka tas var notikt arī Austrumvācijā! Lētticīgais jau var sākt domāt par aukstā kara beigām Eiropā.

Rietumvācijas neitrālistus neuztrauc doma, ka, neitrālitātes dienai pienākot, Sav. Valstu karaspēks tiktu atvilkts no Rietumvācijas territorijas. Galu galā, svešu karaspēku taču neviens neciešot, pat arī tad ne, ja tas ir sabiedroto. Aizmirst tikai vienu: ja Padomju Savienība atvelk savu karaspēku no Austrumvācijas, tad tikai līdz Polijai. Ja Sav. Valstis atvelk savu karaspēku no Rietumvācijas, tad pāri okeānam. No Vācijas līdz Polijai un no Vācijas līdz Sav. Valstīm zināmu attālumu starpību tomēr nevar neredzēt, arī tad, ja neitrālitātes ideja pirmajā acumirklī liekas tik daudzsološa un patīkama.

Visi rietumvācieši nebūt nav sajūsminājušies par neitrālitāti. Bet visi nav arī bruņošanās atbalstītāji. Karā draudiem Eiropā mazinoties, bruņošanās jeb grūtības, kas saistītas ar bruņošanos, kļūst arvienu nepopulārākas. Bruņošanos ieskata par valdības politiku un to uzņem kā kaut ko nenovēršamu, bet bez vismazākās sajūsmas. Rietumvāciešiem nav nekādu iebildumu pret saitēm ar Rietumiem, bet tagad, kad Rietumvācijas saimniecība jau spēj puslīdz stāvēt uz saviem kājām, tas vairs neliekas dzīvības un nāves jautājums. Draudzība ar Rietumiem ir laba lieta, bet, ja paveras neitrālitātes iespējas durvis, pa kuŗām iespraucoties, otrā galā ārā iznāktu jau apvienota Vācija, tad ilgošanās pēc draudzības ar Rietumiem zaudētu jebkādu pievilcību. Pašreizējam stāvoklim turpinoties, t. i., Rietumvācijai turpinot savu aliansi ar Sav. Valstīm, vāciešiem nav ne mazāko cerību panākt Vācijas apvienošanu. Ļoti iespējams, ka, atjaunojoties Austrijas neatkarībai un izveidojoties ar to saistītai neitrālitātei, jo sevišķi tad, ja vācieši saskatītu tikai neitrālitātes labās īpašības, arī Rietumvācija mēģina uzsākt sarunas ar Maskavu, lai tas amerikāņiem patīk vai ne.

VECMEISTARI UN JAUNĀ AUDZE

Brāļi Valdemārs un Igo Jekkaļi nesen Clover Park vidusskolas vieglatlētikas sacensībās guvuši izcilus panākumus.

17 g. vecais un sešu pēdu garais 11. klases skolnieks Igo Jekkals ieguvis divas 1. vietas: diska mešanā un lodes grūšanā. Sevišķi atzīmējams ir Igo lodes grūšanā sasniegtais rezultāts — 46 pēdas un 6 collas. Arī 15 g. vecais Valdemārs, kuŗš mācās 10. klasē, pārliecinājis lodi pāri 45 pēdu līnijai, tā ierindojoties 2. vietā. Jaunie sportisti guvuši izcilus panākumus arī tenisā, ir centīgi skolnieki — ar A atzīmēm. Viņi guvuši vērtīgus padomus un pamācības no saviem vecākiem — bijušajiem Latvijas meistariem.

Dr. Gvido Jekkals, kuŗš pašreiz ir nodarbināts kā psichiatrs Western State hopspitālī, pirms 30 gadiem guvis spīdošus panākumus sportā, būdams vairāku Latvijas rekordu īpašnieks: 110 metrū barjerskrējienā, kuŗš pārspēts tikai pēc 19 gadiem, desmitcīņā, tāllēkšanā, augstlēkšanā un 60 metros. 1924. g. reprezentējis Latviju Parīzes Ol. spēlēs, kur desmitcīņā ierindojies 14. vietā. Arī Arvīda Jekkala 1925. gadā bijusi Latvijas meistare augstlēkšanā sievietēm ar 1.36 m, bet tenisa laukumā ierindojusies starp pirmām trim labākajām spēlētājām.

Gaŗāku rakstu mūsu jaunajiem sportistiem un abiem vecmeistariem veltījis laikraksts Tacoma News Tribune savās slejās. TNT Dr. Gvido Jekkals pastāstījis arī par saviem pirmsākumiem sportā, kad kaimiņi purinājuši galvas un teikuši, ka ar Jekkaļu zēnu viss neesot kārtībā.

Labas sekmes abiem jaunajiem sportistiem arī turpmāk!

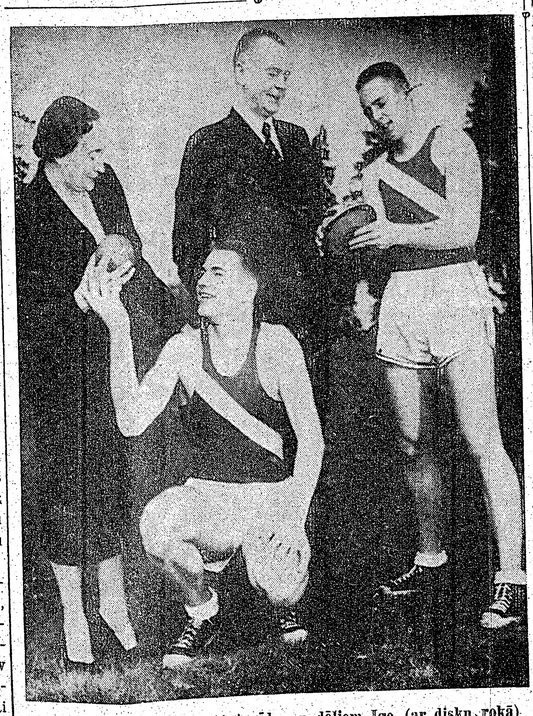

Dr. G. Jekkals ar kundzi Arvīdu un dēliem Igo (ar disku rokā) un Valdemāru.

SPORTS

KANADAS LATVIEŠU MEISTARSACĪKSTES GALDA TENISĀ

notiks TLSK sarīkojumā svētdien, 8.maijā, Toronto Table Tennis Centre telpās, 898 St. Clair Ave, West. Sacensību sākums plkst. 11.00.

Programmā paredzētas vīriešu un sieviešu vienspēles, visas dubultspēles, kā arī sacensības jaunatnei līdz 18 gadiem.

Dalībniekiem pieteikties ½ stundu pirms sacensību sākuma. Uzvarētājiem balvas un diplomi.

Starta nauda: vienspēlēs 75c no personas, dubultspēlēs $1,00 no pāra. Jaunatne no starta naudām atbrīvota.

LATVIEŠU MEISTARVIENĪBA JAU NOSKAIDROTA

Ontario volejbola meistarība tuvojas noslēgumam un augstākās līgas komandām palikušas vairs tikai dažas spēles, kas vienību vietu stāvokli līgā vairs mainīt nevar. Latviešu YMCA ar savu uzvaru par Toronto latviešu sporta klubu trešdien, 20. aprīlī nodrošināja sev otro vietu un reizē tiesības piedalīties Kanadas meistarības finālā. TLSK, kas vēl nedēļu iepriekš latviešu meistarībā spēlēja atzīstami labi, šoreiz spēlē pret Latviešu Y bija pilnīgi zaudējis formu, un uzvarētājiem uzvara tika pilnīgi bez cīņas. Rezultāts 15:5 un 15:8. Pie stāvokļa 8:1 YMCAs labā 2. setā TLSK pēkšņi atdzīvojās un uz brītiņu pamirdzēja tīri jauka spēle, kas deva arī iespēju rezultātu uzlabot līdz 11:8, bet ar to kluba cīņas spars izbeidzās, un YMCA uzvarēja bez pūlēm.

RIETUMPIEKRASTES VOLEJBOLA MEISTARIBA

Rietumpiekrastes volejbola meistarības izcīņā C klasē Belinghamā notika spraigas spēles, kuŗās Takomas latviešu jaunatnes sešinieks ieguva sev pirmo vietu, otro titulu un trešo kausu.

Pirmās 4 spēlēs latvieši guva pārliecinošas uzvaras, pieveicot Portlandes NE, Mt. Vernon, Jūdžinas un Belinghamas vienbas. Turnīra sīvākā cīņa izvērtās pret Portlandes pilsētas centrālo vienību — 9:15 un 15:4, kuŗu takomieši pieveica finālā 15:7, 4:15 un 16:14, tā izcīnot sev uzvaru un iegūstot Pacific Northwest Champion titulu C klasē.

Turnīrā pavisam piedalījās 6 komandas: 3 no Vašingtonas un 3 no Oregonas. Latviešu sešiniekam nācās startēt C klasē, jo YMCA nebija komandu savlaicīgi pieteikusi B klasē.

Turnīrā latvieši parādīja savu pārākumu gremdējumos, tīrajā saspēlē un ar viena otra spēlētāja asām servēm. Takomiešu komandā spēlēja: V. Rozenfelds, (kapteinis), D. Bērzājs, I. Čakārnis, D. Apsītis, A. Krūmiņš, V. Noriņš un L. Hanibals.

Negūdami iespēju piedalīties B klases turnīrā, Takomas latviešu sešinieks nodomājis izaicināt A. un B klases meistarus un cer tos pieveikt nākošajā turnīrā.

Ja mūsu sprotistiem rastos labākas treniņa iespējas un izdevība biežāk spēlēt ar spēcīgākām vienībām, tad arī augšup ceļš būtu ātrāks. G. A.

NO VISAS PASAULES

Tradicionālajā Bostonas maratona skrējienā šogad piedalījās vairāk kā simts dalībnieku, un sasniegumu ziņā pārspēja visus agrāko gadu varējumus. Jauna rekorda laikā — 2:18:22,0 skrējiena uzvarēja japānis Hamamura, kuŗš sacensības sākuma un vidus posmā skrēja visai rezervēti. Lielāko skrējiena daļu veda amerikānietis Costes, taču beigās viņam pietrūka izturības un finišā gaŗām pagāja arī otrās vietas ieguvējs soms Pulkinens — vienu minūti aiz miniatūrā, tikai 128 mārc. smagā uzvarētāja. Ceturtā vietā ierindojās soms Kotila, piektā un sestā vietā — abi skrējiena favoriti — argentīnietis Gorno un zviedrs Jansons. Pag. gada uzvarētājs soms Karvonens šogad nebija to sportistu vidū, kas stājās pie grūtā, 26 jūdžu un 385 jardu gaŗā skrējiena starta.

Jāpiezīmē, ka Bostonas skrējiena maršruts īsti neatbilst starptautiskiem noteikumiem, kuŗi paredz, ka skrējiena startam un finišam jāatrodas vienā vietā, tāpēc Eiropas sporta prese Bostonas skrējienu parasti nosauc par "nokalniņa" maratonu.

⁂

Neoficiālais pasaules amatieru tenisistu čempions — Vimbledonas pag. gada uzvarētājs, čechu trimdinieks Drobnijs — nule saslimis ar akūtu aklās zarnas iekaisumu un atgriezies Londonā nenobeidzis Nicas starptautiskā turnīra spēles. Turnīra finālā viņam bija jāsastopas ar otru trimdinieku — poli Skoņecki, kuŗš tādā kārtā guva meistartitulu bez izšķirējas spēles.

⁂

Angli sakās atraduši cienīgu Banistera pēcnieku jaunā skrējēja Jana Boida personā. Oksfordas-Kembridžas augstskolu sacīkstēs, kas beidzās ar pārliecinošu oksfordiešu 79:47 punktu uzvaru, Boids sliktos laika apstākļos uzvarēja 1 jūdzes skrējienu 4:09.0 laikā. Otram angļu talantam — Džonsonam — pusjūdzes veikšanai vajadzējis 1:52.2 m. laika.

⁂

Laikā no 5.—11. jūnijam Kanadas olimpiskā komiteja publiski vāks ziedojumus sportistu braucienam uz Melburnas Ol. spēlēm. Kanadas nac. izstādes komiteja arī šogad atvēlējusi 10,000 dol. lielu summu sportistu treniņu nometnes un noslēguma sacīkšu izdarīšanai.

⁂

Toronto futbola meistarības spēlēs kas šogad sāksies 1. maijā, piedalīsies 49 vienības, kuŗas sadalītas 3 līgās. Senioru līgas 20 vienības spēlēs divos divizionos, ik pa 10 katrā. Pirmajā divizionā šogad spēlēs arī latviešu futbolisti ar Latvian Hawks vārdu un 1. maija pēcpusdienā viņu pretinieks būs pag. gada kontinenta līgas vienība — Danforth. Spēle notiks Grīnvūda parka laukumā.

⁂

Pirmās šīgada vieglatlētikas sacīkstes risināsies 1. maijā pl. 10.00 Bīča laukumā. Programmā parastās disciplīnas.

TE IR VIETA

jūsu spēkam un stiprumam Kanadā

Kanada ir plaša zeme, jauna, augoša tauta. Tās stiprums plašajās bagātībās... ezeros, upēs un okeanos, kalnos, mežos un auglīgajā zemē. Bet par visu, tās stiprums ir tās iedzīvotājos. Kanadai ir iedzīvotāji — iedzīvotāji, kas apstrādā zemi, izmanto mežus un ūdeņus... iedzīvotāji, kas strādā fabrikās un veikalos, kā arī birojos. Kanada esat jūs. Vienalga, vai jūs te dzīvojat tikai nedēļu vai visu mūžu, te ir j u m s vieta Kanadā.

MELCHERS DISTILLERIES LIMITED

MELCHERA DZĒRIENRAŽOTĀJU SABIEDRIBA

MELCHERS DISTILLERIES LIMITED